~~Hist. povest.~~

~~181, 182, 183,~~

~~184, 185, 186.~~

Rudimenta historica

Ex Libris
D. Dalczski

Rudimenta historica

Assumptum Iyum

Calissii S. J.

1744.

RUDIMENTA
HISTORICA,
Sive
Brevis, facilisque Methodus
Juventutem Orthodoxam
notitiâ Historicâ
imbuendi,
Pro Gymnasiis Societ: JESU
AUTHORE
Ejusdem Societatis Sacerdote.

OPUSCULUM
TERTIUM
De
Regnis, aliisque Orbis Provinciis.

CALISSII,
Typîs S.R.M. Coll: Soc: JESU.
Annô Domini 1745.

PRÆFATIO
Ad Benevolum Lectorem.

OPusculum hoc, Catholicæ potissimùm Juventutis, in Societatis nostræ Gymnasiis instituendæ usibus destinatum, eò collimat, ut tenera hæc ætas brevî, captûquè haud admodum difficilî de variis Regnis, & Orbis Regionibus notitiâ jam nunc imbuatur. Æquum porrò videbatur, ut Polona juventus de suamet Patria aliquantò pleniorem eruditionem hauriret, quã de exterorum historiis. Ea causa est, cur de Polonorum regno nonnihil fusiùs agatur. Benevolus Lector amicè convenitur, utì meminisse iterum non gravetur, etiam hoc tertium Opusculum æquè ac priora, non nisì Rudimentum esse & experimentum, quô demum faciliore modò nostra Catholica Juventus citra dispendium consueti Laboris Scholastici ad historiarum cognitionem deduci possit. Quid verò in historico hoc nostro Tyrocinio emendandum sit, magísque elimandum, experientia ipsa, & exercitatio docebit. Quocirca si cui quidpiam de præcipuis maximè familiis, prætermissum videatur, veniam dabit: neque enim hæc Rudimenta Historica viris scribimus, sed Scholarum nostrarum tyronibus, qui nimia rerum mole non erant obruendi; præsertim quòd aliqua, quæ deesse videntur, alibi recurrant.

Distributio Opusculi.

PARS I.

De Polonia & Germania.

CAPUT I.

De POLONIA.

CAPUT II.

De hodierna Germania.

PARS II.

De aliis Europæ Regnis.

CAPUT I.

De Catholicis Europæ regnis

PARS I.

De Polonia & Germania.

In prima hac parte agemns primò de origine, divisione, Ducibus ac Regibus Poloniæ, ordine; ac de hodierna Germania.

CAPUT I.

De Regno Poloniæ.

§ I.

De origine & primis Poloniæ Rectoribus.

Quæ origo Poloniæ?

LInguæ morumquè Polonos inter, Bohemos, & Russos similitudo fidem faciunt, quòd de tribus fratribus è Slavonia oriundis, Leccho, Zeccho, & Russio communi opinione receptum est, nimirum sub annum 600. vastas tres Regiones Poloniam, Bohemiam, & Russiam inhabitare cœpisse. Poloniæ Regnum & Magnus Ducatus Lithvaniæ &c. ut olim *Sparta*, non tam mænium mole Urbiumq; munitione, quàm fortibus Viris, splendoreq; No-

bilitatis gloriantur; quorum summum, & vitâ carius decus est *Aurea libertas*, & affinis ipsi liberi oris facundia, qualem vel in medio *Latio* quæsieris. Nemo Regum in Europa tàm latè imperat, quàm Rex *Poloniæ*, nemo tam frequenti splendidoq; stipatur Senatu. In Polonia tres ordine sibi succedentes Ducum & Regum Familiæ præcipua notatione dignæ sunt: 1. Lechica, 2. Piastica. 3. Jagellonica.

2 Qui omnium primi rexêre Poloniam?

Leccho, Gnesnensis urbis conditore, è vivis erepto, Palatini duodecim electi fuêre, qui Poloniam gubernarent; unde hæc in totidem Satrapias sive Palatinatus jam tunc dividi cœpit. 2. Cracus, ineunte seculo VIII. Dux promulgatus, Cracoviam condidit 3. Popielum II, patruorum suorum interfectorem, mures, ex occisorum cadaveribus catervatim prorepentes absumpsêre.

3. Qua occasione Piastorum Familia Poloniæ præesse cœpit?

1. Piastus, humili loco natus, ingravescente annonæ difficultate, quod è frumento reliquũ erat, inter egenos liberalissimè distribuit, dignus idcirco, qui concordibûs populi suffragiis in Ducem eligeretur. 2. Miecislao I præeunte, Polonia an: 965. Christiana sacra suscepit, quæ in hanc usquè diem insignî tenet constantiâ, fortissimequè propugnat. 3. Boleslaus I. annô 1000. primus regia dignitate auctus fuisse perhibetur; quâ tamen Boleslaus II. non Rex, sed tyrannus sævissimus, & infame Veneris

neris mancipium, ac S. STANISLAI Episcopi Cracoviensis interfector, iterum excidit 4. Premislaus II, Regio titulo, quò Antecessores ducentîs & ampliùs annîs caruêre, denuo est ornatus. 5. Ultimus ex Piastorum stemmate erat Casimirus III.

4. Quó pactô Poloniæ Regnum ad Jagellonicum stemma translatum est?

Casimirus, cùm liberîs careret, Poloniæ Proceres quà precibus, quà promissis permovit, ut Ludovicum Hungariæ Regem, Sororis Filium, successorem cooptarent. Huic duæ erant filiæ, quarum natu minori Hedvigi Poloniæ corona promissa est, ea conditione, nè ulli alteri nuberet, quàm quem Status Polonici designassent. Hi, exclusîs aliîs procîs & competitoribûs, Regnum deferunt Jagelloni, Magno Lithvaniæ Duci hîs conditionibûs: 1. ut Christianam Religionem amplectatur. 2. Ut Lithvaniæ Ducatum cum Regno Poloniæ conjungat. 3. Ut Wilhelmo Austriæ Archiduci, quèm Ludovicus filiæ Hedvigi sponsum destinaverat, ducenta solidorum imperialium millia numeret. 4. Ut Provincias, à Polonia avulsas, recuperet. Quæ omnia, uti prolixè promiserat, ità cumulatè præstitit Jagello, ex cujus stemmate Reges Poloniæ usquè ad Sigismundum Augustum, postremum stirpis hujus surculum, an. 1572. emortuum, delecti fuêre. Cæteri exinde Reges è diversis adsciti familiis, ad supremum dignitatis fastigium ordinum suffragatione conscendêre. Hodie

Poloniæ ſceptrum tenet Auguſtus, Saxoniæ Elector, ab anno 1733.

CAPUT II.

§. 2.

De diviſione Poloniæ.

Quæ diviſio Poloniæ?

POlonia Major, ad quàm pertinent Poſnanienſis, Caliſſienſis, Lancicienſis, Breſtenſis, Inovladislavienſis, Siradienſis, Ravenſis, Palatinatus, ut & Vielunenſis, & Dobrinenſis Terræ. *Minor Polonia*, ad quàm Cracovienſis, Sandomirienſis, & Lublinenſis Palatinatus pertinent, ut & Oſwiecimenſis, Zatorienſis, & Severiēſis Ducatus. *Lithvania*, in qua tres numerantur Palatinatus; nempe Vilnenſis, Trocenſis, & Brzeſcianenſis. *Maſovia*, quo referuntur, Maſoviæ Plocenſis & Podlachiæ Palatinatus. *Pruſſia Regia* in tres diviſa Palatinatus; nimirum Culmenſem, Mariæburgenſem & Pomeraniæ. Ad Pruſſiam pertinet etiam Epiſcopatus *Varmienſis*. *Samogitia*, quæ nullos habet Palatinatus, ſed ſubeſt Gubernatori, ſive Capitaneo. *Ruſſia* Alba, quæ Magno *Moſcoviæ* Ducatui adjacet, habetquè Novogrodenſem, Mśćislavienſem, Vitepſcensē, Polocenſem, Smolenſcenſem, Czerniechovienſem, Kijovienſem Palatinatus, ex quibus Palatinatibus multa adhuc poſſidet Magnus Dux Moſcoviæ durantibûs induciīs. *Ruſſia* Rubra, quò pertinent Ruſſiæ, Podoliæ, Volhyniæ, Belzenſis & Braclavienſis Palatinatus.

tus. Ex his Braclavienſem, Kijovienſem, & Czerniechovienſem Palatinatus, vocant Ukrainam. Tandem pertinet quoque ad Imperium Polonicum Livoniæ pars Auſtralis; conſuli hic poteſt *Martin Cromer: lib: 1. de ſcrip: Polon: pag: 41. & ſeq:* Starovolſcius *in Polonia ſua*, & alii Geographi.

Qualis adhuc 2dò juxta alios eſt diviſio Poloniæ?

Deinde ſolet etiam Imperium Polonicum dividi generaliſſimè in *Poloniam* & *Magnum Ducatum Lithvaniæ;* & Populus ipſe dividitur in duas gentes, Polonicam & Lithvanicam. Item Senatores, aliiquè Magiſtratus majores, dicuntur eſſe duarum gentium, nimirùm Polonici & Lithvanici. Et hac ratione ad Poloniam pertinent; præter Majorem Minoremq; Poloniam, Pruſſiam & Maſoviam, de quibus ſuperiore numero actum eſt; etiam Ruſſiæ Bełzenſis, Podoliæ, Braclaviæ, Wołhyniæ, Kijoviæ, Czerniechoviæquè Palatinatus *Vide Volumen Conſtitutionum Andr: Petricovii fol: 149. ſeq: & Conſtitut: Anno 1635. tit: Ordynácya Woiewodztwá Czerniechowſkiego,* Ad Lithvaniã pertinent Lithvania in ſpecie ita dicta, Samogitia, ut & Novogrodecenſis, Mſcislavienſis, Minſcenſis, Polocenſis, Vitepſcenſis, & Smolenſcenſis Palatinatus. Sed *Livonia* utriquè genti, & *Lithvaniæ* communis facta eſt per Conſtitutiones *de An: 1569. fol. 182. Ac 1589. fol: 507. ſequ: An. 1598. fol. 208. ſeq.*

Qualis tandem 3tiò Divisio Poloniæ?

Dividitur etiam Polonicum Imperium aliò respectu in tres Gentes, nimirum in *Minorem Poloniam*, *Majorem Poloniam & Magnum Ducatum Lithvaniæ*. Usus hujus divisionis conspicitur maximè in Comitiis, quando eligendus est Mareschalcus Nuntiorum, sive Delegatorum Provincialium Director: ille enim semel ex minori, deinde in sequentibus Comitiis ex majori, & tertiis in Comitiis ex Lithvania eligitur. Est etiam hujus divisionis usus in variis Comissionibus, quando quidam designandi sunt ad negotia, quæ ad totam Rempublicam pertinēt, expedienda. Item eadem ratione dividitur Polonia ratione Summorum Tribunalium.

Quæ opinio Geographorum circa amplitudinem Poloniæ?

Amplitudini ditionis detrahunt imperiti quidam, objectantes infrequentiam Incolarum, & copiam sylvarum, sed vel inde facilè arguuntur erroris; quòd ad Electoralia Comitia in cāpum Martium propè *Varsaviam* confluant multò plura, quàm 100. millia solius Nobilitatis. Licet verò aliqui sint tenuioris fortunæ; plerique numerosîs gaudētes subditîs, plurimi millibûs; non pauci justum Exercitum è millibus scribebant contra hostes Patriæ, & nunc etiā educere possunt. Adde subditos Spiritualium, Ecclesiasticorum, Religiosorum numerosos; adde Incolas Civitatum, Judæos, Tartaros, &c.

Annô 1697. Initô in Magno Ducatu Lithvaniæ censû, inventa sunt 257. millia focorum,

rum, & 159. foci eorum tantum, qui ad contributiones publicas tenentur. Ubi Ecclesiastici, ubi Nobilitas, Milites, famulorum agmina? &c. Deinde, ad unum focum quod spectant capita? Olim Magno Duci Lithvaniæ trecenta & ampliùs hominum millia, in aciem educere, quæ potissimùm suppeditabat *Vilna* Metropolis, non erat operosum.

Alter non levior error Geographorum, Scriptorumq; aliquorum, qui eadem facie repræsentat nunc Poloniam, Lithvaniam, aliasquè eis junctas Provincias, quâ olim squallebant, cùm interea allaborante cultiore tempore elegantiores emerserint. Non desunt sua decora *Cracoviæ & Vilnæ*; habet, quibûs superbiat, Magnifica Palatia Regum Sedes *Varsavia;* quin tota Regio passim Aulis Nobilium, ceu campus amænus vernantibûs flosculîs est distincta. Quod scribitur autem Lithvaniæ Magnum Ducatum adiri non posse nisi hyemali tempore, vel ignorantia est, vel impudens maledicentia; licèt enim non desint loca quædam palustria. Quanta hæc pars Lithvaniæ? Commeamus ultrò citroquè quovis anni tempore, nec auditur de funeribus viatorum submersorum. Sed omissis hîsce imperitorum ineptiîs, lustremus cursim memorabilia Poloniæ; Salis fodinas *Bochnenses & Vieliscenses*, ubi marmorum loco, columnæ salis eruuntur; fodinas nitri apud *Visliciam*; cupri apud *Tencinum*; chalybis apud *Podolentiam*; ferri apud *Olstiniam:* & plurimis aliis in locis plumbi, argenti & auri; in Pala-

tinatu

tinatu Cracovienſi & Sandomirienſi; marmorum, omnis generis colorum apud *Solciam*. Cracoviæ in Baſilica S. Stanislai Epiſcopi & Martyris viſuntur duo ex ſolido argento Altaria, alterum à Sigiſmundo I. Rege, alterum ab Anna Regina conſtructum. In eadem Eccleſia nunquàm eſt ſilentium, ſed ſemper alternantibûs chorîs, diu noctuq; reſonant DEI Laudes, & inter 100. quotidiana Sacrificia, octo ſunt cantata, inter mille & octodecem Templa Diœceſis Cracovienſis, novem ſunt Collegiatæ. Agri *Poloniæ & Lithvaniæ*, Provinciarumq; illis incorporatarum, eâ frumenti abundant copiâ, ut ferè tantum variis Emporiis importetur, quantum toti alendæ Europæ ſufficit.

§. 3.

De Ducibus & Regibus Poloniæ.

SERIES & ACTA PRÆCIPUA DUCUM & REGUM POLONIÆ.

Quorum effigies ex originalibus, quæcunq; haberi potuerunt, translatæ ſpectantur in Palatio Zaluſciano Varſaviæ in Polonia.

LECHUS I. Regni hujus Auctor & Parens.

EX Slavonia oriundus cum finitimis Germaniæ populis bellô conflixit, de finibus Ungaros contra Mauritium Imperatorem Socialibûs armîs ſtrenuè defendit ſpectante utroquè exercitu tam Germanico quàm Polono. Ad ſin-

gulare certamen provocatus, interempto feliciter Germanorum Rege, fines Imperii sui promovit usquè ad littus Balthicum. Longobardos ex Svecia Mari Balthico effusos in Poloniam, ferrô ad Ungariæ fines ejecit, atque inde in Italiam pepulit cum Duce Albino. Gnesnam, primam Regni sui sedem erexit. Nullîs legum tabulîs usus, aut monetâ, nisi vel alienâ, vel rerum commutatione. Oblatîs ultro subditorum suorum frugibûs alebatur. Seniô tandem bellîsque fractus, propagatô adultôque Regnô, Gnesnæ mortalis esse desiit. Quos filios reliquerit Lechus? & quamdiu regnaverit? infans Regni nascentis fama, loqui adhuc nescia, reticuit.

VISIMIRUS Lechi Nepos.

VIsimiriam & Gedanum, ex humilibus Piscatorum casis, ad promontorium Prussiæ provexit, erexitquè. Terrâ Mariquè cum Danis conflixit & Svecis. Fusô exercitû, Sivardum Regem Daniæ in fugam egit, Jarmerico ejus Filió inter victoriæ spolia captô.

PALATINI XII.

SCissâ in partes Gubernantium Republicâ, Germani bellô ereptas à Lecho Provincias vendicârunt, nemine resistente. Inde Palatini in Gnesnensibus Comitiis à Gubernatione Reipublicæ rejecti, Fasces & fastum amisêre.

CRACUS Lechi Nepos.

POst longam in Gnesnensibus comitiis deliberationem, unâ omnium sententiâ adito Prin-

cipatu,

cipatu, novîs legibûs firmavit Rempublicam. Francos Orientales per Pannoniam in Poloniæ fines effusos profligavit & depulit. Romanos Germanosq́ repetitîs præliîs vicit. Bohemiæ Regnum ultro se Craci submisit Imperio. Cracoviam erexit, Arcemq́ Vavello monti imposuit, & eò sedem Regum, Gnesnâ transtulit. Draconem portentosæ magnitudinis sub Arce latitantem peremit. In Lassotino demum jugo sepultus est. Nimirum: quem sui Cives cælo inferre non poterant, integro monte utcunq́ sideribus admoverunt.

LECHUS II. Craci Filius.

UT Patri ad Regnum Poloniarum succederet, Fratrem natu majorem specie venationis peremit: scelere detecto paucîs ab electione diebûs pulsus in exilium. Indignus eam tellurem calcare, quàm fraterno sanguine imbuerat.

VANDA Craci Filia.

RItigerum Germaniæ Principem, repudiatô illius connubiô, felici prælio prosternit. In Vistulam sponte delapsa, Virginitatem suam devovet ignoto Deo. In alto monte tumulatur prope villam, à suis manibus Mogiła dictam. Ritigerus verò vî amoris subactus, dolori succubuit infelix, cui nec amores bene cesserunt nec odia.

PREMISLAUS I. seu Lesco I.

MOravos, prædam in confiniis Regni agentes, ingenioso stratagemate fudit fugavitq;

Pre-

Premisliam à ſuo nomine appellatam erexit. Ex aurifabro Princeps verè aureus.

L E S C O Fraudulentus.

FRaude occupati Principatûs detecta, Regnô & vitâ pulſus. Docuit, parum valere ſcelera ad Imperium.

L E S C O II.

CUm Caroli M. Exercitu ex Ungaria in Saxoniam eunte inter Albim & Salam fortiter dimicavit. Plebeja veſte, ſuæ originis teſte, nunquam exui voluit. Ne verò Poloni temerè ſibi Sceptrum detuliſſe viderentur, effecit: optimè imperando.

LESCO III. Leſconis II. Filius.

SLavis Polonorum Conſanguineis, Hungariam imperiô tenentibus, auxiliô adfuit, & cum hoſtibus proſperè feliciterq́ dimicavit. Finitimos populos origini ſuæ inſultantes ferrô domuit. Diviſîs, illegitimos inter Filios Provinciîs, Regni amplitudo imminuta. In Saxonia, (quàm Imperio quoq; tenebat,) ſepultus ritu antiquo. Longiùs Regno abductus: ne moriens contriſtaret, quòs totô vitæ ſuæ curſû recreabat.

P O P I E L U S I.

NUlla geſſit bella. Exactîs aliquot annîs in Principatu, Cruſviciæ obiit. Arcem in Cujavia ad Lacum Gopło erexit. Sedem Regni Cracoviâ Gneſnam, deinde Cruſviciam tranſtulit. Imprecando, frequenter ſe ſuosq́ muri-

bus

bus devovebat. Reſpondit tandem male uſurpato voto eventus, deſtinatam à ſuperis pœnam ad poſteros ejus differendo: nimirum: ſæpè luunt poſteri, quòd majores imprecantur.

POPIELUS II. Popieli I. Filius.

MAgiſtratus venales habuit Crudelis & laſcivus. Patruos venenô exſtinxit, ne Regno ſuccederent. Circa Annum 823. Cruſviciæ obiit, peremptus à muribus, qui ex Cadaveribus Patruorum prognati arcem Regiam invaſerunt, & de tota ſtirpe tanti facinoris pænam exegêre documentô poſteris: quàm parū interſit ſupremam inter fortunam Principum & extremam, ſæpè vili ab ictu proſternuntur.

PIASTUS Incola Cruſvicenſis.

MAgnarum virtutum Princeps, Throni Sociam Repicham habuit, conditione originis parem & moribus. Centuariatis Cruſviciæ Regni Comitiis, electus in Principem, Septuaginta annorum ævô gravis. Nullos hoſtes habuit præter Filios Leſconis III. Cæleſti ope auctus dapes Electoribus ſuis appoſuit. Regiam Cruſviciâ Gneſnam tranſtulit. Ubi diem ſupremum clauſit annô ætatis 120. Princeps, quèm aut nunquàm præſtabat eligi, aùt nunquàm mori poſt quinquaginta annorum Imperium integerrimè adminiſtratum.

ZEMOVITUS Piaſti Filius.

AD Martem & bella natus Princeps, Somni parciſſimus, cultu corporis victuq; par cuiq;

Mi-

Militum, alieni abſtinens, liberalis, & juſtus. Cum Moravis, Pruſſis, Ungaris, Germanis, Pomeranis, & Caſſubitis feliciter conflixit. Sileſiam temporibûs utriuſq; Popieli ereptam Polonis, reſtituit; ſicut Pruſſiam, Pomeraniam & Caſſubiam. Gneſnæ obiit annô ætatis 32. Hoc uno exceſſu de Poloniæ Regno malè meritus, quòd diutiùs non regnaſſet.

LESCO IV. Zemoviti Filius.

INitia ſui Principatûs odiîs exaſperata nactus, Regia liberalitate hoſtium conatus elidebat. Oleæ, quàm palmæ ſtudioſior, raræ in ſubditos benevolentiæ Princeps, cùm diu non poſſet, benè vixit, & obiit. Duo tamen in Regno difficillima ſociavit: prodeſſe Reipublicæ, & placere.

ZEMOMISLUS Leſconis IV. Filius.

PAtri ſuo quàm Avo ſimilior ſemper extitit. Laſſata nimirum Zemoviti præliîs Bellona etiam ſub Nepotis Imperio reſpiravit. Tamen in tanta Regni tranquillitate nihil poſterorum memoriâ dignum egerat Zemomislus, niſi Miecislaum Filium reliquiſſet. Gneſnæ ritu Patrio tumulatus.

MIECISLAUS I. Chriſtiánus Princeps.

SAcro fonte ablutus, & fidem orthodoxam recepit, & oculos, quos per Septennium natu-

ra clauſerat. Inter Hymenæi tedas Deos ipſos, araſq; Gentiles vero Numini immolavit. Religionem Romanam per omnes Regni Provincias propagavit. Archiepiſcopatum Gneſnenſem, & Cracovienſem, compluresq; alios Epiſcopatus erexit. Premisliam aliaquè oppida Włodimiro Ruſſorum Duce populante improſperè bellum egit; ſed feliciùs cum Bohemis Proceribus congreſſus, Boleslaum Dambrowcæ Fratris Filium in Paternũ Regnum aſſerturus. Pragam enim cepit, & in ea totam Bohemiam reſtituit. Sub tam Religioſo Principe, mos erat Polonis Equitibus ſtrictô mediô tenus gladiô, Sacri Evangelii audire lectionem. Regnavit annos 35. obiit 999 non impetrato à Pontifice Romano Diademate Regio, pro quo Lambertum Cracovienſem Epiſcopum Legatum miſerat.

BOLESLAUS Chrobri Miecislai Filius, Primus Rex Poloniæ.

COronam Regiam, nec non D. Mauritii haſtam, cum clavo Salvatoris, donô accepit ab Ottone III, cũ hic hoſpes in Poloniã, Sacra D. M. Adalberti Lipſana veneraturus, adveniſſet. Per biennium quievit ab armis, ut religionem ſtabiliter. Saxoniam, Bohemiam, Moraviam, Ruſſiam victoriîs peragravit, & Tributum annuum impoſuit. Ruſſos verò Regiam credulitatem ſæpius eludentes, armîs exuit, arcibuſq;. Oſſæ, Boryſtheni columnas æreas defixit. Moritur annò 1015. conditur Poſnaniæ.

MIECI-

MIECISLAUS II. Boleslai Chrobri Filius.

JUſtîs Parentalibûs optimo Patri ſperſolutîs Poſnaniæ coronatur, cum Rixa Uxore; quã illi vivente Patre, Otto Imperator hoſpes deſponderat. Cum Pruſſis, Moravis, Bohemis, Pomeranis vario marte colluctatus, ſed tandem feliciter fregit domuitq; perinde atq; Jaroslaum Ducem Ruſſorum. Annô demum ætatis 44. Regni 9. Poſnaniæ tumulatur.

CASIMIRUS I. Miecislai II. Filius.

POlonia fatalî Interregnô, & terræ motu inſolito concuſſa, repetit ex Cluniacenſi Monaſterio Caſimirum jam Diaconum. Hic adornato primùm in Maſoviam bello Pruſſorũ & Jazvingarum ſuppetiis validam, fundit hoſtes fugatq;; ipſum verò belli auctorem Maslaum in Crucem agit. Benedictinos Cluniacô advocat; Tyneciam arcem illis cum centum pagis tradit ad novam coloniam. Similiter Lubinenſe oppidum ad erigendum Monaſterium elargitur. Religioſiſſimi Principis morrẽ ingens cometa ſcribitur præceſſiſſe: quaſi, viam ad aſtra monſtraturus.

BOLESLAUS II. Cognomento Audax, Filius Caſimiri.

DEcimum ſextum ætatis annum nondum egreſsus, Regnum, & diadema Paternum obtinet;

tinet; Bohemicîs, Silesicîs, Hungaricîs, Russicîs, toties palmîs insignis. Felicior tamen esset; si triumphalem illum gladium, quô tot hostes vicerat, & auream Kijoviæ portam secuit, à nece D. Stanislai continuisset; neq; tot victoriarum memoriã innocentissim Sanguine delevisset. Quanquàm Regnô, & obedientiâ subditorum exutus, rem miracu ô majorem præstitit; postquàm in Carinthiæ ascecerio decessit Sanctissimè, exemplum daturus Principibus.

VLADISLAUS Hermannus, Boleslai Frater.

CRacoviæ electus, à Coronatione abstinuit, Poloniam interdictô liberat Pontificiô. Prussicum, Pomeranicum, ac Bohemicum bellum fortissimè gerit, victore ubiq; Seciecho Exercituum Poloniæ Duce Generalissimo. Rebellis primùm Zbignei, deinde supplicis maluit lachrymas spectare, quàm Sanguinem. Tandem annis viginti Regnũ potitus, ætatis 59. Plociæ tumulatur. Gloriosiùs imperaturus, nisi impotentis Seciechi nutibus nimiũ se permisisset.

BOLESLAUS Crivoustus, Vladislai Filius.

PAtris imaginem à corde magîs, quàm è collo ferebat quotidie. Loricam sæpius quàm purpuram induit. Henricum IIII. Romanorũ Imperatorem numerosissimo exuit exercitu; Zbignei Spurii Fratris fraudibûs provocatus,

Bohemicam, Pomeranicamq; perfidiam egregiè ultus. Zelislaum Ducem ob amiſſam in bello manum aureâ dexterâ, alium, ex acie transfugam, leporina pelle muneratus; Germanicus, Danicus, Ruſſicus Triumphator, quadragesies Septies victor. Ruſſorum demum, & Hungarorum fraudibûs circumventus, post cruentam hoſtilis, ſuiq; exercitûs cædem, triginta ſex ánnîs in Regno exactîs, ævi ſui quinquaginta tribûs, juxta Patrem Plociæ reconditus, docuit; Raram eſſe fortunam ſine infortunii appendice.

VLADISLAUS II. Crivouſti Filius.

PRæliô fratres aggreſſus ad Poſnaniam, ſuperatur, regnôq; exulat, fruſtra Conradô, & Fridericô Imperatoribûs Romanîs reſtitutionē ſolii Vladislao ſpondentibûs. Nimirum hoc eſt impotentis ambitionis fatum, appetendo aliena, ſua plerumquè amittere.

BOLESLAUS Criſpus, Filius Crivouſti.

PLura Bella compoſuit, quàm egit. Pruſſiæ, Pomeraniæq; Romanam fidem perſvaſit armîs. Ad inſtantiam Friderici Barbozæ Imperatoris Romanorum, anno 1163. concedit pro alimentis Sileſiam Vladislao Fratri, qui ex Regno cum Chriſtina in Germaniam profugerat. Boleſta, Caſtellanus Viſnenſis Gneſnæ à Rege judicatus, & rogo addictus, quòd

Vernerum Episcopum Plocensem per Sicarios peremisset. Bohemi, & Germani rejecti à finibus Poloniæ. Tot, tantisq; auctus meritis Boleslaus, post infaustum cùm Pruthenis bellum, & diram per omnes Provincias famem, gravi morbo succubuit. Anno 1173. ætatis 46. in Arce Cracoviensi, relicto Lescone Albo, terræ mandatus.

MIECISLAUS Senex, Frater Boleslai Crispi.

ASperè, & fraudulenter dominatur. Ingenium non indignum Majestate, purpura efferavit. Nihil sub eo liberum in Polonia, ne vox quidem. Avaritiæ supra modum deditus, noluit divitibus imperare, optimis infensus Consiliariis; salutaria Episcopi Cracoviensis Gedeonis spernebat monita. Neq; frustra illo regnante ingenti terræ motu contremuit Polonia, quasi jugum mali Principis excussura. Respondit brevi solicitis votis eventus. Post 4. Annos Principatûs clandestinis Senatorum artibûs e solio dejectus, reliquit posteris documentum: raró esse diuturna improborum Imperia.

CASIMIRUS Justus.

IMpactô à Collusore Equite colaphô, cùm omnes læsæ Majestatis reum conclamarent, Casimirus se reum dixit, & Equitem absolvit. Effrenem Magistratuum licentiam suis imprimis moribûs, deinde legibûs coërcuit. Semel seve-

ſeverus, ne ſemper eſſe cogeretur. Vladislaum Fratrem, & Vlodymirum hoſtem, rebelles ſubditos jam armîs, jam benevolentiâ vicit. Miecislao Halicienſium Duci, titulum Ducalem vi, & armis, reſtituit. Pruſſiæ Pomeraniæq; toties donavit veniam, toties Ruſſiam ad obſequium cóëgit victore ferro. Quantùm non à Civibus modò ſuis, ſed à ſuperis quoq; æſtimaretur, Divus Florianus Martyr porrectâ è Sarcophago dexterâ palam fecit, Stipulatâ planè manu ſub Caſimiri ſignis militaturus. Fratre Miecislao, Hungaris, & Pruthenis compoſitis, in feſtivo Convivio ſubita morte extingvitur. Non recuſante protinùs exire animo, quem ſecura certò exſpectabat immortalitas. Cracoviæ conditus anno 1195.

LESCO Albus, Caſimiri Filius.

Miecislaum Senem ad Mozgavam Fluvium felici acie vincit, ſaucioquè vitam donat. Romanum Halicienſium à ſe creatum Ducem, Provincias Poloniæ invadentem, cruentô præliô reprimit. Illo regnante accenſus in Oriente Cometes portentoſæ magnitudinis, incendiariam Tartarorum irruptionem, fatali crine demonſtravit. Princeps nulli, niſi peſſimo malus, à Svetopełco Pomeraniæ Gubernatore callidè circumventus, & ſola animi magnitudine tectus, poſt balnea, cum armatis fortiter dimicans, integerrimā cælo animam reddidit. Adeo. à nulla Majeſtate procul eſt caſus. Tumulatus Cracoviæ.

BOLESLAUS Pudicus, Leſconis Albi Filius.

AUreus Princeps in ſeculum ferreum inciderat. Ter Regnô potitus, ter exutus, Tartaris per Poloniæ Provincias effuſis, Henricus Pius Vratislavienſium Dux cum Exercitu occurrens deletus. A Conrado principe Patruo, Regnum Poloniæ ambiente, motus Civiles excitati. Verùm Belæ Hungariæ Regis patrociniô fultus, rebellis Ruſſiæ, Sileſiæ, Moraviæ motus ferrô emendavit. Jazvingas unô præliô ad internecionem Nominis delevit; Tartaros, prædam è Regni viſceribus agentes, finibûs ejecit. Inconditos diſcordantium Civium mores ſalisfodinîs cælitus apertîs temperavit. Poſt tot Throni, Thoriquè ſui miracula nullam poſteritatem reliquit, præter Regiæ innocentiæ famam immortalem; ad pudicitiæ præmium evocatus 1276.

LESCO Niger, Siradienſium Dux.

A Pudico Rege in fortunæ, & gloriæ hæreditatem inconſultîs Reipubl: Ordinibûs adſcitus, Regnô à Polonis pulſus, ab exteris reſtitutus, æmulô rejectô. Tutelaribûs D. Michaelis ſuppetiîs fultus, ingentes Ruſſorum, Tartarorumq; copias fudit, fugavitquè. Rebelles Cives veniâ donavit ſupplices; neq; in hoſtes captivos ſævitum. Illatas à Conrado injurias ferro vindicavit & igne. Verùm, dum palmas,

lauroſq;

lauroſq; Regni ſui finibus infert, onuſtâ prædis alienis victoriâ depreſſus eſt, amiſſa potiore parte exercitûs, in flumine, quod tranabat. Tumulatur anno 1289.

PREMISLAUS II. Majoris Poloniæ, & Pomeraniæ Princeps.

DUm ingentes meditatur actus, octavo ſui Regni menſe à Marchionibus Brandeburgicis per inſidias vitâ ſimul, & purpurâ exutus eſt. Ipsîs Bacchi hilariis ad parricidium abuſi hoſtes. Dicata piacularibus Cineribus die, innocentiſſima Regni victima in favillas abiit Annô 1295.

VENCESLAUS Bohemus, Rex Bohemorum.

SCiſsá in partes Republicâ, ſimul cum Loctico Leſconis fratre electus; Locticus tamen poſt quadriennium uſurpati Imperii propter impudentiæ licentiam rejectus à Polonis, Bohemorum Regi ceſſit ſolium. Verùm cum duplicis Regni Hæres Venceslaus, Polonos minùs ſibi fideles credidit, fecit; & dum falli timuit, fallere docuit. Extinctus Pragæ 1305. Rixæ ſuæ ingeniô perturbata corruptaquè Polonia.

VLADISLAUS Locticus, Leſconis Frater.

DEfunctô Venceslaô ſolium repetit Polonorum, impetratoquè à Joanne XXII. Pontifi-

ce maximo diademate Regio(quod olim per totum quadriennium usurpare non audebat Venceslaus cum quo divisis Reipub: suffragiîs electus fuerat.) Coronatur Cracoviæ simul cum Hedvige consorte Annô 1320, Resumpti Regni decimoquinto. Nihil in eo humile fuit præter staturam Corporis. Animus par maximis, bis coronatus, bis unctus. Ne Gediminus Lithvanorum Dux fines suos vastaret, eum sibi affinem fecit, Filiâ Gedimini Casimiro Filio elocatâ non alia dote, quàm ut bello capti Poloniæ redderentur. Tanto affinitatis fœdere auctus Vladislaus, aliquoties fudit, fugavitquè Cruciferos, & ad firmandas pacis inducias coêgit. Verùm cum post bella tantisper respirat, exspirat Annô 1333. Mense Martio ad Martem natus Princeps.

MAGNUS CASIMIRUS,
Loctici Filius.

CUbitalis Parentis ingens Filius, coronatus cũ Anna consorte, Gedimini Duc: M.D.L. Filia, ter in Russiam ducto Exercitu, ter victor, nunquàm voluit triumphare. Redacta tandem armis in formam Provinciæ à Casimiro Russia, Leopoliensi Antistiti ab Urbano V. subjecta est. Major nihilominus apparuit Casimirus Magnus; postquàm Vaticano fulmine tactus, quidquid in suis pravô exemplô destruxerat, erectîs cõpluribûs Templîs reparavit; tenuesque Cives à potentiorum vi, Sanctissimîs legibûs præmunivit. Urbem nominis sui recordationi dedi-

catam,

catam, extra Cracoviensia Pomæria excitavit; ut Cives suos quos non liceret manibûs, mænibûs arctiùs complecteretur. Impletâ ingentibûs meritîs magni mensurâ nominis, equô delapsus in venatione, cessit in prædam avaræ morti 1371.

LUDOVICUS Hungarus.

AVunculi sui suffragiô Jus Regni Poloniarum obtinuit. Pannonicus tamen Rex dici maluerat, quàm Polonicus; ideoquè in odia Civium ad primum solii limen impegit, quod invitus regnare videretur. Ne tamen sceptro palàm renuntiaret! Matri Poloniam reliquit gubernandam, ipse in Hungariam regressus. Absente diu Principe, longum legum silentiũ successit & nullis non aperta via sceleribus. Ludovico interim de Russia Hungariæ adjungenda cogitante. Sed dum Poloniæ minuere amplitudinem meditatur, vitâ, & Regnô exutus est; hoc unum meritus, ut mortuus à paucis ploraretur. Anno 1382. Regnavit annos. 12.

VLADISLAUS JAGELLO M. D. L. Princeps.

CRacoviæ cum Fratre Vitoldo Sacro fonte ablutus, Vladislai nomen accepit. Unit Lithvaniam Poloniæ. Cracoviensem Academiam erigit adscitîs ex Pragensi Universitate Magistrîs. Civilibûs dissidiîs compositîs Cruciferorum quinquaginta millia profligat, Magistrô ordinis captô: supra quadraginta quatuor mil-

lia

lia, ex acie ducta in Poloniam; ſigna hoſtilia quinquaginta duo in Baſilica Cracovienſi Deo exercituum appenſa in trophæum. Annîs quinquaginta duobûs in Imperio exactîs, Religionis defenſor acerrimus ad Lauream evocatus Grodeci Menſe Junio, duobûs Filiîs Vladislaô, & Caſimirô in ſolatium mæſtæ Poloniæ relictîs.

VLADISLAUS III. Jagellonides.

AD Hungariæ Regnum invitatus, Albam Regiam inaugurandus deducitur; & diadema in Baſilica S.STEPHANI à Strigonienſi Epiſcopo accipit. Bulgariam, Raſciam, Romaniam, victoriîs emenſus, bellum tandem contra Amurathem ſuſcipit; dequo repentè victor in prælio ad Varnam equo labente cecidit, in Janidziaros cum paucis ſuorum acriùs invectus diſſipatô hoſtium equitatu regnavit, in Polonia, annis 11. in Hungaria 5. Adoleſcens propè vigeſimum emenſus ætatis annum.

CASIMIRUS VLADISLAI Frater.

MAriæburgum à Cruciferis occupatum cum ſuis propugnaculis, aurô redimere maluit, quàm ferrô; parcendum ratus ſanguini potiùs, quàm æri: hic ex Eliſabetha Imperatoris Alberti Filia ſuſcepit Vladislaum Bohemiæ & Hungariæ Regem; Divum Caſimirum (qui ab Hungaris Rex expetitus, mutatîs eorum animîs, Vilnæ 26to ætatis obiit:) Joannem Adalbertum,

bertum, Alexandrum, Sigismundum Reges Poloniæ, & Fridericum S. R. Ecclesiæ Cardinalem, Gnesnensem Archiepiscopum, & Cracoviensem simul. Discessit è vivis postquam regnâsset quadraginta duobus, vixisset 64. annô 1492.

JOANNES ALBERTUS, Casimiri Filius.

CAllimacho ex Italia profugo Consule usus, in odia Polonorum incurrerat. In bello Moldavico circumventus, & icto fædere profligatus, Torunii apoplexiâ tactus occubuit. Princeps nulli Regum secundus, si fortuna ingenio respondisset. Annis propè novem regnavit.

ALEXANDER, JOANNIS ALBERTI Frater.

STephanum Moldaviæ Palatinum malè occupatâ Pokutiâ primùm, deindè vitâ expulit. Prædones Getas Poloniæ spoliis tumidos fugavit, & postea occursu cæcidit fortiter. Egit in vita annos 46, in Regno propè 5, delatus ad tumulum 1506. Elogium apud posteros obtinuit; quòd nihil in fortuna sua majùs habuerit, quàm ut posset; nihil meliùs, quam ut vellet omnibus benefacere.

SIGISMUNDUS I. Frater ALEXANDRI.

FRatrum ultimus ad Regiam evectus dignitatem, 40. Moschorum millibûs cæsîs, Bory-

sthenem

sthenem erubescere coëgit effuso sanguine petemptorum. Pacificam de Moschorum Duce Basilio palmam, Scythicæ, Moldavicæ, Prussicæ, & Turcicæ, lauri sunt comitatæ. Pullulantem in Balthico littore hæreseos anguē in ovo suffocavit, Annorum atq; gloriæ plenus, Regni sui Diadema tradere maluit filio, quàm relinquere. Annos duos nactus supra 40. rerum potitus, ad præmium rectefactorum evocatus.

SIGISMUNDUS AUGUSTUS,
Filius Sigismundi Primi

BOna è Sforciis Matre genitus Patris appelationem in suos mores trahens, Sexagenario Patri meruit in Throno assidere, omnibûs præliîs victor Cruciferos, ac Moschos à Polonia repressit; eamquè Curlandiæ ac Semi-Galliæ accessibûs cumulavit. Humanîs sacrîsquè legibûs confirmatîs, florentissima pace beatam reliquit Patriam. Libertatis assertor, Comitiorum Parens, & Auctor. Exstînctus Knyszynii, ævi sui 50. ultimus Jagellonides.

HENRICUS Valesius.

DE morte Regis Galliarum Germani sui admonitus inconsultîs Regni ordinibûs, post anni unìus gubernationem lilia Galliarum aureis Poloniæ sceptris præposuit, in Gallias reversus.

STE-

STEPHANUS BATORY,
Tranſylvaniæ Princeps.

DIviſâ Republ: electus & coronatus, aliis Maximilianum Imperatorem, aliis Stephanum renuntiantibus. Diſſidium Ordinum Regni in Generali tandem. Conventu Pacificationis Andrejoviæ compoſitum. Bellum contra rebelles Gedanenſes, nec non contra Baſilium Ducem Moſchoviæ geſſit proſperrimè. Tribunalitia Regni Judicia inſtituit: Tandem abſolutiſſimus Princeps Grodnæ vivere deſiit, regnavit annos 11.

SIGISMUNDUS III.
Joannis Sveciæ Gottorum Vandalorumque Regis Filius.

MAtre Catharina Jagellonia Vladislai Jagellonis Poloniæ Regis Filiâ natus, nequidquam prævalente Maximiliano Rudolphi Imperatoris Fratre, Rex Poloniæ Electus, diviſîs Reipublicæ in Maximilianū ſuffragiîs. Turcarum ſûb Chotimo 40. millia, Tartarorum 100. millia repreſſit, deletîs ad internecionem ſexaginta millibus barbarorum: Moſchorum, Regnum ſibi ſubegit; Filiumquè Vladislaum, Magnum Moſchoviæ Carum inauguravit; obiit Varſaviæ Anno ætatis ſuæ 66to.

VLA-

VLADISLAUS IV.

Sigismundi 3. Filius.

IN Paternum Solium pronîs omnium suffragiîs, uno tantum ad speciem libertatis nonnihil reclamante, electus; & vix Coronatus triplicem nactus hostem, Moschum in Severia, Turcam in Podolia, Svecum in Prussia, victor de omnibus. Obiit Merecii 20. Maji.

JOANNES CASIMIRUS,

Vladislai 4. Frater.

PRessam Sveticîs, Moschoviticîs, Kozaticîs, Hungaricis, Tartaricîs, Civilibûs armîs, Patriam ab ultimis ferè vindicavit ruinîs: Regnavit annos 20. abdicavit Diadema 1668.

MICHAEL KORYBUTUS WISNIOWIECCIUS.

ADmirando omnium Regni Ordinum consensu Rex proclamatus, & Coronatus Anno Regis Regum 1669. Obiit Leopoli die S. MARTINI, illa ipsa die, quà ad Chotimū expugnatîs, & cæsîs triginta millibûs, Exercitus Regni & M. D. L. insignem de barbaris victoriam reportavit.

JOANNES III. SOBIESCIUS.

GEneralissimus armorum Regni Ductor, & Mareschalcus; Augusti Corporis Majestate, & absolutæ prudentiæ amplitudine, dignus olim Terrarum Imperiô, Rex Poloniæ omnium

ordinum

ordinum votis renuntiatus Varſaviæ, Coronatus Cracoviæ à Primate Regni Andrea Olſzovio. Turcarum, Cozacorum Tartarorumquè fulmen; bis Orientem Caſtris exuit; ſemel ad Chotimum, iterum ad Viennam Sacri Belli Generaliſſimus. Regnandi artibus, & rerum geſtarum gloriâ nulli Regum poſt Reges natos ſecundus. Poſt 23. Annorum Regna, & acta immortalia eodem die, quo Solium conſcenderat, mortalis eſſe deſiit Anno 1697. Die SS. TRINITATIS, relictîs tribûs Principibûs Filiîs, Jacobo, Alexandro, Conſtantino, & Sereniſſima Filia Bavariæ Electoris conſorte.

AUGUSTUS II.

SAcri Imperii Elector, & hæreditarius Saxoniæ Princeps, poſt Hungaricas, Turcicaſquè Laureas ad Regni Poloniarum Coronam ſuffragiîs ordinum expetitus, Die 27. Junii. Electus, 15. Septembris Coronatus 1697. Rarô in Saxonia exemplô Religionem nobilitavit Orthodoxam; & totum ita exterruit Orientem, ut ad tamdiu exſpectata Univerſalis Pacis fædera inclinaret 1699.

AUGUSTUS III.

IMperii Elector; Saxoniæ, Patrii Nominis, & Orthodoxæ fidei hæreditarius Princeps, ex quò clavum Regni capeſſere cæpit 5. *Octobris* 1733, ad pacis, & tranquilitatis internæ uberrimos fructus (quos plurimîs annîs percipit Polonia) cum ſua Sponſa inauguratus

consvetô Patræ ritû Cracoviæ 17. *Januarii*, 1734. Fide, pietate, nec non Regiæ virtutis prodigiô, in Austria, Polonia, Saxonia celebratam, associavit Sibi Sponsam, Mariam Josepham Austriacam Josephi I. Imperatoris primogenitam Annô 1719. die 20. *Augusti.* Lectissima Prole quinquè Principum Filiorum, Friderici, Xaverii, Caroli, Alberti, Clementis; sex Principum Filiarum, M. Amaliæ Reginæ Serenissimo Carolo utriusq; Siciliæ Regi Annô 1738. desponsatæ; M. Annæ, M. Josephæ, M. Christinæ, M. Elisabethæ, M. Cunegundis, ambo Coronati, fortunatam Throni, & tori augent felicitatem. Quibus, orthodoxa Religio, tanquàm primis iterum in Saxonia Progenitoribus immortalem gloriam; avita pietas strenuissimis Divorum Cultoribus ubertimam prosperitatem; inclyta Polonia suis Majestatibus ad pacis fæderatæ non interrupta auguria, perennantem in Posteritate ejus precatur vitam, vovet gloriam, optat fortunam.

§. 4.

De Ordine Poloniæ.

SEnatores Regni opibûs potentes numerat *Starovolscius* 146. nimirum sunt 1mò. *Duo Archi-Episcopi, & Episcopi 15. II. Palatini 33. cum Castellanis 3. & Capitaneo 1. III. Castellani majores 33. IV. Castellani minores 49. V. Ministri status 10.*

Signa hæc ( ) exprimunt qua in parte destinatum in Senatu subsellium cuiq; Senatori.

Pri-

Primum signum seu *Parenthesis* (. Dexteram partem, 2dum *Claudens*,) Signum sinistram partem denotat.

Adscripti præterea cuivis Palatino, numeri, eo fine ut facilius reperiri queat, quinam Castellani quibus Palatinis attribuuntur. Exempli *causâ numerus 5. est adscriptus Palatino Calissiensi, proinde hic numerus 5. inter Castellanos Majores designat Castellanos Calissiensem & Gnesnensem, huic attribui Palatinatui, pari ratione inter Castellanos minores, Castellanum Landensem, Naclensem, Biechoviensem, Camenensem, ad Calissiensem Palatinatum spectare hic numerus 5. demonstrat. Non in omnibus porro Palatinatibus sunt Castellani minores, sed tantum in Majori, Minoriq; Polonia, Masovia, Palatinatu Russiæ, & Bełzensi.*

Qui Senatores Sacri Collegii?

(Archi-Episcopus Gnesnensis, & Primas Regni.
) Archi-Episcopus *Leopoliensis.*

Qui Episcopi?

) Cracoviensis *in Minori Polonia.*
(Cujaviensis *in Majore Polonia.*
) Posnaniensis *in Minore Polonia.* ⁎ Alter-
) Vilnensis *iu Lithvania.* ⁎ nant.
(Plocensis *in Masovia.*
(Varmiensis *in Prussia.* ⁎
(Luceoriensis *in Volhynia.* ⁎ Alternat.
(Premisliensis *in Russia Rubra.*
(Samogitiæ, *sive* Mednicensis.
(Culmensis, *in Prusia.*
(Chełmensis *in Russia Rubra.*
(Kijoviensis *ad Borist.*

(Kamenecenſis *in Podolia.*
(Smolenſcenſis *in Ruſſia Alba.*
(Livoniæ & Piltinenſis.

Qui Senatores Sæcularis Subſellii?

1) Caſtellanus *Cracovienſis.*
1) Palatinatus *Cracovienſis,* * Alterna-
2) *Poſnanienſis,* * tio inter
3) *Vilnenſis,* * hos obti-
4) *Sandomirienſis.* tinet.
3) Caſtellanus *Vilnenſis.*
5) Palatinus *Caliſſienſis.*
6) *Trocenſis.*
7) *Siradienſis.*
6 (Caſtellanus *Trocenſis.*
8) Palatinus *Lancicienſis.*
9 (Capitaneus *Samogitiæ.*
10) Palatinus *Breſtenſis.* Cujav:
11) *Kijovienſis.*
12) *Inovladislavienſis*
13) *Ruſſiæ.*
14) *Volhyniæ.*
15) *Podoliæ.*
16 (*Smolenſcenſis,*
17) *Lublinenſis.*
18 (*Polocenſis.*
19) *Belzenſis.*
20 (*Novogrodenſis.*
21) *Plocenſis.*
22 (*Vitepſcenſis,*
23 (*Maſoviæ.*
24) *Podlachiæ.*
25 (*Ravenſis.*
26 (*Breſtenſis.* Lithv.
27) *Culmenſis.*
28 (*Mſcislavienſis.*
29 (*Mariæburgenſis.*
30 (*Braclavienſis.*
31 (*Pomeraniæ.*
32 (*Minſcenſis.*
33 (*Livoniæ.*
34) *Czerniechovienſis.*

Qui Caſtellani Majores ſunt?

1) *Poſnanienſis.*
4) *Sandomirienſis.*
5) *Caliſſienſis.*
1) *Voynicenſis.*

5) *Gne-*

5) *Gneſnenſis.*
7 (*Siradienſis.*
8) *Lancicienſis.*
9 (*Samogitiæ.*
10) *Breſtenſis,* Cujav.
11) *Kijovienſis.*
12) *Inovladislavienſis.*
13) *Leopolienſis.*
14) *Wołhyniæ.*
15) *Camenecenſis.*
16 (*Smolenſcenſis.*
17) *Lublinenſis.*
18 (*Plocenſis.*
19) *Bełzenſis.*
20 (*Novogrodenſis.*
21 (*Plocenſis.*
22 (*Vitepſcenſis.*
23 (*Cernenſis.*
24) *Podlachiæ.*
25 (*Ravenſis,*
26 (*Breſtenſis* Lithv:
27 (*Culmenſis.*
28 (*Mſcislavienſis.*
29 (*Elbingenſis.*
30) *Braclavienſis.*
31 (*Gedanenſis.*
32 (*Minſcenſis.*
33) *Livoniæ.*
34 (*Czerniechovienſis*

Qui Caſtellani minores?

1 (*Sanedenſis.*
2) *Medereceenſis.*
4 (*Viſlicenſis.*
1) *Biecenſis.*
2 (*Rogoſinenſis.*
4) *Radomienſis.*
4 (*Zavichoſtenſis.*
5) *Landenſis.*
2 (*Sremenſis.*
4) *Zarnovienſis.*
4 (*Malogoſtenſis.*
7) *Vielunenſis.*
13 (*Premiſlienſis.*
13) *Halicienſis.*
13 (*Sanocenſis.*
13) *Chełmenſis.*
12 (*Dobrinenſis.*
4) *Połanicenſis.*
2 (*Premetenſis.*
2) *Krivinenſis.*
4 (*Czechovienſis.*
5) *Naclenſis.*
7 (*Roſpirienſis.*
5) *Biechovienſis.*
12 (*Bidgoſtienſis.*
8) *Breſinenſis.*
2 (*Kruſvicienſis.*
1) *Oſvecimenſis.*
5 (*Camenenſis.*
7) *Spicimirienſis.*

8 (*Ino-*

8 (*Inovlodenſis.*
10) *Kovalienſis.*
2 (*Santocenſis.*
25) *Sochaczevienſis.*
23 (*Varſavienſis.*
25) *Goſtinenſis.*
23 (*Viſnenſis.*
21) *Racianſenſis.*
21 (*Sierpcenſis.*
23) *Wyſogrodenſis.*
12 (*Ripinenſis.*

23) *Zakrocimenſis.*
23 (*Ciechanovienſis.*
23) *Livenſis.*
12 (*Słońſcenſis,*
19 (*Lubaczovienſis*
7) *Konarienſis.*
Siradiæ.
8 (*Konarienſis.*
Lanciciæ.
10 (*Konarienſis.*
Cujaviæ.

Qui Miniſtri Status?

Mareſchalcus Regni Supremus.
Mareſchalcus Magni Ducatûs Lithvaniæ.
Supremus Cancellarius Regni.
Supremus Cancellarius Magni Ducatûs Lith
Pro-Cancellarius Regni.
Pro-Cancellarius Magni Ducatûs Lithvaniæ.
Theſaurarius Regni.
Theſaurarius Magni Ducatûs Lithvaniæ.
Mareſchalcus Curiæ Regni.
Mareſchalcus Curiæ Magni Ducatûs Lithvan.

Qui Duces exercituum Regni, & M. D. L?

Supremus exercituum Regni Dux.
Supremus Dux exercituum Magni Duc: Lith:
Dux Campeſtris exercituum Regni.
Dux Campeſtris Magni Ducatûs Lithvaniæ.

Qui Dignitarii, & Officiales Togæ Regni, & Magni Ducatûs, Lithvaniæ?

Secretarii Spirituales.
Referendarii Spirituales.

Nota-

Notarius Spiritualis Regni.
Referendarii ſeculares.
Succamerarii.
Theſaurarii Curiæ.
Vexilliferi,
Enſiferi.
Præfecti ſtabuli.
Præfecti Culinæ.
Pocillatores.
Inciſores.
Dapiferi.
Subdapiferi.
Pincernæ.
Venatores.
Notarii 4. Magni Ducatûs Lithvaniæ.

Qui Officiales Belli Regni, & M. D. L?

Notarii Campeſtres, Præfecti excubiarum. Præfecti Vigiliûm Generales Artileriæ.

Qui Officiales Curiæ Regni, & M. D. Lithv:?

Vexilliferi Curiæ Regni & Vice-Præfecti ſtabuli Regni; Venatores Curiæ.

Qui Officiales Fori Curialis, & Cancellariæ Regni, & M. D Lithvaniæ?

Inſtigatores, Regentes Cancellariæ ſigilli majoris, & minoris, Notarii decretorum, Vice-Inſtigatores, Secretarii ſigilli Majoris, ac minoris: Præfecti metrices Cancellariæ majoris & minoris. Notarii Judiciorum Referendarialium.

Qui Officiales Theſauri Regni, & M. D. L.?

Cuſtos Coronarum. Præfectus Archivorum M. D. L. Notarius Supremus Theſauri Regni,

Notarii Thesauri M. D. L. Notarius Proventûs Quartæ Regni, Præfectus Cellarii M. D. L. Magnus Procurator Arcis Cracoviensis. Procurator arcis Vilnensis. Præfectus Metrices Thesauri R. Regentes actorum Thesauri utriusq; gentis.

Qui Officiales Belli, subalterni tum Regni, tum Magni Ducatûs Lithvaniæ?

Præfecti campestres excubiarum, Metatores campestres, castrorum Judices militarium judiciorum, Notarii judiciorum militarium, Regentes actorum militarium utriusq; gentis.

CAPUT II.

De hodierna Germania.

§. I.

De præcipuis partibus hodiernæ Germaniæ.

1. Quibûs Limitibûs circumscribitur hodierna Germania?

VErsùs Septemtrionem terminatur marî Balthicô, Daniâ, & Oceanô Germanicô, ad Ortum Poloniâ, & Hungariâ: ad Meridiem Italiâ: ad Occasum comitatu Burgundico, Lotharingiâ, & Belgiô.

2. Quænam sunt quinquè præcipua Germaniæ flumina?

1. Danubius, etiam dictus Ister. Rhenus. 3. Albis. 4. Visurgis. 5. Viadrus.

3. *Quomodo Germania dividitur?*

In ſuperiorem, & inferiorem. Illa complectitur decem Imperii Circulos, hæc ſeptemdecem Provincias, quæ aliàs Belgium vocantur.

4. *A quo facta eſt partitio Germ: in decem Circulos?*

A Maximiliano Primò Imperatore 1512. juxta ſequentem ordinem. Primus eſt Auſtriacus. 2. Burgundicus. 3. Rhenanus inferior. 4. Bavaricus. 5. Saxonicus ſuperior. 6. Franconicus. 7. Svevicus. 8. Rhenanus Superior. 9. Weſtphalicus. 10. Saxonicus inferior. Quinam autem Status cuilibet Circulo annumerentur, in Opuſculo quinto Geographico explanabitur.

5. *Quænam ſunt præcipua Imperii Membra?*

1. Romanus Imperator eſt ſupremum totius Imperii Caput.

2. Novem Electores, quos inter, ſunt tres Eccleſiaſtici, Moguntinus, Trevirenſis, Colonienſis; ſex ſeculares, ſeu laici, nimirum Bohemus, Bavarus, Saxo, Brandeburgus, Palatinus ad Rhenum, Hannoveranus.

3. Duo Archi-Epiſcopi, Salisburgenſis, & Biſuntinus, qui poſterior tamen ſolô Principis Imperii titulô nunc gaudet.

4. Magnus ordinis Teutonici, & Melitenſium Equitum Magiſter.

5. Viginti duo Epiſcopi, nempe Bambergenſis, Herbipolenſis, Wormatienſis, Euſtettenſis, Spirenſis, Argentinenſis, Conſtantienſis, Auguſtanus, Hildesheimienſis, Paderbornenſis, Friſingenſis, Ratisbonenſis, Paſſavien-

 ſis,

fis, Tridentinus, Brixinensis, Basileensis, Leodiensis, Osnabruggensis, Monasteriensis, Curiensis, Lausannensis, Sedunensis.

6. Avitæ Principum Domus, nempe Palatinorum, Saxonum, Marchiæ Brandemburgicæ, Brunswicensium, Mechlemburgicorum, Hassorum, Holsatorum. Badensium: Dux Wirtenbergicus, Saxo-Lavenburgicus: Principes Anhaltenses, quorum priores septem in varios iterum ramos didividuntur. Hæ divisiones, cùm facilè & passim inveniri possint, brevitatis ergo hìc intermittuntur.

7. Viginti novæ Principum Domus, scilicet Arenbergica, Hochenzollerana, Lobkowizia, Salmensis, Dietrichsteinia, Nassaviana, Aversbergica, Frisiana Orientalis, Fürstenbergica, Schwartzenbergica, Oettingana, Liechtésteinia, Croyēsis, Piccolominia, Portiana, Schwartzburgica, Lambergica, Trautsonia, Lœwensteinia &c.

8. Principales Præpositurae, & Abbatiæ, ùt sunt *F*uldēsis, Campidunensis, Elvacensis: Magister Ordinis Equestris S. JOANNIS, Præpositus Berchtesgadensis, Stabulensis, & Corbejensis: Weissenburgica juncta Episcopatui Spirensi, Prumiana cum Archiepiscopatu Trevirensi. Murbacensis & Luderensis hodie spectant ad Gallos: aliæ aliò, &c.

9. Aliquòt Principes Abbatissæ, nimirum Essensis, Buchaviensis ad Lacum plumarium; Lindaviensis, superior & inferior Parthenon Catholicus Ratisbonæ: Acatholicus Conventus.

tus Quedlinburgensis, Heervordensis, Burscheidensis, Gandershemiensis. Abbatia Andlaviana hodie Gallorum est.

10. Duplicis generis partitio Prælatorum Sacri Romani Imperii, scilicet in ità dicta subsellia, hinc in Suevicum, illinc Rhenanum divisa.

11. Vario ex stemmate S. R. I. Comites, puta, Wetteravienses, Westphalici, Suevici, & Franconici.

12. Rhenanæ, & Suevicæ S. R. I. liberæ Civitates.

13. Franconica, Svevica, & Rhenana Sacro Romano Imperio devota Nobilitas.

6. Ad quot Collegia omnes Imperii Status reducuntur?

In tria. Primum est Electorum Collegium: alterum est Principum: tertium S. R. I. Urbium.

7. Qui status pertinent ad Principum Collegium?

Omnes tàm Ecclesiastici, quàm Laici Principes: Omnes S. R. I. Prælati, Abbatissæ, & Comites, hac tamen ratione, ut omnes Prælati simul sumpti in Imperii Comitiis tantùm duobûs gaudeant votîs ex Rhenano, & Suevico gremio. Comites S. R. I. non habent nisì quatuor vota: omnes Urbes imperiales duo vota. Cæterum Abbatissæ S. R. I. voti causâ accedunt ad S. R. I. Prælatos, nec plura numero suo efficiunt.

§. 2.

§. 2.

De statu Religionis, & Politiæ in hodierna Germania.

1. Quænam hoc tempore ratio Religionis in Germania?

COluerat tota Germania octingentîs annîs inviolato tenore Catholicam Fidem, cùm Lutherus ante ducentos & aliquòt annos Religionis integritati vulnus immane inflixit. Certè Germaniam inferiorem propè totam cum parte superioris specioso obtentu reformandæ Religionis à veteri, & vera fide irreparabili damno ad suos errores abduxit. Decreto Pacis Monasteriensis ex fatali necessitate permittendum fuit, ut præter Lutheranam etiam Calvinianæ sectæ exercitium indulgeretur. Cæteris sectis publicum exercitium interdictum.

2. Quæ est forma Regiminis in Germania?

Tria hic notentur, primò universale Regimen totius Imperii in rebus Politicis. 2. Universale Regimen in contentioso justitiæ foro. 3. Singulare genus Regiminis in variis Provinciis, & Dynastiis Germaniæ.

Regimen quidem in politicis causis est penes Cæsarem, tanquam supremum caput, cujus est ordinare, ac demandare, quidquid è re Romani Imperii fore visum fuerit. Nihilo tamen minus conscio, & consentiente Cœsare deducuntur causæ aliquæ ad Imperii Comitia,

ut ibi disquirendo excutiantur, ex communi dein sententia ad Cæsarem referenda. Accedente dein hujus consensu res vel effectum consequitur, vel eodem renuente ex legitimis causis citra eventum intercidit.

Universalis causarum cæterarum discussio in imperio pertinet primò ad Cameræ Wezlariensis forum, ubi constitutus supremus controversiarum Judex Cæsaris & unà Imperii nomine causas decidit. Porrò in Cæsareo Imperii concilio Viennæ itidem Nomie Cæsaris jus dicitur. Ad hæc duo summa dicasteria etiam status Imperii possunt suas privatas causas referre.

Particularis modus regendi in diversis Provinciis & toparchiis est secundùm cujusquè Regionis proprias leges, & receptas dudum consuetudines variè constitutus.

3. Quæ vires bellicæ in Germania?

Equidem maxima est Germaniæ potentia, ut vel potentissimis hostibus par esset, imò superior, si quidem conjunctim omnia, & singula Imperii membra cum Capite conspirarent. Id tamen in præsenti Religionis dissidio, & indè enascente dissensione animorum sperari vix jam potest.

4. In quo perfectionis gradu sunt hodie scientiæ, & artes in Germania?

Videtur sanè Germania ità hîs se excoluisse, ut nulli alteri Regno Europæ facilè cedat. Huic asserto fidem faciunt tot Athenæa, Lycea, Gymnasia, & ex his copia doctissimorum hominum, & plurimi excellentissimi artium Magistri.

5. Quid

5. *Quid discriminis est veteres inter, & hodiernos Germanos?*

Ingens est discrimen, & ex dictis hactenus patet. Quippe quàm rudes olim, inculti, & barbari fuerunt veteres Germani, tam docti, exculti, & bellè morati successerunt posteri Germani. Id excipio, Germanorum nempè magnanimitatem non desiîsse, sed hodiedum perseverare. Atquè huic adscribas, velim, quòd Romani Imperii fasces annîs ampliùs nongentîs Germani gloriosè sibi vendicârint, & in hodiernum usquè diem fortiter tueantur.

PARS II.

De aliis Europæ Regnis.

Hìc agendum primò erit de Regnis Catholicis, & quidem ordine geographico, initium ducendo à Lusitania: dein etiam de cæteris Europæ Regnis, quibus annumeramûs Moscoviam, & Turciam, ut potequæ potentiâ, & amplitudine pleraq; regna facilè superãt.

CAPUT I.

De Regnis Catholicis.

§. 1.

De Lusitania.

MEmorabiliores Lusitaniæ periodi sunt. 1. Lusita-

Lusitaniæ status sub priscis Romanis. 2. Sub Vandalis & Gothis. 3. Sub Mauris. 4. Sub Regibus Christianis è stemmate Burgundico. 5. Sub Hispanis. 6. Sub Lusitanis, Brabantiæ Ducibus.

1. Quis antiquæ Lusitaniæ Status?

Hæc ante Christi ortum erat Romana Provincia, *Lusitanica* dicta; in quinto seculo supervenêre primò Vandali, dein Gothi, qui Hispaniam juxtà ac Lusitaniam in potestatem redegerunt. Deniquè annô 713. utramquè Provinciam Mauri ex Africa profecti inundârunt, & potiorem partem suo subjecêre imperio.

2. Quô pactô, & quandò Lusitania peculiare esse Regnum cæpit?

Henricus Burgundiæ Comes, militari gloriâ inclytus heros, inito sub annum 1090. cum Tarasia, vel Theresia, Alphonsi VI. Castellæ Regîs filia matrimonii fædere, in dotem accipit, quæ Alphonsus socer in Lusitania id temporis possidebat. Hic proin Henricus quasdam Maurorum urbes expugnare cœpit; filius verò Alphonsus I. eosdem totâ expulit Lusitaniâ, posteaquàm in pugna decretoria quinquè Maurorum Regibûs fusîs, fugatîsquè, plenam obtinuit victoriam, primus exinde Lusitaniæ Rex salutatus.

3. Quæ Lusitaniæ insignia?

Area scuti argentea quinque coloris cærulei scutula exhibet, quorum singula quinîs punctîs, quinquè Christi plagas referentibûs, sunt distincta. Quippe cùm Alphonsus præli-

um

um cum quinquè Saracenorum Regibus initurus, trepidô prorſus eſſet animô, confirmatus à Chriſto, ac vexillum quinquè ejuſdem vulneribûs inſignitum, juſſus attollere, glorioſam omnino retulit victoriam.

4. *Qua ratione Luſitania, Regnante Joanne II. & Emmanuele, ad tantum potentiæ, & magnificentiæ faſtigium aſcendit?*

Joannes navigatione in Indias Orientales ſub an: 1490. primò ſuſceptâ, magnîs Luſitaniam opibûs, fortunîſquè locupletavit, ſed multò majoribûs Emmanuel ſucceſſor, utpote qui màgna Braſiliæ parte in America, nec paucis Aſiæ, Africæquæ regionibûs in ditionem ſuam redactîs mercaturam, quæ Reipublicæ nervus eſt, maximopere promovit. Joannes III. ut populos, ſub jugum ſuum miſſos, Chriſto quoquè & Eccleſiæ ſubiiceret, S. Franciſcum Xaverium an: 1541. ad Indias mittendum curavit eo ſucceſſu, ut, Thoma Bozio teſte, *univerſi hæretici ab Eccleſiæ Chriſtianæ conſtitutione per annos mille quingentos & ampliùs haud traduxerint ad hæreſes ſuas tot gentes, aut idololatras, aut alioquin à Chriſti cultu alienas, quot unus Xaverius ad cultum Chriſti annis undecem* (decem, & menſibus aliquot) *tot enim fuit in Indiis vir iſte admirandus.*

5. *Quo caſu Luſitania Hiſpaniæ juncta eſt?*

Cùm Rex Sebaſtianus an: 1578. expeditione adversùs Mauros ſuſcepta, vel in acie, vel in captivitate occubuiſſet, Cardinalis Henricus propatruus Regni gubernacula capeſſebat. A

cujus

cujus obitu Philippus II. Hiſpaniæ Rex eò rem deduxit, ut à Luſitanis Rex promulgaretur annô 1580.

6. Quàm diu Luſitania Hiſpanis paruit?

Uſquè ad annum 1640. quô Luſitani die natali Domini, Hiſpanîs abire juſſis, Joannem II. Bragantiæ Ducem ad Regni ſolium evexerunt, & quidem, quod mireris, citra ſanguinis effuſionem, ſi Vaſconcellum, præcipuum Margaritæ Proreginæ Hiſpaniæ conſiliarium ea occaſione occiſum, excipias.

7. Quàm diu decertavit Hiſpania pro Luſitania recuperanda?

Viginti omnino annis bellatum eſt, quoad tandem victoria cum Luſitaniæ Regno ceſſit Bragantiæ Duci, aſſentiente demum Hiſpaniæ quoque Rege.

8. Quis hodie Luſitaniæ imperat?

Joannes V. è Domo Bragantina, cujus Conjunx Maria Anna, Imperatoris Leopoldi Filia.

§. 2.

De Hiſpania.

HIc ſequentes obſerva periodos. 1. Hiſpaniam incoluerunt Celtæ Galliæ populi, dein Phœnices, & Carthaginenſes. 2. Poſt hos ante Chriſtum natum Regiones iſtæ Romanis ceſſerunt. 3. Vandali, Suevi, Alani, vetuſtiſſimi Germaniæ populi, imperante Honorio Cæſare, Hiſpaniam occupârunt. 4. Hi ipſi quinto pòſt ſeculo à Gothis pulſi, Regnum exinde Gothicum fundârunt. 5. Seculo VIII. Mauri

totam propè Hispaniam inundârunt, annisquè ferme octingentis tenuêre. 6. Indè Hispaniam pactis nuptialibus Austriaci; 7. Ac tandem Philippus V. ex Regia Galliæ Domo Borbonica obtinuit.

1. Qui populi usquè ad Gothorum Regnum Hispaniam tenuêre?

Celtæ, Gens Gallica, primi incoluêre, qui cùm ad flumen Iberum consedissent, Celtiberi sunt appellati. Phœnices subin & Carthaginenses eum Hispaniæ tractum occupârunt, qui ad meridiem è regione Africæ positus est. At ubi Carthago à Romanis anno 146. ante Christi ortum eversa est, tota Hispania in eorundem potestatem venit. Tandem collapso Honorii Cæsaris temporibus, Occidentis Imperio, Vandali, Suevi, & Alani Hispaniam subegêre, haud multò post à Gothis indè ejecti.

2. Qua ratione Gothi Hispaniam obtinuêre?

Hi è magna Peninsula Scandinavia, ubi hodie Suecia, & Norvegia, ad Danubium profecti, ibiquè bifariàm divisi, alii ad Orientem, ad Occidentem alii secessêre: unde illi *Ost*-sive *Ostrogothi*, hoc est, Orientales; hi verò *West*-sive *Visigothi* seu Occidentales appellari cœperunt. Hi dein Hispaniam; ii verò longo pòst tempore Italiam invasêre. Huc perfidiâ, & malis artibus Stiliconis, qui Honorii Cæsaris Tutor erat, pellectus Alaricus Gothorum Rex, anno 410. Romam cepit, & expilavit; cujus Successor Ataulphus, Placidiam duxit, Honorii Cæsaris sororem, oblata in dotem Gal-

liæ

liæ parte, ut hoc pacto Italiâ excederet. Ataulphus hic Gothorum primus in Hiſpania regnâſse creditur, ùt qui jam anno 414. ad montes Pyrenæos conſederat, quamvìs id temporis ad Regni interiora necdum penetrârit. Nec multò pòſt morte ſublatus, Sigericum ſucceſſorem nactus eſt, qui ſex haud ampliùs menſes regnavit. Vallia contrà Rex tertius, annos tredecim imperavit, primóquè ſtatim Regiminis anno, à Chriſto nato 416. in Hiſpaniam movit, ex qua Vandalos, & Alanos penitus ejecit, Svevos autem in Gallæciam uſquè recedere coëgit. Hi, proximéquè ſequentes Gothorum Reges pleriquè omnes ſectæ Arianæ adhæſerant, quoad tandem anno 586. Recaredus Rex decimus ſeptimus, S. HERMENEGILDI Martyris frater ejurata Ariana impietate, Religionem Catholicam in univerſam Hiſpaniam invexit.

3. Quâ occaſione Mauri An: 713. in Hiſpaniam penetrârunt?

Hos tanquam Dei vindicis flagellum ſceleribus ſuis, luxuriâ præcipuè, regnorum omnium peſte exitioſiſſima, accerſivêre Vitiza, ejúſq; Succeſſor Rodericus, Reges ambo nomine, reapſe abjectiſſima Veneris mancipia, quorum poſterior cùm Juliani Comitis, Septæ ſive *Ceutæ* tunc præfecti, filiam violâſſet, parens graviſſimam hanc injuriam ulturus, Saracenos ex Africa in Regis, totiúſquè Hiſpaniæ pernitiem evocare non dubitavit. Atquè hi nihil cunctati, expugnata Hiſpali, partaquè ad Me-

thymnam Sidoniam ingenti victoria, rapidissimi torrentis instar, universam propè inundârunt Hispaniam, quæ paucas intrà horas tantam fecit jacturam, ut Hispanorum reliquiæ octonis adeò seculis, quibus Mauri in Hispania dominabantur, eidem sarciendæ vix fuerint. Devicti porrò Hispani in Legionis, Asturiæ, & Gallæciæ montes se recepêre, ubi anno 717. Pelagium heròém fortissimum Regem proclamârunt.

4. *Quæ Hispaniæ facies Maurîs tyrannide eam occupantibûs?*

Hispani in montium latibulis abditi, facta identidem excursione, Maurísquè velitari pugna sæpius lacessitîs, alias, atquè alias urbes cum tractu circumjacente recuperârunt. Indè varia pedetentim orta sunt regna, primò quidem Asturiæ, dein Navarræ, & Castellæ, à pluribus Castellis, contra Maurorum incursiones exstructis, sic appellatæ: Arragoniæ itèm, Legionis & Gallæciæ. Postquam igitur Hispani, elapsis tot seculîs, stabilem denuo fixerunt sedem, Maurîs Murciâ, Valentiâ, Lusitaniâ, & Cataloniâ pulsis, solum tandem Granatæ regnum reliquum fuit.

5. *Quis Mauros omnes totâ ejecit Hispaniâ?*

Id demum post octo annorum bellum anno 1492. effectum dedit Ferdinandus Rex, eam ipsam; ob causam *Catholicus* appellatus, qui proin omnia ferè Hispaniæ Regna suam in potestatem, ac ditionem redegit. Is ipse auctor fuit *sacræ Inquisitionis*, quâ Hispania ab omni

hæretica

hæretica & Saracenica, &c. lue intacta in hanc usquè diem conservata est. Eodem regnante Insulæ Americanæ à Christophoro Columbo sunt detectæ.

6. Qua ratione Hispania Domui Austriacæ obvenit?

Ferdinando Catholico filia unica erat Joanna, quæ Philippo Austriæ Archiduci, Cæsaris Maximiliani I. filio nupta, dotem attulit Hispaniam universam, duosquè eidem peperit filios, Carolum V. Cæsarem simul & Hispaniarum Regem, ac Ferdinandum I. cui Carolus frater biennio, quàm è vita migravit, Romano-Germanicum cessit Imperium, Hispaniæ Regnis in filium Philippum II. translatis. Philippus hic Monarchiam Hispanicam ad summum potentiæ fastigium evexit; quæ tamen regnante Philippo III. ejúsquè filio Philippo IV. inclinare nonnihil cœpit, donec Carolo II. anno 1700. è vivis sublato, stirps Austriaco-Hispanica prorsus exaruit.

7. Quo tandem pacto Borbonica Regum Galliæ Domus Hispaniam obtinuit?

Cæsar Leopoldus Caroli II. Hispaniæ Regis sororem natu minorem, majorem verò Ludovicus XIV. Franciæ Rex in matrimonio habebat. Unde uterquè Hispaniam jure hæreditario sibi vindicare parabat. Ac Ludovici quidem Conjunx juri huic pridem solemniter ritequè renuntiaverat: sed intercessêre ejus posteri, obnitente exadversum totis viribus, jusquè suum persequentè Domo Austriaca,

quoad tandem poſt quatuordecim annorum bellum, Philippo V. Hiſpania, Auſtriæ verò Neapolis, Sicilia, Mediolanum, & Belgium Hiſpanicum obvenit, quæ dein partitio, fœdere Viennæ Auſtriæ an: 1725. inito, rata utrinque eſt habita,

§. 3.
Gallia.

HIc paucis memorabimus. 1. Galliæ Statum ante, & poſt Francorum adventum. 2. Franciæ Reges è triplici ſtirpe oriundos, nempe Merovingiorum, Carolinorum, & Capetiorum, ad quorum poſtremam Valeſii quoquè & Borbonii Reges originem ſuam referunt.

1. Quis Galliæ ſtatus ante Francorum adventum?

Diverſi, uti olim in Germania, hominum cœtus, ſive minores reſpublicæ regionem illam obtinebant, donec à Julio Cæſare in Romanæ Provinciæ formam redacta eſt.

2. Quando, & quomodo Franci in Gallias tranſmigrârunt?

Populi intrà mare Germanicum Viſurgim, & Salam fluvios ſiti non diu poſt Cæſaris Auguſti tempora excuſſo Romanæ dominationis jugo *Francos*, hoc eſt liberos ſe nuncupârunt. Hi, Rege Pharamundo ductore, an. 420. ſuperato Rheno, factaquè in Galliam irruptione, firmum tamen pedem figere tum necdum poterant, ſed hæc gloria Merovæo debebatur.

3. *Quid*

3. Quid de Merovingica stirpe Regum Franciæ memorandum?

Merovæus Rex tertius, qui Pharamundo & Clodioni successit, auctor erat stirpis hujus, è qua trecentorum triginta duorum annorum intervallo duo & viginti Reges Franciæ imperârunt. Monarcha hic an. 448. totius Galliæ possessionem adiit. Hujus Nepos Clodovæus suasu, & impulsu conjugis suæ Clotildis Christiana sacra suscepit post prodigiosam omnino victoriam à Germanis reportatam. Posteriores ex eadem hac prosapia Reges otio, & voluptatibus ità diffluebant, ut omni Reipublicæ curâ abjectâ; universam regiminis molem supremo cuidam Præfecto, quem *Majorem Domûs* vocabant, imposuerint. Childericus Merovingiorum Regum ultimus, quòd ad regendum prorsus esset inhabilis, regno exutus, & in monasterium est detrusus, subrogato, & in Regni solium evecto Pipino, qui ad id usquè temporis Franciæ Regnum cum laude administrârat.

4. *Quid summatim memorandum de altero Carolinorum stemmate?*

E stirpe hac, quæ à Carolo Magno Pipini filio nomen trahit, ducentorum quinque & triginta annorum decursu Reges tredecim nunquam interrupta serie in Gallia regnârunt. Porrò quemadmodum Carolus Magnus eximia sua virtute, ac fortitudine supremum honoris & gloriæ fastigium conscendit, quando anno 800. collapsum Occidentis Imperium denuo instau-

instauravit, ac præter Galliam, Germaniam insuper atque Italiam in ditione sua tenuit: ità tanta fortunæ & gloriæ incrementa in ejusdem posteris mox iterum imminui cœpêre, cùm quòd Provinciæ hæreditariæ in plures fuerint divisæ, tum quòd posteriores è Carolinorum prosapia Reges nec se, nec suos regere nôrint, ac gubernare. Postquam igitur Carolinorum ultimus Ludovicus V. cognomento NIHIL FECIT sinè hærede obiit, Hugo Capetus, Parisiorum Comes, Franciæ Rex inauguratus est.

5. Quid de Regibus Capetinæ stirpis commemorandum?

Ex hac stirpe intrà trecentorum quadraginta annorum periodum Reges quatuordecim ordine continuo sibi successêre. Quo temporis intervallo tria potissimùm memoratu digna evenêre. 1. Bellum grave & diuturnum Anglos inter & Gallos, qui juris, supremiquè dominii retinentissimi, negabant, commissuros se unquam, ut Gallico in territorio pedem figerent Angli, quamvìs jus isti aliquod hæreditarium ostenderent. 2. Expeditiones sacræ in terram sanctam per annos ferme ducentos summo quidem studio, at eventu minùs prospero susceptæ. 3. Dissenssiones gravissimæ inter Bonifacium VIII. Pontificem, & Philippum IV. Pulchrum, cui, quòd communẽ Christianitatis patrẽ indignis modis accepisset, quin & captivũ abduci jussisset, ab eximiæ sanctitatis Episcopo clades ingentes prænuntiatæ, atquè intentatæ

ſunt, in filiorum quoquè caput redundaturæ, quorum tres, qui parenti in regno ſucceſsêre, multis magniſquè calamitatibus conflictati, ſinè hærede ſunt extincti, regnô Franciæ ad Valeſiorum familiam, Capetinæ ſtirpis ramum translatô.

6. *Quid præcipua notatione dignum accidit, tredecim Valeſiæ ſtirpis Regibus Galliæ Imperantibus?*

1. Prioribus quinquè multum negotii faceſſebant Angli, qui ad ſummas tandem anguſtias Gallos adduxêre, donec mirabili DEI diſpoſitione, ac providentiâ an: 1429. puella paſtoritia, è Lotharingiæ pago oriunda, Anglorum faſtum obtrivit, & contudit. Hac proin duce & auſpice, fractis Anglorum viribus, Gallia reſpiravit. Verùm invicta hæc Heroina anno inſequente capta, vivaquè ab Anglis exuſta eſt, tanquam magiæ, hæreſis, & luxuriæ rea, quàm dein Calliſtus III. Pontifex, causâ ejus recognitâ, diligenterquè excuſsâ innocentem pronuntiavit. 2. Poſteri quinquè Reges gravi bello cum Auſtriacis implicabantur, præcipuè Franciſcus I. cum Carolo V. Cæſare. At longè atrocius bellum tribus poſtremis regibus imminebat à Calviniſtis ſeu Hugonotis, qui non modò Anglos, Germanos ſectarios, ſed ipſum adeò juratum Chriſtiani nominis hoſtem Solimum Turcarum Tyrannum in Religionis, Regnique exitium ſolicitare ſunt auſi, barbaris ipſis pſeudo-Chriſtianorum iſtorum perfidiam execrantibûs, & ſuppetias negantibus.

bus. Fervente porrò hoc bello, & inteſtinis ſeditionibus, urbes fermè trecentæ in cineres redactæ, templa innumera direpta, & profanata fuêre, nec impunè tamen; nam anno 1572. die 24. Auguſti, S. Bartholomæo ſacra, Regis Caroli IX. juſſu, plura millia Hugonotorum tanquam rebellium, regniquè turbatorum cæſa fuiſſe perhibentur. 4. Henricus III. Poloni Regni poſſeſſione haud multò antè adita, ùt primùm de Caroli IX. fratris morte certior factus eſt, in Galliam reverſus, Rex proclamatus eſt, belloquè iterum atquè iterum ab Hugonotis, ac tandem etiam à Catholicis laceſſitus, dum Pariſios circumſidere parat, inopinato violentæ manus ictu percuſſus, regno, vitaquè exuitur an: 1589. Unde deficiente Valeſiorum familia, quæ 260. annis regnaverat, regnum Franciæ ad Domum Borbonicam, alterum Capetinæ ſtirpis ramum florentiſſimum eſt devolutum.

7. Quid de 4. Regibus Borboniis generatim memorandum?

1. Henricus IV. Rex Navarræ, quòd Calvini errores cum nutricis lacte ſuxiſſet, à Galliæ ſtatibus repudiatus, jus ſuum armis perſequi aliquandiu tentaverat; ſed irrito conatu. Comperto tandem, nihil obſtare præter Religionem, quò minùs Francorum Rex ab omnibus agnoſceretur, ſuos, percontatur, utrúmne in Religione Catholica obtineri poſſet ſalus? Affirmantibus illis: *Quidni igitur*, inquit, *viam eligam compendiariam, atquè expeditiſſimam, quâ*

regni

egni terreni simul, ac cœlestis possessionem adire certò possim? Moxquè orthodoxæ fidei dogmatis institutus, summo omnium ordinum consensu, & acclamatione est receptus, Religionis exinde orthodoxæ propugnator & vindex strenuissimus, utì & Societatis JESU. Hanc hæretici & malevoli dudum Parisiis, Galliâquè universâ proscriptam volebant, cùm ecce causam ad eam exagitandam arripiunt ex attentato immani scelere, quo Joannes Castellus è Societatis Scholis ad Academiam Parisiensem nuper translatus, Regem cultro in os impacto sauciaverat. Ac licèt Societatem omni prorsus culpa vacare constanter asseverârit percussor; prævalente nihilominus invidia, & calumnia, in exilium migrare jussa est, erecta Parisiis infami pyramide; quam tamen Rex ipse, cognita objectorum criminum falsitate, evertendam curavit, ac Societatem, cujus innocentiam contra obtrectatorum calumnias ipse potentissimè defendendam suscepit, in integrum restituit, summisquè deinceps beneficiis ornavit, donec an. 1610. dum rhedâ per urbem Parisiensem vehitur, ab amente parricida gemino inflicto vulnere ingentem animam efflavit.

2. Ludovicus XIII. rebellibus Hugonotis iterata clade domitis, exardescenre 30. annorum bello, & Imperio & Ecclesiæ DEI longè calamitosissimo, fœdus adversùs Domum Austriacam cum Sueco junxit. Obiit Rex Pius & Justus anno 1643.

3. Ludo-

3. Ludovicus XIV. bellîs gravissimîs cum Imperio, Domo Austriaca, Hispania, Anglia, Batavia &c. gestîs, regni sui fines plurimùm dilatavit. Calvinianos solemni edicto anno 1685. in curia Parisina vulgato, ex universa Gallia ejecit. Hæresi verò Jansenianæ, pestis instar in ipsa regni viscera grassanti, ad extremum usquè vitæ halitum fortissimè se opposuit. Obiit Ludovicus rerum gestarum gloriâ & celebritate verè Magnus an. 1715.

4. Ludovicus XV. Antecessoris Pronepos, hodie Gallici Regni habenas feliciter moderatur. Conjunx illius Maria Princeps Regia Poloniæ, Filia Stanislai Leszczynii Regis Poloniæ & M. D. L., Ducis Lotharingiæ & Bari; & Catharinæ Opaliniæ Reginæ Poloniæ.

Appendix.

De Lotharingiæ Ducatu.

1. Unde nomen illi inditum?

PArs olim erat regni Lotharici, cujus nomen hodiequè retinet. Protendebatur illud à Mari Mediterraneo per Provinciam, Delphinatum, Sabaudiam, Helvetiam, Alsatiam, Burgundiam, Lotharingiam, Palatinatum, Agrum Trevirensem & Coloniensem, Juliam, Cliviam Belgii Provincias universas ad mare usq; Germanicum.

2. Quæ hôdiernorum Lotharingiæ Ducum origo?

Hanc isti ex idoneorum Auctorum testimonio

nio communem habent cum Habsburgico-Auſtriacis, ab Archambaldo, Dagoberti Franciæ Regis Agnato oriundis. Ex hujus quippe Archambaldi ſtirpe bifariàm diviſa, hinc Domus Habſpurgica in Alſatia, illinc Domus hodierna Lotharingica originem duxit.

3. Quales, quantiquè Heròës hanc Domum illuſtrârunt?

Nulla ex Europæ principum Familiis tot tamquè eximios belli Duces numerat, atquè Lotharingica, utì tot ſacrarum expeditionum, rerumquè geſtarum monumenta luculenter demonſtrant.

Horum exempla æmulatus Carolus Leopoldus, ſupremus ſuperiore ſeculo Cæſarei exercitus Dux, Turcas ingentibus cladibus attritos debellavit. Vienna ſummo conſilio, ac armîs Joannis III. Poloniæ Regis liberata, Barcanenſis, Strigonienſis, Mochazenſis victoriæ ad poſterorum memoriam inſignes, Buda, aliæquè quàm plurimæ urbes expugnatæ, Tranſylvania, Hungariaquè tota Cæſari aſſerta, Moguntia, ac Bona Gallis erepta, &c. tanti Ducis nomen famamquè immortalitati conſecrârunt.

Leopoldus Joſephus Lotharingiam, quàm Parens pactis Nèómagenſibus ſibi reſtituendam, ob conditiones minùs æquas recipere detrectavit, tandem per pacta Riſvicenſia anno 1697. recuperavit.

Ducatum hunc obtinuit Anno 1737. Stanislaus Leſzczynſki Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniæ. Duci Lotharingo Magnus Ducatus

tus Hetruriæ cessit. Firmatum id cum pluribus aliis punctis per tractatum solennem publicatum Parisiis 1. Junii 1739.

§. 4.
De Italia.

AGendum hic 1. de Italia universim. 2. De superiore, sive Boreali ejusdem parte, seu Longobardia. 3. De italiæ Meditullio; 4. De ejusdem parte inferiore, seu Australi.

1. Quæ memorabiliores Italiæ periodi?

1. Italia universa dudum ante Christi ortum sub Romanorum potestate fuit, ejectis non uno ex loco prioribus inquilinis. Occidentis exinde imperio, imperante Honorio, âd occasum vergente, Italiæ se primò infuderunt Gothi, Romamque ipsam expugnarunt an. 410. an. dein 467. supervenêre Vandali Genserico Duce, ubi Roma iterum capta & quatuordecim diebus ipsis direpta fuit. Barbaros hosce in Italiam evocavit Eudoxia, Imperatoris Valentiniani III. vidua, hac ratione necem à Maximo tyranno, Valentiniano illatam, ultura. Odoacer porrò Herulorum Rex occupatâ an. 476. Italiâ, regios titulos sumpsit, indè an. 493. initium datum regno Ostro-Gothico à Theodorico. Gothis porrò à Belisario, Cæsaris Justiniani Polemarcho debellatis, Regnum Longobardorum ab Alboino anno 568. fundari cœpit, postquam nempe Narses, Justini Cæsaris in Italia Præfectus, illatam à Cæsaris Conjuge injuriam vindicaturus, Longobar-

gobardos è Pannonia in Italiam evocavit. Posteriores Longobardiæ Reges multũ negotii facessebant Pontificibus Romanis, qui proinde à Pipino Galliæ Rege, indeq; à Carolo Magno Pipini filio, suppetias postulârunt, quas ambo actutum misêre. Et Carolus quidem Magnus an: 774. Longobardicum Regnum ad extrema deduxit, ultimo Rege Desiderio binis præliis devicto, & in exilium misso. Ex eo tempore Italiæ Regnum ipsum obtinuit, retinuitquè usquè ad magnum Interregnum, quando ob Imperatorum & absentiam & distantiam varii Principatus sunt exorti, qui plerique omnes hodiequè vigent.

2. *Quid de superiore Italiæ parte sive Longobardia memorandum?*

Præmissa ejusdem divisione, perbrevis cujusquè partis descriptio speciatim subjungitur. Longobardia sequentes complectitur Ducatus. 1. Montisferrati. 2. Pedemontii. 3. Mediolani. 4. Mutinæ. 5. Parmæ. De duabus rebuspublicis Veneta, & Genuensi, huc pertinentibus, suo loco dicemus.

Monsferratus, Pedemontium, Sabaudia.

Tres hi Ducatus Duci Sabaudiæ parent. Beroldus Sabaudiæ Comes è Caroli Magni stemmate magna olim nominis celebritate inclaruit anno 1000. Odo IV. pactis conjugalibus Pedemontii Ducatum an. 1060. obtinuit. Amadeus VIII. à Cæsare Sigismundo an: 1416. primus

primus creatus est Dux. Postea tamen abdicato sua Sponte regimine Carthusiam Ripaliensem subiit, vitam deinceps solitariam acturus. Fervente ultimo bello Hispanico Sabaudiæ Dux Victor Amadeus II. Montisferrati Ducatum, indequè per pacta Ultrajectina Siciliæ Regnum, hocquè Austriacis anno 1718. relicto, Sardiniæ Regnum, indeptus est. Huic successit Filius ejus Carolus Emmanuel Anno 1730.

Ducatus Mediolanensis.

Hanc veteris Longobardiæ partem post collapsum Occidentis Imperium cum maxima Italiæ parte Ostro-Gothi ac Longobardi sua in potestate ac ditione tenuerant, donec Caroli Magni armis Desiderio erepta, ad Rudolphi Habspurgici usque tempora Romano-Germanicis Imperatoribus subjecta permansit. Ex eo tempore Ducatus hic ad diversos est Dominos translatus. Primi erant è Familia Vice Comitum, secundi è Domo Sfortia. Indè Galli aliquamdiu occupârunt: post hos verò per Carolum V. ad Hispanos, ac tandem per Carolum VI. ad Domum Austriacam anno 1706. est translatus.

Ducatus Mantuanus.

Ab anno 1728. Marchiones ex Domo Gonzagana Ducatū hunc possedêre; Ducum tamen titulo primùm à Carolo V. insigniti fuêre. In postremo bello Hispanico Dux Carolus IV. quòd

quòd à Gallia contra Cæsarem staret, omni ditione sua exutus est, cujus proin possessionem Cæsar adiit.

Mutina, & Mirandula.

Ducatus hic, uti & Ferrariensis post magnum illud Interregnum Domui Estensi obtigit, Mutinensis quidem Cæsareæ, Ferrariensis verò Pontificiæ clientelæ nomine. Posteriorem hunc, stirpe Estensi extincta, Ecclesia repetiit; alterum verò Ducatum Cæsar prioris Ducis agnato tradidit. Reinaldus, hodiernus Mutinæ Dux in bello Hispanico ab Austriacis stetit; unde aliquamdiu Ducatu suo orbatus est, quamdiu nempe Gallia armis prævaluit. Sed paulò post in integrum est restitutus.

Principes Mirandulæ originem trahunt ex pervetusta Picorum Familia. Joannes Picus dictus est ingeniorum Phœnix sui seculi. Alexander primus Mirandulæ & Concordiæ Dux à Ferdinando II. Cæsare creatus est. Hodie Principatum hunc Dux Mutinensis emptionis titulô possidet.

Ducatus Parmensis.

Paulus III. Romanus Pontifex Ducatum hũc Farnesiorum Domui clientelari jure tradidit an: 1545. Antonius hodiernus Dux Fratris sui Odoardi Filiam Philippo V. Regi Hispaniæ in matrimonium collocavit. Quapropter horum Filius Carolus Hæres & Successor destinatus erat, si fortè Dux Parmensis sinè liberis decederet, qui postea Regnum utriusq; Siciliæ obtinuit.

3. *Quæ Regiones in Italiæ Meditullio sitæ sunt?*
1. Provinciæ summo Pontifici subjectæ
2. Magnus Hetruriæ Ducatus.

Territorium Pontificium.

Hoc nomine veniunt Provinciæ Romano Pontifici subjectæ, nempe 1. Campania Romana. 2. Patrimonium S. PETRI, sive totus ille terræ tractus, à Mathilde Hetruriæ Comite, matrona lectissima, Ecclesiæ an: 1115. donatus. 3. Provinciæ illæ, quas Pipinus Galliæ Rex, ejusq; Filius Carolus Magnus Ecclesiæ transcripsit. Ad S. PETRI Patrimonium præter alia pertinet Viterbium, Centumcellæ, urbs, & portus nobilissimus, Mons Flasconis, vinô Apianô celebris. Pipinus Ecclesiæ dedit, vel potiùs restituit Exarchatum, urbes, Ravennam, Bononiam, Ferrariam, aliasquè plures complectentem. Carolus Magnus donationem hanc non solùm ratam habuit, sed plurium etiam Regionum accessione auxit. Principatum Beneventanum S. HENRICUS adjecit. Commitatum verò Avenionensem Clemens VI. emptione acquisivit: qua de re pluribûs agetur in Historia Ecclesiastica.

Magnus Hetruriæ Ducatus.

Urbs Florentia à Cæsare Rudolpho Habspurgico libertatem præsente pecunia sibi comparavit, indequè ad annum usquè 1569. libera respublica permansit. Interea temporis Mediceorum Domus, è vetustissimo Florentinorum stemmate oriunda, ad eum sensim potentiæ & digni-

dignitatis gradum evecta est, ut Alexander primus Dux, postquè hunc Cosmus I. Magnus Hetruriæ Dux à S. PIO V. Pontifice, & Maximiliano II. Cæsare fuerit renuntiatus. Joannes Gasto Magnus Hetruriæ Dux, hærede destitutus obîit. Hodie Magnus Dux Hetruriæ Franciscus Stephanus ex Familia Lotharingica; cujus conjunx Maria Teressia Regina Hungariæ ex Familia Austriaca.

4. *Quid de inferiore, seu Australi Italiæ parte dicendum?*

Hæc Regna Neapolis, Siciliæ, Sardiniæ & Insulam Melitam complectitur.

Regnum Neapolis.

1. Postquam Carolus Magnus confectô bellô Longobardicô, Regni Italici possessionem adiît, regni nihilominus Neapolitani partem Imperatores Græci etiam tunc obtinebant. Sed cùm hanc segniùs curarent, à Saracenis omnino fuêre expulsi. Sub annum porrò millesimum Normanni quidam, viri egregii, è Palæstina reduces, Saracenos adorti, Neapoli ejecêre. Itaquè regione illa potiti, Duces, primùm, dein & Reges appellari cœperunt. 2. A Normannis his Ducibus Regibusquè Regnum Neapolitanum per pacta nuptialia ad Imperatores Suevos, ac primò quidem ad Henricum VI. est translatum. Cùmquè ejus filius Fridericus II. Cæsar, Ecclesiæ divexandæ finem non faceret, & priùs, quàm anathematis vinculô solveretur, mortem obiîsset, nec meliora de Con-

rado IV. ejus filio sperari posse viderentur, Papa Regnum hoc, Ecclesiæ Romanæ clientelare, Carolo Andegavensi S. LUDOVICI Galliarum Regis fratri possidendum tradidit. Hujus jussu Conradinus, Conradi IV. filius, ultimus Sueviæ Dux, Neapoli publico in foro capite plexus est, quòd Regnum illud armata vi sibi vindicare attentâsset. 3. Indè Regnum Neapolitanum an. 1424. Alphonso IV. Arragonio obvenit, postquam Joanna II. Regina Andegavensis familiæ ultima eundem hæredem scripsit. 4. an. 1503. Neapolis per Ferdinandum Catholicum Hispaniæ adjuncta, tamdiu Regibus illis paruit, donec an. 1707. Domui Austriacæ asserta fuit. Nunc subest Carolo I. Infanti Hispaniæ è Domo Borbonica.

Siciliæ Regnum.

Sicilia eadem ferè cum Neapoli fata subiit, Normannìs Regnum utrumquè (utramquè Siciliam appellabant) perdiu simul possidentibûs. Post Vesperas Siculas an. 1282. Domus Andegavensis in Regni quidem Neapolitani possessione perstiterat; Sicilia tamen ad Petrum III. Arragonium translata est, qui Constantiam Manfredi (Friderici II. Imperatoris nothus, & Conradi IV. frater hic erat) filiam in matrimonio habebat. an. 1503. Ferdinandus Catholicus Regnum Siculũ Hispanico adjunxit, suoquè exinde Nepoti Carolo V. reliquit. Tandem in Pacificatione Ultrajectina Sicilia anno 1713. Sabaudo, indequè 1718.

Austriæ obvenit, quam pariter idem Carolus I. Hispaniæ Infans regit. Conjunx illius Maria Amelia Filia Regis Poloniæ Ducis Saxoniæ.

Regnum Sardiniæ.

Sardiniam, durante Interregno, Pisani obtinebant, donec anno 1324. ab Alphonso III. Arragoniæ Rege indè ejecti fuêre. Ex eo tempore Insula hæc semper in Hispanorum potestate, ac ditione fuerat, quoad nupero in bello Austriacis cessit. Hæc anno 1717. ab Hispanis recuperata, anno dein sequente 1718. Sabaudo Siciliæ loco permissa est.

Melita.

Insula hæc Equitum Melitensium, qui & *Equites S. Joannis* dicti, hodie sedes est. Ordinem hunc anno. 1050. Itali quidam Mercatores eum in finem instituêre, ut ad sacra Palæstinæ loca peregrinantibus, ægrotis præsertim, auxilio, & adjumento essent; unde & *Hospitalarii* vocantur. Hierosolymâ porrò & postea etiam Acconiâ sive Ptolemayde à Saladino Saracenorum Tyranno expugnatâ, Equites hi in Insula Cypro anno 1290. consedêre. Aliquot pòst annis, nempe an. 1309. Insulam Rhodum Turcis memorabili stratagemate eripuêre, ubi usquè eò substitêre, dum à Solimanno II. anno 1522. exturbati fuêre. Tandem an. 1530. Carolus V. Insulam iisdem inhabitandam concessit, quàm anno 1565. Mustapha Turcarum Imperator irrito conatu obsederat. Insula hæc

firmissimum est Italiæ propugnaculum; nec parùm inde subsidii & emolumenti redundat in Rempublicam Christianam universam.

§. 2.

Hugariæ Regnum.

1. Quis Hungariæ status priscîs temporibûs fuit?

PAnnonii primi incoluêre Hungariam, quæ exinde Romanis cessit. Successêre postmodum Gothi, Hunni, & Longobardi. Tandem seculô nonô Hungari, ex Scythia profecti, ibi consedêre, qui crebrîs postea excursionibûs in Germaniam factîs, damna ingentia intulêre, donec à Cæsare Henrico Aucupe, atquè Othone M. acceptîs cladibûs longe maximîs, domum remissi, de reditu haud ampliùs cogitârint.

2. Quæ Hungariæ facies temporibûs proximè consequentibûs?

S. STEPHANUS Hungariæ Rex anno millesimo Christiana sacra in regnum hoc primus invexit, cujus stirps per Ladislai III. inter Reges illos vigesimi mortem, extincta est, Regnô exinde ad Domum Andegavensem per pacta nuptialia translatô. Ubi hæc quoquè stirps exaruerat, Cæsari Sigismundo Maria Conjunx, Ludovici Filia, Hungariam dotem attulit. Eôdem pactô Albertus II. Austriacus initô cum Cæsaris Sigismundi Filia, Hungariæ hærede, connubiô, dotale Regnum accepit. Ladislao, Alberti Filio successit Matthias Corvinus, cujus parens Joannes Hunniades, Ladislao etiam tum ,impubere,| regnum summa

cum

cum laude administravit. Matthiâ sinè liberis defunctô, Hungari Ladislaum VI. Casimiri Poloniæ Regis filium, Regem cooptârunt. Hujus Successor Ludovicus II. sinè cute natus, anno ætatis quintodecimo bene barbatus, duodevicesimo verò canîs jam obsitus fuisse perhibetur. Hic bellô adversùs Turcas susceptô ad urbem Mohazium anno 1525. occubuit, Anna Sorore Hungariæ hærede superstite relicta.

3. Quæ postrêmîs demum temporibûs Hungariæ fuit conditio?

Ferdinandus I. Caroli V. frater, Annam illam, Hungariæ & Bohemiæ hæredem, duxerat, quo ex tempore utrumquè hoc Regnum Austriaci constanter tenuêre; accessit subinde Transsylvaniæ Principatus, imperante Leopoldo, posteaquam ad id usquè temporis proprii ibidem Principes rerum potiti fuerant. Quæ, quantaquè bella Domus Austriaca ob Hungariam cum Turcis gesserit Opusculo VI. referetur.

CAPUT II.

De cæteris Europæ Regnis à Religione Catholica vel Christiana alienis.

§. 1.

De Anglia.

Hic cursim breviterquè attingendus 1. Angliæ Status ante Regem Egbertum, qui anno

anno 800. toti Angliæ præesse cœpit. 2. Egbertus, ejusquè posteri. 3. Reges Normanni tres, tredecimquè è Comitum Andegavensium prosapia. 4. Reges è Rechemondiæ Comitum familia. 5. Reges Stuartii. 6. Hannoverani.

1. Quid in Anglia memoriâ dignum accidit ante fundatum Regnum?

Julii Cæsaris temporibûs, magnam hanc Insulam occupaverant Romani, quorum subinde copiîs aliò avocatîs, regio illa crebrîs Pictorum, Scotorumquè irruptionibûs Seculo V. tantopere infestata est, ut incolæ ab Anglis, Saxonum Gente, suppetias petere sint coacti. Atque illi hostes propulsârunt quidẽ; sed terræ illius, quam sibi vindicârunt, possessione depelli haud ampliùs potuêre, regnis septem temporis progressu ibidẽ fundatis, quæ omnia unus tandem Egbertus conjunctim obtinuit, sequè Angliæ exinde Regem nuncupavit anno 800.

2. Quæ Regni hujus fata ac vicissitudines usquè ad Henrici VIII. tempora?

1. Primorum Anglo-Saxonum Regnum series interrupta est sub annum 1017. usquè ad annum 1042. quô tempore intermedio Canutus M. Daniæ Rex, Haraldus filius ejusq; frater Canutus II. Angliæ imperârũt. 2. Indè in avitum regnũ sufficitur S. EDUARDUS cognomen *Confessor*, Anglo-Saxonum Regum ultimus, qui cùm virginitatem matrimonio junxisset, hæredem sibi delegit Guilielmum Normanniæ Ducem, à quo in diuturno suo exilio benignè largiterq; est habitus. 3. Anno 1154.

Angli-

Angliæ Regnum jure materno devolutum est ad Henricum II. Comitem Andegavensem, qui Hiberniam Angliæ adjunxit. 4. Anno 1485. idem Regnum quà pactîs nuptialibûs, quà regii sanguinis prærogativâ translatum est ad Richemondiæ Comites, quos inter primus Angliæ solium conscendit Henricus VII. cui successit Henricus VIII. filius.

3. *Quæ rerum in Anglia conversio regnante Henrico VIII. ejusquè filia Elisabetha?*

Henricus VIII. priusquam insano mulierum amore fascinari cœpit, DEI Ecclesiam, Christiquè Vicarium non gladiô tantùm, sed & calamô, quô impia Lutheri dogmata doctissimè confutabat, invictâ constantiâ propugnavit, gloriosô propterea *Defensoris Fidei* titulô à Leone X. decoratus. At enim, cùm repudiata prima Conjuge Catharina Hispana, Caroli V. matertera, animum induxisset, Annam Bolenam thori consortem accipere, impio conatui Pontifex pro viribus se opposuit. Atquè hæc semina erant horrendi illius schismatis, quo Rex cœco libidinis, & furoris impetu abreptus, Ecclesiæ Anglicanæ supremum caput se appellare, & proclamare est ausus. Anna porrò Bolena, criminibûs manifestis ac enormibûs convicta, Regis jussu capite damnata est, Rex ipse post tot expilata templa, tot direpta Monasteria, vim auri argentiquè immensam Regio fisco addictam, tandem æternitatis iter jamjam ingressurus, palàm confessus est, se *omnia perdidisse*. Successit Eduardus filius, & huic Maria,

Eduardi Soror, ſed utrinquè haud diuturnum regimen fuit. Maria magno nec inutili conatu operæquè pretio Regionem avitam reſtituere moliebatur. Indè Eliſabetha, Henrici ex Bolena filia notha, Regnum dicam, an Tyrannidem, annis ampliùs quadraginta occupavit, nec in Catholicos modò, ſed in ipſum adeò cognatum ſanguinem, Mariam Stuartam, Scotiæ Reginam innocentiſſimam, atrociter debacchata eſt, quam ærumnoſa duodeviginti annorum captivitate acerbè tortam, crudelitate inaudita capite mulctari juſſit.

4. *Quid præcipua notatione dignum accidit regnante Domo Stuartia?*

1. Regia hæc Domus ab anno 1370. Imperabat Scotiæ donec poſt Eliſabethæ mortem Jacobus Mariæ Stuartæ filius, Angliæ ſimul & Scotiæ Regno, quòd utrumquè ex eo tempore *Magnam Britanniā* appellant, præeſſe cœpit. 2. Jacobo Stuarto ſucceſſit Carolus II. filius, quo regnante, Hæreſis, ejuſquè germana ſoror Perfidia tragœdias excitârunt longè funeſtiſſimas Chorago Cronwelo, adjutore Fairfaxio. Præſulum eſt vexatione & inſectatione Catholicorum acerbiſſima. Hiberniæ Prorex, & Archiepiſcopus Cantuarienſis dati in vincula, mortequè iniquiſſima tandem ſublati, quòd in fide Regi ſuo promiſſa, juratequè perſtarent immobiles, ſimulquè Religioni Catholicæ favere viderentur. Habita & quæſtio de Regina ipſa, Ludovici XIII. Galliæ Regis ſorore; quæ tamen tempori in tutiora ſe recepit. Rex à Scotis ingenti pecuniæ ſumma venditur re-

bellibus Anglis, à quibus facinore ad eam usque diem inaudito, capite damnatur, ac Londinensi in foro publicè obtruncatur. Indè sublatâ Monarchiâ, Anarchia inducitur, quatuorquè pòst annis impius Regis parricida Cronwelus Angliæ *Protector* (veriùs oppressor eversorquè) proclamatur. 3. Anno 1660. Carolus II. Regis obtruncati filius, revocatus in Angliam, avitum thronum conscendit, obiitquè Catholicus anno 1685. 4. Eadem die Jacobus II. Caroli II. frater ab universis regni Proceribus Rex salutatur, cui dein omnes Britanniæ ordines sacramentum dixêre, tametsi is se Catholicum & Romanis sacris addictum palàm profiteretur. Verùm hoc ipsum avitæ Religionis studium perniciem attulit Regiæ familiæ, fomesquè fuit novæ factionis. Cui ut pallium obtenderet conjuratorum cohors, in vulgus sparsum est, Jacobum Walliæ Principem, recens natum, suppositium esse, nec aliud dolô hôc pessimô intendi, quàm, ut stabilita successione hæredis Catholici, religio & libertas Anglicana penitus opprimatur. 5. Igitur Jacobô II. exulare compulsô, an. 1688. Wilhelmus Arausicanus, Britanniæ Regnum occupavit, donec anno 1702. cùm feras insequeretur, ex equo delapsus, accedente febre extinctus est. 6. Jacobus porrò III. filius Jacobi II. qui, gloriosus pro Christi fide exul, in Gallia an. 1701. decedens, cum nobilissimo heroicarum virtutum comitatu regnum cœleste adiit, jure successionis hæreditario exclusus est, quòd Reli-

gioni

gioni adhæreret Catholicæ, quàm Britannia jam indè ab anno 182. S. LUCIO Rege præeunte, cœpit amplecti, atque ab anno 596. per tot secula non solùm sanctè constanterquè coluit, verùm exteras quoq; gentes, tot Apostolîs veræquè fidei Præconibûs quaqua versùm missîs, instituendas curavit, Magistra gentium haud immeritò appellanda. 7. Annæ Jacobi II. filiæ, & Jacobi III. sorori, quæ Arausicano successit, ann 1714. vitâ functæ, surrogatus est Georgius I. Elector Hannoveranus, Lutheri dogmatîs imbutus, huic verò, anno 1727. inopinata morte sublato, Georgius II.

§. 2.

De Prussia sive Borussia.

1. Qua ratione Ordinis Teutonici Equites Prussiæ Ducatu sunt potiti?

POsteaquam hi bellô per plures annos continuatô Prussos ethnicos, vicinæ Poloniæ admodum infestos, subegerunt, regionem illam totam Ordini suo vindicârunt anno 1283. Pari modo Livoniam, belli jure acquisitam, diu sua in ditione ac potestate tenuêre.

2. Qua occasione Ordo Teutonicus Prussiæ possessione iterum dejectus est?

Lutheri temporibûs supremus Ordinis Teutonici Magister Albertus Brandenburgicus ejurata Religione Catholica, anno 1525. cum Polonis depaciscitur, ut ea Borussiæ pars, quæ Ordini etiam tum parebat, in Ducatum profanum commutetur, sibiquè ac posteris jure fiduciario

duciario tradatur. Atquè ità Provincia hæc Ordini Teutonico ablata eſt, quam dein, deficiente anno 1618. Alberti ſtemmate, Elector Brandenburgicus jure hæreditario ſibi vindicavit, utì ſuprà innuimus.

3. *Qua occaſione Livonia eidem Ordini Teutonico ſurrepta eſt?*

Ruſsìs anno 1561. regionem hanc incurſantibûs, Gotthardus Lettlerus, qui & ipſe ab Ordine Religionequè orthodoxa deſciverat, imploràtìs Polonorum ſuppetiîs, Livoniam ea conditione iis ceſſit; ùt Curlandiam, Ordinis pariter Teutonici Provinciam, in Ducatum exinde profanum mutatam, jure clientelari ſibi poſſidendam traderent. Livoniam porrò Sveci poſt plura cum Ruſſis & Polonis conſerta prælia demum obtinuêre; quam tamen anno 1709. Ruſſis cedere ſunt coacti.

§. 3.
De Dania.

1. *Quis primus Daniæ Rex fuit?*

HEraldus ſive Heroldus I. anno 930 qui ethnicæ ſuperſtitioni nunciô remiſsô, Chriſtiana ſacra invexit.

2. *Qui Daniæ Reges præcipuâ memoriâ digni?*

1. Canutus II. tribus ſuis filiis tria regna reliquit, Angliam nempe, armis belliquè jure acquiſitam, Norwegiam, & Daniam. Primum brevì iterum ereptum fuit; poſteriora duo hodiequè perdurant. 2. S. CANUTUS IV. Martyr, à ſuismet civibus in templo eſt interemptus anno

anno 1084. 3. Regina Margarita Nowergiæ Regnum jure hæreditario à filio suo accepit, simulq; Sveciæ imperavit, ubi sub annum 1380. lata lege sanxit, nè tria hæc regna unquam sejungerentur; at Sveci decreto hoc stare subinde recusârunt. 4. Christianus I. è Comitum Oldenburgicorum Domo hodie regnante, primus regnum capessivit anno 1448. 5. Christianus III. anno 1534. Lutheri sectam cœpit introducere. 6. Fridericus IV. hodiernus Daniæ & Norwegiæ Rex est. Utrumquè hoc Regnum ab anno 1660. hæreditarium est, cùm liberæ antea electionis fuisset.

§. 4.
De Svecia.

1. *Quis primus Sveciæ Rex erat?*

S. ERICUS X. anno 1150. primus Sveciæ Imperâsse creditur, quòd ab ipso succedentiū Christianorum Sveciæ Regum ordo ac series exordium ducat; nam de prioribus nil fermè constat, nisì quòd Biornus Rex anno 812. à Carolo Magno Sacerdotes Catholicos petîerit, à quibus populus veræ fidei dogmatîs instrueretur.

2. *Qui memorabiliores Sveciæ Reges?*

1. Post Margaritam Reginam, de qua suprà meminimus, Reges sex & Daniæ simul & Sveciæ imperârunt. Horum ultimus Christianus II. ob tyrannidem suam è Svecia profugere, alterique coronam cedere cogebatur. 2. Secuti sunt Reges è nobili Svecorum familia, cui

Wasa

Waſa nomen, quorum primus Guſtavus I. Lutheri errores anno 1523. in Sveciam invexit. 3. Sigiſmundus, Poloniæ pariter ac Sueciæ Rex, alterum hoc regnum anno 1599. Carolo patruo cedere coactus eſt, quòd Religionē Catholicam revocare animum induxiſſet. 4. Guſtavus Adolphus fulminis inſtar totam ferme Germaniam pervadens terrorem pariter ac ſtragem ingentem intulit, donec an: 1633. ad Lucenam Saxoniæ oppidum in acie cecidit. 5. Chriſtiana ejus filia regniquè hæres, fidem Catholicam amplexa, coronam ceſſit Carolo Guſtavo Comiti Palatino Bipontino, agnato ſuo. Indè Romam profecta, reliquîs vitæ annîs in DEI, cui ſervire regnare eſt, ſervitio animiquè cultu tranſactîs, ad regnum immortale translata eſt an. 1689. 6 Carolus XII. cum Ruſſis, Polonis & Danis gravia geſſit bella, dum tandem ad Friderici-Halam, Norwegiæ urbem, plumbea glande trajectus occubuit anno 1718. 7. Hujus ſoror Ulrica Eleonora, ac dein ejuſdem Maritus Fridericus I. Haſſo-Caſſellanus Sveciæ Rex ſalutatus eſt ea conditione, ut in poſterum Sveciæ Regnum electioni liberæ permitteretur. Quapropter in ſucceſſorem vivente adhuc Rege electus an: 1743. Adolphus Fridericus Princeps Olſtinenſis.

§. 5.

De Moſcovia

1. Qui inter Moſcoviæ Duces primus Chriſto nomē dedit?

WOlodomirus I. qui, ſuſcepta Chriſti fide, etiam Baſilius eſt vocatus. 2.

2. Qui Russiæ Monarchæ præ cæteris sunt commemorandi?

1. Daniel XVIII. Dux sub annum 1250. magni Ducis titulum primus assumpsit, sedemquè fixit in urbe Moscovia. 2. Vladislaus, Sigismundi Poloniæ Regis filius, in magnum Ducem electus, post anni decursum cum Polonis suis abscedere coactus est. Quo in abitu templa, ædesquè plurimæ à Polonis direptæ, ingente Russorum edita strage. 3. Petrus, qui anno 1725. è vita migravit, rerum gestarum famâ orbem implevit. Hic peragratâ Galliâ, Germaniâ, Bataviâ, Poloniâ, Daniâ, &c. omne genus artifices secum in Moscoviam perduxit. Svecis eripuit totam Livoniam, Finnoniam, & Ingriam. In Livonia condidit urbem Petroburgum, sive Petri Castrum, ubi & regiam sedem posuit. Moriturus imperii habenas tradidit Catharinæ Conjugi suæ, anno 1727. è vivis ereptæ. 4. Petrus II. Petri I. nepos Russiæ præerat ab anno 1727. ad annum 1730. Post quem assumpta ad Regimen Moscoviæ Anna Filia Joannis Majoris Natu Fratris Petri I. Hæc mortua 1740. designato successore Joanne ante duos Menses tunc nato, ex Principibus Brunsvicensibus affinibus sibi, quô, in Anno 1741. rejectô, successit Elisabeth Petrovna Filia Petri I., successoremq; sibi adlegit Carolum Petrum Principem Olstinensem ex germana Sorore sua progenitum.

§. 6.

§. 6.

De Turcia Europæa.

1. *Quæ Turcarum origo?*

VUlgatior Scriptorum opinio eſt, Turcarum gentem ſub annum 1030. ex Scythia adventâſſe. Subacta brevi pòſt Perſia, & Chaldæorum regione magnam Aſiæ partem in ſuam redegêre ditionem. Ex frequentiore dein cum Arabibus, ſive Saracenis, primis Machometæ aſſeclis commercio, & conſvetudine ipſi quoq; ejuſdem Pſeudoprophetæ ſuperſtitionibus adhæsêre. Ottomanus primus Turcarum Imperator fuit anno 1300.

2. *Quandonam Turcæ ſtabilem in Europa ſedem fixêre?*

Amurathes I. ſub annum 1360. Adrianopolim Romaniæ urbem occupavit, ubi primam Turcici Imperii ſedem intrà Europam poſuit. Machometes II. anno 1453. Conſtantinopolim armata manu cepit, Græcoquè Imperio finem impoſuit. Palæologus, Græcorum Imperatorum ultimus, dum trepidus fugam capeſſit, ſtipantis populi compreſſione eliſo ſpiritu interiît, urbs verò tres ipſos dies militum direptioni permiſſa, regia deinceps Turcici Imperii ſedes eſſe cœpit.

3. *Qua verò ratione Turcæ Imperii ſui fines tantopere dilatârunt?*

Violentia multarum Provinciarum, Regnorumquè occupatione, quæ inter, præcipuè eminet 1. Romania, olim Thracia dicta, ubi Con-

 ſtanti-

ſtantinopolis totius Imperii Turcici caput. 2. Græcia univerſa, ubi Macedonia, Albania, Theſſalia, Epirus, Ætolia, Achaja, Peloponneſus, Candia cum reliquis Archipelagi Inſulis.

Obſervationes ad ſecundam Partem.

1. Quid de tot rerum, regnorumquè præcipuè, ac Principatuum mutationibus, & inclinationibus ſentiendum?

Perpetuæ hæ viciſſitudines apertè demonſtrant, quàm labili pede humana omnia nitantur, dum, quæ ſtare modò videntur firmiſſimè, repentè corruunt. Interim ſolum Chriſti regnum, Eccleſia inquam Catholica, tot licèt Orci, ejuſquè fœderatorum aſſultibûs continuò oppugnata, ſtetit ſemper, ſtabitquè immobilis, nullîs inferorum machinîs unquam evertenda.

2. Nihilnè ergo Regnum, ſeu Eccleſia Chriſti tot Regnorum defectione imminuta eſt?

Neutiquam; quin potiùs compertum habemus, eo ipſo tempore, quô hæretici, velut noxii Stolones, ſterileſquè palmites ab Eccleſia, tanquam vite nunquam non fæcundiſſima, abſciſſi fuêre, hanc fructus longè uberiores protuliſſe. At nè longè exempla petamus, dum Luthero, & Calvino Duce, non paucæ Europæ Provinciæ à Chriſti Eccleſia deſcivêre, in Africa, Aſia & utriſquè Indiis innumeri populi, Nationes, Principes, ac Reges Eccleſiæ Catholicæ ſe adjunxêre.

3. Quid

3. Quid de Orientis Imperatoribus Græcis dicendum restat?

Poſtquam Carolus Magnus Occidentis Imperium inſtauravit, Orienti exinde præeſſe cœperunt Imperatores Græci. Horum à Nicephoro anno 800. ad Conſtantinum XIII. an. 1453. quo capta à Turcis Conſtantinopolis, ſeptem, & quadraginta numerantur, qui in Tabula Chronologica, ad Opuſculi hujus calcem adjecta, ordine recenſentur. Ab anno 1204. Flandri duo, treſquè Galli Imperârunt uſquè ad an. 1261. Horum primus Balduinus Flandriæ Comes Venetorum maximè armîs adjutus, Conſtantinopolim expugnavit.

4. Quæ demum res Orientis Imperio interitum attulit?

Coacervata Græcorum Imperatorum populiquè peccata. Unde completâ tandem ſcelerum menſurâ, immani Turcarum jugo cervices ſubmittere ſunt coacti.

5. Quinam Saracenos Neapolî, & Siciliâ ejecêre?

Seculo IX. Caroli Calvi temporibùs Normanni ſive *Nordmanni*, hoc eſt *viri Boreales*, è magna Peninſula Scandinavia profecti, facta in Galliam irruptione, Provinciam tandem, à novis inquilinis Normanniam dictam, occupârunt. Horum quidam annô 1000. in Siciliam trajecti Saracenos indè exturbârunt.

6. Quæ origo bellorum Galliam inter & Angliam Seculô IX.?

Eduardus III. Angliæ Rex, extincta Capetiorum ſtirpe, regnum Galliæ præ Philippo VI.

Valeſio ſibi vindicare parabat jure hæreditario, quòd ob Matrem Iſabellam gradu uno propior eſſet ſanguini regio. Sed regnum Philippo adjudicatum eſt ex lege Salica, quæ fæminas regni Gallici ſucceſſione excludit.

8. *Num nefariæ illius conjurationis, quàm* pulverariam *vocant, in Angliæ Regem conflatæ, ſocius ac particeps fuit Henricus Garnetus Societatis JESU Sacerdos?*

Impudentiſſimam hanc hæreticorū calumniam, longeq; iniquiſſimam Judicum ſententiam, quâ virum hunc planè innocentiſſimum morte condemnârunt, non ſolùm teſtes locupletiſſimi, omniq; exceptione majores, ſed DEUS ipſe prodigiîs pluribûs, inter quæ Garneti vultus in Spica, ejuſdem ſanguine recenti illita, prodigiosè depictus, Catholicos gaudiô & ſolatiô, hæreticos pudore & ignominiâ perfuderat, toti orbi teſtatum fecit. Poſt extrema tormenta, quia conjurationis conſcium ex Confeſſionis Sacramento ad Senatum non detulit, mortem ſubbiît Chriſtiana fortitudine verus Sacroſancti Sigilli non violati Martyr.

PARS III.

De Europæ Rebuspublicis.

Omnium Antiquiſſima eſt Veneta. 2. Genuenſis. 3. Helvetorum. 4. Batavorum. 5. Luccenſis. Quibus accedunt duæ aliæ perexiguæ, S. Marini, & Raguſana. §. 1.

§. I.

Respublica Veneta.

1. *Quæ Reipublicæ hujus origo?*

AQuileja urbe ab Attila Hunnorum Rege annô 450. eversa, nobilissimi quiq; & hujus & vicinarum urbium incolæ in Adriatici maris insulas commigrârunt. Hìc aliis, atquè aliîs ædificiîs exstructîs, Urbs Veneta ad eam tandem amplitudinem & magnificentiam emersit, ut inter orbis miracula meritò adnumerari possit. Ædes potissimæ, quà insulis parvis septuaginta duabus, quà palis sub aqua defixis insistunt. Cumq; urbs aquîs stagnantibus, in quas 7. flumina ex Alpibus procurrentia sese exonerant, undiquè cingatur, tum per ponticulos propè quingentos, tum per phaselos (Gondolas vocant, quarum aliquot millia semper in promptu sunt) ultro citroq; commeandi opportunitatem præbet.

2. *Quæ ejusdem Reipublicæ potentia?*

Tanta, ut jam annô 1173. Provinciîs pluribûs in ditionem suam redactis non maris modò dominium obtinuerit, sed ipsis adeò Orientis Imperatoribus leges posuerit. Venetorum quippe potentiâ & auxiliaribûs copiîs Balduinus I. Flandriæ Comes, capta Constantinopoli annô 1204. Imperator est renuntiatus. De insigni porrò victoria, quam Veneti à Friderico Ahenobarbo anno 1175. reportârunt, hacquè clade fastu ejus represso, Ecclesiæ, quàm ad id usquè temporis insectari non destitit,

plenè conciliârunt. Cujus in Opuſc: III. meminimus.

3. Quid emolumenti Venetis attulêre ſuſceptæ in Orientem, & Africam Navigationes & Negotiationes?

Inde magna jam priùs Venetorum potentia majora ſumpſit incrementa, auctis eâ induſtriâ in immenſum opibus Et verò navigationes hæ multò quæſtuoſiſſimæ initia confeſtim habuêre proſpertima, ex quo Balduinus I. Orientis Imperator Venetis ob miſſas ad expugnandam Conſtantinopolim ſuppetias Ægei & Jonii Maris Inſulas omnes cum Creta iiſdem dono tranſcripſit.

4. Quî verò ſumma Reipublicæ hujus fortuna cæpit labaſcere?

1. Turcæ Ægei Maris Inſulas, & Cretam, ac nupero bello Peloponneſum quoquè eripuêre. 2. Batavorum Reſpublica ob commodiorem circum Africæ littora, navigationem ampliſſimum illum commerciorum alveum ad ſe derivârunt, obturata ingenti illa opum affluentium ſcaturigine.

§. 2.

Reſpublica Genuenſis.

1. Quandonam Genuæ Reſpublica coaluit?

SUb annum 900. cùm antea ab anno 660. Longobardis primùm, dein Regibus Carolinis vectigales fuiſſent Genuenſes. An. 935. Urbs à Saracenis vaſtata eſt, quos viciſſim navalî prælio devicerunt, Genuenſes, & Piſentinorum,

norum, qui & ipsi id temporis Rempublicam præsentabant, armîs adjuti, ex Corsica & Sardinia exturbârunt.

2. Quod bellum Genuenses inter, ac Venetos ab anno 1250. ad annum ferme 1380. exarsit?

Æmulatio è nimia utrinquè potentia, commerciisquè maritimis exorta, gravi Rempublicam utramquè bello implicuit, quo Genuenses aliquamdiu superiores, tandem Venetis succubuêre. Id dolendum erat maximè, ea partium dissensione armorum Christianorum progressum haud parùm fuisse sufflaminatum.

3. Cur Genua ab anno 1395. usquè ad 1528. Respublica esse desiit?

Intestinæ discordiæ eò adegêre Genuenses, ut illô temporis intervallô diversis Dominis extraneis, quà sponte sua, quà vi & necessitate compulsi, paruerint; quamvis ad tempus subinde aliquod in libertatem se vindicârint.

4. Quô pactô Genua anno 1528. in pristinam libertatem restituta est?

Andreas Auria, ortu Genuensis, Gallicæ classis Præfectus, Regis, à quo fortè offensus est, partes deseruit, Genuamquè improvisò occupavit. Cumquè supremo cum Imperio præesse potuisset, maluit pristinam Reipublicæ formam reducere, rebûs tam bene sapienterquè ordinatîs, ut eo ex tempore Urbs, & Respublica hæc florentissima hodiequè optata perfruatur libertate.

§. 3.

Helvetia & Vallesia.

1. Quis Helvetiæ erat status, antequam coaluit in Rempublicam?

FOrtis ac bellicosa hæc natio jam olim Julio Cæsari multum negotii facessiverat. Sub annum reparatæ salutis 430. Helvetia Burgundiæ, dein regni Arelatensis, ac tandem Imperii Romano-Germanici pars erat.

2. Qua occasione Helveti anno 1308. se in libertatem asseruerunt?

Postquam anno 1032. Helvetia Conradi II. temporibûs Romano Imperio fuit adjuncta, Præfecti, ab imperatoribus designati, eidem præerant usquè ad annum 1308. qui, cùm populum nimiopere premerent, uti patet ex iis, quæ de Wilhelmo Tellio aliisquè historiæ memorant, inquilinorum animos tantopere exulcerârunt, ut excussô jugô, pulsîsquè aut occisîs Præfectîs in libertatem se asseruerint.

3. Quibus dein adminiculis Helvetii libertatem suam sartam, tectamquè servârunt?

Armorum vi; quippe cùm anno 1315. ad Bremogartum: anno 1386. ad Sempachium: anno 1499. ad Rhenum bellô peterentur, feliciùs pugnârunt, pro conservanda, quàm hostes pro eripienda libertate.

4. Quoties Helvetii de Carolo Audace Burgundiæ Duce triumphârunt?

1. Anno 1476. ad Gransonium oppidum lacui Neocomensi adjacens, ubi Carolus castris, vasario,

vasario, omniquè supellectili exutus est. 2 Ad Moratum urbem lacui cognomini adsitam, ubi sex & viginti Burgundionum millia occubuisse perhibentur. 3. anno 1477. ad Nancejum Lotharingiæ Metropolim, ubi Dux ipse in fuga ab Helvetiis cæsus, morte sua bello finem imposuit.

5. Quando fœderi an. 1308. Svitios inter, Urienses, & Subsylvanos inito Cantones reliqui se adjunxêre?

Anno 1332. Lucernates: anno 1351. Tigurini: anno 1352. Glaronenses & Tugienses: anno 1353. Bernates: anno 1481. Friburgenses & Solodorani: anno 1501. Basileenses & Scaphusiani: anno 1513. Abbatiscellenses accessêre. Cùm iisdem fœdus quoquè ac Societatem coiêre subinde Grisones, Vallesii, Principatus Neocomensis, oppidū S. GALLI, Mulhusium, Geneva, Bienna &c. Abbas porro ad S. GALLI solis Catholicis Cantonibus fœderatus est.

6. Quæ bella intestina in Helvetia exarserunt Anno 1531. 1686. & 1712?

Primum excitavit quorundam Cantonum ab avita Religione defectio; unde magna Catholicos inter & Heterodoxos exorta animorum dissensio, Ulricus Zwinglius, belli hujus fax, malorumque omnium origo, in acie cæsus, Deo & hominibus meritas perfidiæ pœnas dedit. Altera belli flamma inter Helvetios exarsit anno 1686. commissum prælium prope Vilmergam magna Acatholicorum strage. Tertium

Anno 1712. minùs feliciter gessêre Catholici.

De Vallesia.

1. Quamdiu Vallesia restitit Romanis?

Incolæ Regionis hujus, altissimis undiquè montibus vallatæ, tanta se fortitudine opposuere Julio Cæsari, ut per vallem hanc prælongam penetrare in Galliam nunquam potuerit. Tandem, imperante Octavio Augusto, Vallesia in Provinciam redacta, & municipatûs jure à Romanis donata est.

2. Quid imperante Maximiano Cæsare ibidem actum?

Hic ad sedandos Galliæ tumultus per Vallesiam cum exercitu profectus, ad Deos placandos solemne sacrificium indixit. Cui ne interesse cogeretur Thebæorum legio, Christianis Sacris initiata, Duce atque hortatore Mauritio, à reliquis copiis discessit. Cumquè eos in cassum revocare laborâsset Cæsar, decimum quemquè occidi primùm, ac tandem nè uno quidem à Christi castris deficiente, universos contrucidari jussit ad Fauces, quibus hodiequè à Sancto MAURITIO nomen est.

3. Quos Vallesia Dominos habuit?

Eosdem, quos vicina Burgundia, atquè Helvetia, Romanos nempe, ac dein Burgundionum Reges usquè ad Carolum Magnum à quo, uti Münsterus in Cosmographia memorat, Vallesia Episcopo Sedunensi permissa est. Indè regno Arelatensi, ac demum Romano Imperio est adjecta. Post tot fata nulli amplius ex-

tero paret, sed regitur hodie tùm ab Episcopo, qui S. R. I. Princeps, Comes, & utriusquè Vallesiæ Præses est; tum à supremo Provinciæ Præfecto; tum à septem Communitatibus, quas *Disenos* appellant.

4. *Quæ Vallesiæ Religio?*

Catholica, quam in hanc usque diem singulari fervore & constantia profiteri pergit. Provinciæ hujus Episcopatus inter antiquissimos Galliæ, ac Germaniæ numeratur.

§. 4.

Batavorum Respublica.

1. *Quid de universis Belgii Provinciis summatim memorandum?*

SEptemdecem Belgii Provinciæ, post divisum Carolingorum Imperium, Austrasiæ Regno maximam partem sunt adjectæ. Seculo XIV. & XV. pars earum Burgundis, dein per Caroli Audacis filiam Domui Austriacæ, ac tandem per Carolum V. Hispanis obvenêre universæ. Regnante porrò Philippo II. Caroli V. Filio, initium datum Belgicis tumultibus. Ex occasione septem Provinciîs à cæteris decem avulsîs, Batavorum Respublica coaluit.

2. *Quæ Belgicarum Turbarum Origo?*

Potissima ac ferme unica erat funestissima illa ab avita Religione defectio; indè enim turbis, innumeris factionibus Geusiorum, dissidiis, seditionibus, perduellionibus, cruentis & internecinis bellis non inclytum modò Belgium cum finitimis Provinciis, sed

Ecclesia

Ecclesia quoquè universa irreparabìli tot millium animarum strage affecta, & lacerata est. Nobiles primùm Juvenes impia hæreticorum dogmata apud exteros hausta in Patriam invexêre: laudata passim sentiendi, faciendiquè quidlibet libertas; quam cùm Sacræ Inquisitionis frœnô Rex coërcere statuisset, constata demum Arausicano Duce, Nobilium primùm, dein & populi anno 1566. conspiratio, quam Margarita Parmensis, Belgii Gubernatrix, insignî de perduellibus relatâ victoriâ diremit tantisper, restinxitquè: sed recruduit subinde malum nimia Ducis Albanensis severitate, quâ in omnium odia offensionesquè incurrit. Hac occasione Arausicanus utendum ratus, Belgas ad defectionem solicitavit, è quibus Batavi anno 1568. & 1570. facta conjuratione, cum Hispanis navalî prælîô iterum iterumquè congressi, ea damna intulêre, quæ nec Joannis Austriaci, nec Alexandri Farnesii admirabilis prorsus, omniquè laude superior virtus ac fortitudo sarcire potuerit.

3. Quò tandem recidêre Conjuratorum molitiones?

Post gustatam victoriæ dulcedinem, comerciis vacatum, mariaquè propè universa ad quæstum faciendum tentata. Cumquè hac ratione orbis totius opes in suas Provincias, piscatu ùt plurimùm vivere solitas, coacervari posse comperissent, tum demum anno 1581. conjurati excussô penitus Hispanorum jugô, nullius deinceps dominationi subesse, sed suo duntaxat jure & arbitrio vivere decreverunt. Ea de cau-

ſa novum exortum eſt bellum, quo ſeptem omnino Provinciæ à reliquo Belgio fuerunt avulſæ, quæ exinde *Belgium* Fœderatorum appellari conſuevêre.

4. *Quibûs adminiculîs Hollandia ad tantam potentiam juxta & opulentiam progreſſa eſt?*

Quæſtuoſiſſimîs potiſſimùm ad Indos navigationibûs, quibus opes ingentes, quas Veneta olim Reſpublica collegerat, indefeſsâ ſuâ induſtriâ comparavit.

5. *Quænam ſeptemdecem Belgii Provinciæ?*

Hæ ex quatuor conſtant Ducatibus, Brabantiæ nempe, Geldriæ, Limburgensi, & Luxemburgensi. Septem Comitatibus Hollandiæ, Seelandiæ, Flandriæ, Arteſiæ, Hannoniæ, Namurci, Zutphaniæ. Quinque Dominiis, Ultrajectino, Trans-Iſalano, Friſiæ Occidentalis, Gröningæ, & Mechliniæ. Hæ Porrò Provinciæ Domum Auſtriacam inter, Galliam, & Hollandiã ſunt diſpertitæ. Fæderatæ Provinciæ ſunt 1. Hollandia. 2. Seelandia. 3. Geldria inferior cum Zütphaniæ comitatu. 4. Ultrajectum. 5. Provincia Trans-Iſalana. 6. Friſia Occidentalis. 7. Gröninga.

§. 5.

Reſpublica Luccenſis, S. Marini, & Raguſana.

1. *Quid de Republica Luccenſi breviter dicendum?*

SIta hæc eſt in magno Hetruriæ Ducatu, diverſiſquè primùm Dominis parebat, donec anno

anno 1430. in libertatem ſe aſſeruit, aſſentiente, actaquè omnia rata habente Carolo IV. Et quanquam Reſpublica hæc potentiâ & viribûs haud admodum præpolleat: ſuam tamen libertatem ſartam tectamquè conſervat legibûs bonîs, probequè conſtitutâ Regiminis formâ.

2. *Quis Reipublicæ S. MARINI ſtatus?*

Perexigua hæc in territorio Pontificio ſita Reſpublica ab anno 600. Libertatem ſuam ſub Pontificum Romanorum clientela conſtanter & inviolatè continuavit. Nomen habet à S. MARINO, Dalmata, qui Seculo III. in Italia Divini Verbi ſementem ſparſit, eoque in loco, ubi urbs modò exſtructa eſt, vitam duxit ſolitariam.

3. *Quid demum de Republica Raguſana memorandum?*

Exigua hæc Reſpublica in Dalmatia ſita eſt, cui Regiminis forma eadem propè, quæ Venetorum. Turcarum Imperatori, in cujus tutela eſt, annuum vectigal pendit. Cæterùm urbs frequens eſt, & copioſa, ac celebre emporium. Singulari cultu proſequitur S. BLASIUM Epiſcopum, cujus feſtum diem quotannîs quatriduum ipſum ſolemni pompa celebrare conſvevit.

Obſervationes ad partem tertiam.

1. *Quid de ortu, ac progreſſu Rerumpublicarum ſingulari dignum obſervatione?*

Pleræquè originem ſuam debent armis, incrementum commerciis, felicitatem bonis legibus,

gibus, ſplendorem artibus, ac diſciplinis. In hoc fortunæ apice præcipitio ſunt proximæ, niſi ſibi caveant à nimio luxu, & opulentiorum Magnatum ambitione, uti omnium potentiſſimœ Reipublicæ Romanæ funeſtiſſimus caſus abundè docuit.

2. *Quæ Regiminis forma Rebuſpublicis Europæis?*

Ut plurimum Ariſtocratica, Democratica permixta, quaſî Veneta, Genuenſis, potiores Helvetiæ Cantones & Hollandia uti conſuevêre. Urienſibus, Tugienſibus, Suitiis, & Subſylvanis regimen Democraticum præplacet. Democratia porrò eſt Imperium populi, Ariſtocratia verò Optimatum,

3. *Ecquod Reipublicæ Venetæ, & Genuenſi caput?*

Utrique Dux, *Doge* dictus, præeſt: cui tamen fas non eſt, Senatu inconſulto, decretum, aut legem condere.

4. *Quis Religionis ſtatus in Helvetia?*

Lucerna, Friburgum, Solodorum, Suitia, Uria, Subſylvania, Tugium, in avita ſemper Religione perſtitêre immobiles: Tigurum verò, Berna, Baſilea, & Scaphuſia à Catholica fide ;defecerunt. Glatonenſes & Abbatiſcellani mixtæ ſunt Religionis.

PARS IV.

De Regnis, & Provinciis extra Europam.

Hìc ſtrictim percurremus 1. Regna & Provincias Aſiæ, nempe Turciam Aſiaticam, Perſiam, Indiam, Tartariam magnam, Chinam, & Japoniam. 2. Regna Africæ & Americæ.

CAPUT I.

De provinciis Aſiaticis.

§. I.

De Turcia Aſiatica.

1. *Quæ Turcicæ potentiæ exordia?*

MAhometes Pſeudopropheta ex Arabia oriundus ſub annum 630. ſuos ibidem errores diſſeminare cæpit; hujus ſequaces fuêre Saraceni ab Arabico verbo *Saraz*, quod idem eſt, ac prædari, aut furari, ſic appellati. Mahometani porrò hi prædones Regiones plurimas in ſuam poteſtatem redegêre. Machometis ſectam poſtmodum Turci quoque amplexi ſunt, qui in Aſia longè latèquè graſſari cœpêre.

2. *Quinam poſt Machometis interitum, Califæ vocabantur?*

Erant Mahometis ſucceſſores, qui partim Babylone, partim in Ægypto dominabantur. Horum

rum octo & quinquaginta numerantur, continua serie sibi succedentes, donec Annô 1300. Imperium Turcicum ab Ottomanno I. fundari cœptum.

3. *Quantos pedetentim progressus fecit Turcarum potentia?*

Sub annum 1030. Turcæ Persiæ regnô sunt potiti. Inde Provinciîs compluribûs ab Orientis Imperio avulsîs, Hierosolymam an. 1075. expugnârunt, ubi Christianos tot oneravêre malîs, ut Europæi Principes Turcis bellum inferre, & Hierosolymam cum Palæstina recuperare decreverint. Atquè hæc quidem urbs anno 1099. occupata est; verùm Annô 1197. denuo amissa. Nec feliciores fuêre in Palæstina progressus ob Christianorum maximè Principum discordias. Quo tempore Godefredus Bullionius primus Hierosolymis regnabat, quinque Asiæ Principatus sat amplos Turci obtinu re. 1. In Bythinia. 2. In Cilicia. 3. Edessæ in Mesopotamia. 4. Antiochiæ. 5. Damasci, Machometanis interim Califis in Babylonia juxtà & Ægypto ad Imperii clavum sedentibus. Tandem ex Imperii Constantinopolitani & Trapezuntini ruinis surrexit Turcarum Monarchia, regnîs ampliùs septuaginta sub unius tyranni imperium subjunctîs.

4. *Quænam Annô 1270. Occasio oblata est, Turcarum potentiam vel enervandi, vel penitus opprimendi?*

Agabas Tartarorum Princeps (Chamum appellant) Christiana Religione suscepta, Tur-

cis Palæſtinam eripere ſtatuerat, invitato in belli ſocietatem ſummo Pontifice, aliiſquè Principibus Chriſtianis. Hos inter S, LUDOVICUS Galliæ Rex omnium primus in Chriſtiani nominis hoſtes movit, qui tamen cum magna exercitûs parte peſtilentiâ (arcana hæc DEI ſunt judicia) ſublatus eſt. Cumquè cæteri Europæ Principes Chriſtiani, ac geminæ inprimis, eæquè præpotentes Reſpublicæ Veneta & Genuenſis eo ipſo tempore inter ſe diſſiderent, belliſquè inteſtinis implicarentur, occaſio illa opportuniſſima Turcas, junctâ Tartarorum operâ, debellandi prorſus evanuit.

§. 2.

Perſiæ Regnum.

1. Quæ Perſiæ fata poſt collapſam Monarchiam?

DAriô Codomannô è vivis ſublatô, Alexander Magnus perexiguo tempore Imperii Perſici gubernacula tenuit. Succeſſores porrò uſquè ad annum reparatæ ſalutis 229. de dominatu identidem inter ſe concertârunt, ut adeò à tempore illo de ſubſequentium Perſiæ Regum ſerie nihil certi ac definiti habeamus. An. 229. regnare cœpit Artaxerxes, cui ſucceſsêre ad annum uſquè 630. Reges duodetriginta. Ex horum numero Sapor erat, & Isdegerdes Chriſtianorum uterquè vexator, exagitatorquè crudeliſſimus.

2. Quinam ab Anno 630. ad An: 1514. in Perſia regnârunt?

Oppidò diverſi, quos inter & Turci ex Tartaria

tarîa profecti, & poſt hos aliquamdiu Mogolici Imperii Monarchæ. Anno 1514. nova Perſiæ Regum, *Sophy* vel *Schach* dictorum, ſeries imperare cœpit. Tandem pulsô demortui Schach Solimanni filiô, perduellis ille Miriweyſs, hôcquè defunctô, Soldanus Eſchref Perſiæ ſceptrum ſibi adhuc vindicavit; tametſi Perſarum non pauci Sophy illius partes etiamnum ſequantur.

3. Quis Perſarum Genius?

Jurati ſunt Turcarum hoſtes: ac licèt impii Machometis erroribus & ipſi adhæreant; multîs tamen capitibûs, uti & linguâ ipsâ inter ſe diſcrepant. Regio illorum fertiliſſima, præter arborum fructus pretioſiſſimos, abundat præcipuè ſericô & goſſipiô, quorum copiam ingentem quotannôs aliò exportare, ac divendere ſolent.

§. 3.
De India.

1. Quid de priſcis Indiarum monumentis memoria proditum eſt?

NUgîs pleraquè, & fabulîs ſunt referta: quippe majores noſtri vel uſque eò non penetrârunt; vel, ſi qui fortè illuc excurrerunt, ſoli felicitate, ubertatequè illecti, de reditu haud ampliùs cogitârunt; ſed ſtabilem ibidem fixêre ſedem. Rex quidem Alexander Magnus cum ſuo illuc exercitu appulit, Regemque Porum, fortitudinis laude celebratiſſimum, devicit; ſed importunîs militum querelîs compulſus eſt reditum maturare.

2. *Quid de rebus Indiæ recentioribus compertum habemus?*

Vaſcus Gamma Luſitanus ſub annum 1490. in Indiam ſolvens, regiones illas, rerum omnium affluentiâ refertiſſimas, detexit; ubi confeſtim Luſitani mercaturam facere, nec uno in loco ſedem figere perrexerunt, qui & Goam, Indiæ caput, hodiequè poſſident. His tamen emporia plura & celeberrima eripuêre Batavi, augendis opibus unicè intenti: quèm in finem ad oram præcipuè maritimam arces munitiſſimas excitârunt.

3. *Quinam in India rerum potiuntur?*

Dividitur hæc in tres partes præcipuas, quarum prima continentem, ſeu Indiam maritimã, ubi ampliſſimum magni Mogolis Imperium; ſecunda, & tertia duas peninſulas prægrandes, unam Cis, alteram trans Gangem complectitur. Utrinquè Reges ac Principes diverſi dominantur, Mahometanîs, aut ethnicîs erroribûs impliciti. Magnus nihilominus Neophytorum eſt numerus, quos Europæi Sacerdotes, illuc miſſi, veræ Religionis dogmatîs imbuendos curâſi, è quibus ſolus S. FRANCISCUS Xaverunt, ultra decies centena millia ſacri baptiſmarius fonte manu ſua abluit. At enim hiſce Eccletis novalibus, tanta animarum meſſe exubeſiæ rantibus, magnam poſtea vaſtitatem intulêre Batavi, & Angli, magìs de lucello temporario, quàm de tot millium animarum pretioſiſſimo Chriſti ſanguine emptarum ſalute ſoliciti.

4. Quid

4. Quid de magno Mogole memorandum?

Monarcha hic Indiæ totius potentiſſimus, obquè, opes & copias ingentes orbis propè univerſi ditiſſimus eſſe perhibetur. Regna duodequadraginta in ſua tenet ditione. Gemmarum pretioſiſſimarum copia illi tanta, ut ob harum & numerum & pretium vel ſolus ejus thronus regius 160. millionibûs, theſaurus verò univerſus 1500. millionibûs æſtimetur.

5. Quanam è Regione Mogolenſes in Indias transmigrârunt?

Anno 1401. è vicina Tartaria illuc appulêre magni Tamerlanis ductu. Hic Bajazetem, in acie captum, aureæquè incluſum caveæ tamdiu ſecum in triumpho circumduxit, donec is impactum cratibus caput præ indigatione ſibi eliſit.

§. 4.
De Tartaria.

Tartaria bifariàm dividitur, 1. in Europæam ſive minorem. 2. In majorem, ſive Aſiaticã.

1. Quid de Tartaria minore compertum habemus?

SIta hæc eſt intra Europæ limites, Cherſoneſus Taurica à Romanis appellata. Incolæ ſub Turcico ùt plurimùm Imperatore merent ſtipendia, crebriſquè excurſionibus Polonos & Ruſſos infeſtant. Sunt bellicoſi: equîs utuntur parvîs ac macilentîs, quorum majorem longè curam gerunt, quàm ſui ipſorum. Unde proverbii locum apud illos obtinuit: Tartaro potiùs capitis ſui, quàm equi jacturam eſſe faciendam.

dam. Equis vehuntur ea celeritate, ut nec fugientes quis assequi possit, nec hærentes in tergis victores, nisi ægrè admodum, effugere. Equitando maxima quæque flumina trajiciunt. Supellectilem universam quisque secum deferre consvevit: in sacco cibaria, in utre potum devehunt: ex eadem patina lignea & equus pabulum, & eques cibum sumit. Ephippio substernunt stragulam, cui noctu incubant. Ephippiū ipsum cervicalis; pallium verò tentorii loco est, sub quo somnum capiunt. Carne, & caseo potissimùm victitant Tartari; nam panem, herbas & olera bestiarum victum esse dictitant. Sæpe carnē crudā subdūt Ephippio, donec calore illo maceretur nonnihil, gulæ mox servitura. Siquis nobilium Tartarorum epulum solemniùs hospitibus apparat, pullus equinus in maximis deliciis habetur. Sitim nonnisi vaccino, aut equino lacte levant, quam per integrum etiam diem antè toleraturi sunt, quàm aquam degustent. Tartaria hæc desertîs undiquè locîs cingitur; cùm nemo non esse velit quàm remotissimus ab his Harpyiis. Sunt Tartari facie deformi, oculis reductis, subsimis naribus &c.

2. *Quæ majoris Tartariæ facies?*

Regio hæc vastissima partem potiorem nobis incognita est. Ex ea Tartariæ parte, quam Cathaiam vocant, vicinoquè è Regno Ninki anno 1630. Tartari, facta in Sinam irruptione, ibidem consedêre. Hac ipsa è Regione olim Turcas aliò commigrâsse suprà meminimus. Magnus Tartarorum Chamus in summa apud

suos

ſuos veneratione eſt, diciturquè filius, anima, & umbra DEI. Quando vitâ defungitur, ad decẽ hominum millia trucidantur, futuri in altera vita, uti Tartari ſibi perſuadent, magni Chami Satellites, ac Prætoriani.

§. 5.

Regnum Sinenſe.

1. Quid priſca Sinenſium monumenta de regno hoc memorant?

IN confeſſo eſt, in nullo orbis regno ſuccedentium ſibi Regum ſeriem tam accuratè fuiſſe deſcriptam, atque in Sina; nam uti gentis Sinicæ faſti memorant, Foh-Yus, & poſt hunc Yaus ducentis à diluvio annis, vivo etiamnum Nòémo, Monarchiam Sinicam fundârunt uniuſquè Numinis cultum propagârunt. Quem in finem pecora alebant, cœli terræq; Domino immolanda. Duos hoſce Monarchas exinde ſecutus eſt Chuen-Hi, qui ad divinum cultum conſervandum viros doctiſſimos (Mandarinos vocant) conſtituit. Eadem cura fuit Imperatorũ proximè ſuccedentium, quoad prævalente idolorum cultu, notitia veri Numinis obſcurata fuit. Geminæ porrò periodi hic præcipua notatione dignæ ſunt. Prima anno 1280. quo Tartari Occidentales in Sinam penetrârunt, annosquè nonaginta ibidem ſumma cum poteſtate præerant. Altera Anno 1642. quando Tartari Orientales universô potiti regnô, ſtabilem ibi ſedem fixerunt; ità tamen, ut de priſtina regiminis forma nihil admodum immutarent.

Hodiernus Sinensium Monarcha Yum Chim inter Imperatores Sinicos est ducentesimus quadragesimus tertius, inter Tartaros verò Orientales tertius.

2. *Quis Regni hujus Status?*

Vastissimum Sinarum Imperium in quindecem Provincias sive Præfecturas majores dividitur. Urbes tormentîs muralibûs, militibûs, munimentîs instructissimæ ampliùs mille numerantur. Reliquarum urbium, quarum pleræque duas, tres quatuórve leucas circuitu complectuntur, utì & arcium, oppidorum pagorumque tantus est numerus, ut Sina universa una quodammodo urbs videri possit. Imperator Xihoam ad cohibendas Tartarorum irruptiones annîs ante Christum natum ampliùs ducentîs murum illum ingentem per leucas ferè quingentas excidandum curavit, additis Turribus, fossis, aliisque operibus, ubi metus ab hoste major.

3. *Quæ Regni administrandi ratio?*

Longè optima; summa enim Imperatoris & Magistratuum reverentia, & auctoritas: summa populi concordia: leges sapientissimæ. Nulla in Sina nobilitas hæreditaria; sed tantò quisque nobilior est, quantò doctior. Ad munus quodcunque demum nec sanguinis prærogativâ, nec largitionibûs, nec gratiâ, nec patrociniis, sed virtute duntaxat & doctrinâ gradus sternitur. Juventus, quæ otiô ferme marcescit, continua occupatione avocatur à vitiis, vixque habet respirandi spatium, nedum cupiditatibus indulgendi.

4. Quis religionem Orthodoxam in Sinas invexit?

Societas JESU annis ampliùs quadraginta nihil inausum, intentatumque reliquit, ut gentem aliâs cultissimam veri Numinis notitiâ imbueret. Igitur magnô Indiarum Apostolô Xaveriô in tanti operis molitione ac velut procinctu ad cælestia præmia evocatô, mirum est, quot quantisq; laboribus, industriis, vitæ periculis gravissimis, innumerisq; difficultatū propè insuperabiliū obstaculis perruptis, in Regnum hoc vastissimum, à ducentis facilè hominum millionibus frequentatum, viam tandem & aditum sibi aperuerit. Neq; verò tanti, totq; annorum labores in irritum cecidêre; quippe ultra duodecies quà adultorum, quà parvulorum millia æternæ salutis fonte quotannis initiatos fuisse constat. Favebant piis hisce conatibus cùm antecessores, tum præcipuè Imperator Cham-Hi, anno 1722. morte sublatus, quo regnante ampliùs ducenta Christianorum millia in Sinis numerabantur. At Imperator hodiernus legem Christianam pariter & illius Magistros aversari & insectari non cessat.

5. Quæ Sinensium indoles?

Sunt arrogantes, & ab exterorum conversatione, ac commercio alieni. Ceremoniarium nec modus, nec finis est quando vel Mandarinorum quispiam invisendus est. Mathematicas disciplinas præ reliquis æstimant; nequè aliarum artium ignari sunt, & inexperti, utpote ad quas excolendas nec ingenium iis, nec industria deest.

Interiora ædium, quæ ultra unam contignationem non assurgunt, peculiari liquore obducta nitent. Fœminis vel pedem domo efferre probro ducitur. Lingua Sinica commune nil habet cum aliis orbe reliquo usitatis; captuquè tam est difficilis, ut vix doctorem unum reperias, qui dimidiam characterum Sinensium, quorum ampliùs Octoginta millia recensentur, calleat. Unde miraculi instar habetur, quòd Evangelii apud Sinas præcones tam exiguo tempore loqui pariter, & scribere condiscant.

§. 6.

Japonia.

1. *Quid de Japonum rebus gestis exploratum habemus?*

AD annum usque 1549. nîl aliud nobis innotuit, quàm Japones antiquissimis temporibus è Regno Sinensi in Insulas hasce commigrâsse; hinc illis hodiequè non pauca cum Sinensibus communia. Anno porrò, quem dixi, 1549. Lusitani illuc appulêre, cumquè his magnus Indiarum Apostolus FRANCISCUS Xaverius, qui omnium primus Christi fidem cum fructu longè uberrimo ibidem promulgavit. Imperium Japonense sexaginta sex regna minora complectitur. Japonum Monarchæ potentes æquè sunt, ac feroces, magnasquè opes colligunt ex auri, & argenti fodinis.

2. *Quo ibidem successu Religio Christiana propagata est?*

Ab anno potissimùm 1613. usquè ad 1629. Christianorum numerus tantopere est auctus, ut

ut horum ampliùs quadringenta millia censerentur. Verùm hæc ipsa Neophytorum incrementa bilem dudum commoverant Taicosamæ, Japonum Imperatori, cui novos stimulos addidit Batavorum Navarchus. Docebat hic Imperatorem, Patres Societatis non alium in finem advectos fuisse in Japoniam, quàm ut simulatione pietatis regnum turbent: avocent populos à Principum obsequio. & ad subeundū Hispanæ dominationis jugum perducant. Hanc ob causam à plerisquè Germaniæ Principibus, ab Ordinibus Fœderatis Batavorum, & ab Anglis tanquam publicæ rei turbatores expulsos fuisse; Religionem porrò, quam docerent, non esse veram illam, & sinceram Christi legem, sed varîîs superstitionibûs & commentîs adulteratam. His attonitus Imperator in Christianos tanta mox immanitate debacchari cœpit, ut nec Nerones & Diocletiani atrociùs in eosdem animadverterint. Interea Batavi omne cum Japonibus commercium soli tenent, eòquè impietatis sunt progressi, ut, cùm aditus in Japoniam Europæis aliter haud ampliùs pateret, per calcatam sacrilegîîs pedibûs Crucis Christi effigiem illuc pergere non dubitârint.

3. Quæ Japonum indoles?

Bene multis iisquè peculiaribus utuntur ritibus, ab Europæorū usu & consuetudine omnino alienis. Caput nunquam obtegunt, barbam promittunt. Radunt comam plebeji dimidiam, nobiliores totam, relicto in occipite cirro, quē oblongæ tæniæ instar, in humeros rejiciunt.

Vestis

Vestis illorum manicata, defluit ad genua usq;, quam nobiles auro, argento, gemmisquè pretiosissimis distingunt. Japones salutaturi quempiam, vel honorem delaturi, calceum vel crepidam exuunt. Hospitem ad se fortè invisentem sedentes excipiunt. Color nigricans lætitiæ; candidus contrà tristitiæ illis signum est. Dentes carbone nigriores arte reddunt. Medicamentis utuntur crudis acribus, multoq; sale conditis. Sanguinem nunquam mittunt. Musicus noster concentus illis, perinde atq; illorum nobis desipit. Acinaces geminos è latere suspendunt. Cæterùm Japones Christiani, præcipuè verò Martyres, tot tantaquè virtutum planè heroicarum edidêre specimina, quanta, vix universa recenset Historia Ecclesiastica.

CAPUT II.

De Regnis Africanis, & Americanis.

§. I.

De Africa.

1. In quas præcipue partes Africa dividitur?

IN tres primarias. Prima complectitur Regiones Africanorum subalbicantium, nempe Barbariam, Ægyptum, Biledulgerid, & Zaaram. Altera nigricantium, nempe Nigritaniam, Nubiam, & Gvineam. Tertia Abissinam superiorem & inferiorem, sive Æthiopiam. Nos Africam dividemus generatim in Borealem & Australem.

2. Quid

2. Quid de Africa Boreali summatim dicendum?

Complectitur hæc Barbariam, Ægyptum, Biledulgerid, Zaaram, Nigritaniam & Guineam. Ægypto olim peculiares præerant Reges: Barbaria hodierna, quondam Africa minor dicta, Carthaginensibus primùm, dein Romanis subjecta erat. Seculo V. Africam ab Imperio Romano avellebant Vandali; qui tamen à Belisario Cæsaris Justiniani Archistratego, coacti iterum sunt solum vertere, postquam Reges seni ibidem centum ampliùs annîs regnaverant. Seculo VII. Saraceni in Africa minore & Ægypto consedêre. Hodie Barbaria ad maris Mediterranei oram procurrens, tres complectitur Respublicas, Tripolitanam, Tunetanam, & Algerianam, omnes Turcis vectigales. Regnum Marochii & Fezzæ ad Oceanum protenditur. Has Africæ Regiones altero statim à Christo nascente seculo veræ fidei lumen ità collustravit, ut brevi temporis spatio incolæ omnes Christo nomen darent. In sola Ecclesia Africana ante Vandalorum irruptionem Episcopi ampliùs sexcenti numerabantur. At enim tam copiosa fidei lux per Vandalos Arianos primùm, dein per Saracenos Mahometanos penitus extincta est. Tertullianus Doctorum Ecclesiæ antiquissimus; Sancti itèm Augustinus, Cyprianus, Fulgentius, pluresquè alii ex Africa oriundi, Sacris ibidem præerant, dum ager ille Africanus pulcherrimè efflorescebat.

3. Quid de Africa Australi memorandum?

In Abassia sive superiore Æthiopiæ prate magnus

gnus Neguz, quem alii Presbyterum Joannem nulla veri ſpecie appellant, non pauca de regni ſui antiquitate Abiſſini magnificentiùs quàm veriùs meminiſſe ſolent. Regina Saba, quæ Salomonis ſapientiam exploratura Hieroſolymā contenderat, illic regnâſſe, poſtq; ſuum ex urbe Solymæa reditum leges ac ceremonias Judaicas introduxiſſe perhibetur. Novæ porrò legis tempore Abiſſini è Reginæ Candacis Eunucho, quem S. PHILIPPUS Apoſtolus ſacro fonte abluit, Chriſtianæ Religionis dogmatîs imbuti fuêre. Indè invaleſcente Eutychetis & Dioſcori hæreſi, penè omnia peſſumivêre.

4. *Quinam cæteri Reges Africani?*

Regionem Biledulgerid Rex Taſpiletanus, Nigritaniam Tombutanus, Nubiam Dancalanus, extremam Africæ partem Rex Congi & Imperator Monomotapæ ſub ſua tenet ditione. Sed & Hiſpaniæ, Luſitaniæ, & Angliæ Reges, cum Batavorum Republica ex hac orbis parte ſibi ſuam quiſquè particulam decerpsêre.

§. 2.

America.

1. *An priſcis etiam temporibus ex hac orbis parte quidquam innotuit?*

VEriſimile videtur, Phœnices & Carthaginenſes quandam illius habuiſſe notitiam; tametsi eorum haud multi admodum illuc pervenerint, cùm ob exiguam rei nauticæ peritiam, tum ob iter longiſſimum, multîs periculîs impeditum. Plato ſapientiſſimus ſuis in commentariis de hac

orbis

orbis parte mentionem ingerit sub nomine magnæ Insulæ Atlantis, quam amplioribus limitibus circumscribit, atquè Asiam & Africam seorsim sumptam; addit dein, hanc Insulam iterum evanuisse.

2. *Quid de Americæ rebus compertum habemus?*

Ante Hispanorum & Lusitanorum in Americam adventum perparum constare de illa potuit. Anno 1492. Christophorus Columbus, Genuensis, Insulas Americanas, post hunc vero anno 1497. Americus Vesputius, Florentinus, Americam ipsam, ab inventore sic appellatam, detexit. Nec multò pòst Hispani duo præcipuè Regna Mexicanum & Peruanum in suam redegêre potestatem. Numerant hi in America Archiepiscopatus sex, cum quatuor & triginta Episcopatibus. Regnum Peruanum ob auri argentiq; vim ingentem, quotannis in Hispanias deportari solitam, præ reliquis celebratur. Prisci Reges Peruani auro tantopere abundabant, ut non modò vasa omnia è præstantissimo hoc metallo conficienda; sed vel ipsa delubrorum quorundam tecta aureis laminis obtegenda curaverint.

3. *Quinā Europæ Principes potissimas Americæ Regiones obtinent?*

Hispani, ùt dictum est Regnum Mexicanum & Peruanum præter alias Provincias; Lusitani Brasiliam, Galli Canadam sive novam Franciam; Angli Virginiam: Batavi Orā maritimā, in Guajanēsi tractu possident. Sunt insuper in America plures alii populi, sui etiamnunc juris & municipii, moribus ritibusquè efferati, cum aliquot Regulis.

Observationes ad quartam partem

1. *Quænam dicuntur Indiæ Orientales, quænam Occidentales?*

Quæ in Asia sitæ sunt, Indiæ Orientales, utpote ortum spectantes; quæ verò in America, Indiæ Occidētales vulgò appellari solent, quòd hæc orbis pars solē respicit occidētē. Reaspe Indiæ appellatio nōnisi soliꝰ Indiæ Asiaticæ propria est.

2. *Quis erat Confucius?*

Philosophus Sinensis, Romano neutiquā inferior, Hic anno quingentesimo quinquagesimo primo ante Christi ortum natus, imperium Sinicum, ipsosq; adeò Imperatores

& re-

& rexit consiliis, dum viveret, & post obitum, sapientissimis, quos reliquit libris, effatisq; hodieq; gubernat. Hunc falsa coluisse numina, nemo etiã eorum, qui cultum illis adhibẽt in Sina, dicere unquã est ausus. Ab Atheorum verò demẽtia quã longè non ipse tantùm, sed prisca Sinarum ætas omnis abfuerit, antiquissima Sinẽsium Codicum, & certissima monumẽta declarant Hunc Sina ùt virum eximiè sapientem venerari, summoquè honore in hunc usquè diem prosequi pergit.

3. *Quò pacto florentissimas olim probeq; Catholicas Asiæ & Africæ Regiones secta Machometana, aliæq; hujusmodi pestes infecêre?*

Procul dubio mali hujus causa præcipua erat peccatorum mensura completa, totquè divinorum donorum, quibûs incolæ in suam perniciem malè usi sunt, neglectus.

4. *Quomodo DEUS hæc tanta Ecclesiæ suæ detrimenta resarciebat?*

Eo ipso ferè tempore, quo in Africa & Asia à Saracenis & Turcis Christianæ fidei lumen extinctum, in Europæ Regnis Provinciisq; aliis atq; aliis accensum est. Cùm verò ante annos ducentos Lutherus & Calvinus plurimos à Christi ovili seduxissent, DEus ex Indiæ & Americæ gentibus ad idem ovile longè plures per viros Apostolicos adducendos curavit.

5. *Ecquis igitur rei Christianæ status apud Indos & Americanos?*

Præterquam quòd ab annis ampliùs ducentis Regna integra, Provinciæq; amplissimæ, in America præsertim, Religionem Catholicam sint amplexatæ, gentes illæ in hanc usquè diem Christi ovile gregatim subeunt, ex quibus quàm plurimi sunt, qui singulari Religionis studio & fervore Christianis Europæis supinam ignaviam, torporem, rerumquè divinarum incuriam exprobrent.

Notandum, quòd descriptio paulò amplior Germaniæ hìc prætermissa in Opusculo Sexto *Imprimetur; in cujus locum hìc in gratiam Juventutis Polonæ, descriptio Politica Regni Poloniæ Substituta.*

Ta-

Tabula Chronologica Europæ Regum Successionem exhibens.

Reges Germaniæ sive Imperatores vide ad Calcem Opusculi tertii.

Cæptū Regnū	Reges Lusitaniæ.	Anni Regni	Synchronismus eventuum memorabilium.
1090	Henricus *Burgundus è Francorum Regio Sanguine Comes Lusitaniæ.*		
1139	1. Alphonsus	46.	Mauri è Lusitania pulsi
1185	2. Sanctius I.	27.	
1212	3. Alphonsus II.	11.	
1223	4. Sanctius II,	25.	
1248	5. Alphonsus III	31.	
1279	6. Dionysius.	46.	Conjunx S. Elisabethæ.
1325	7. Alphonsus IV	32.	
1357	8. Petrus.	10.	
1367	9. Ferdinandus.	16.	
1384	10. Joannes I.	50.	
1434	11. Eduardus.	4.	
1438	12. Alphonsus V.	43.	
1481	13. Joannes II.	14.	Vascus Gama ad Indos navigat 1490.
1495	14. Emmanuel.	26.	
1521	15. Joannes III.	36.	S. Franciscus Xaver. ad Indos 1540 mittitur.
1557	16. Sebastianus,	21.	Occidit: in Afric. 1578.
1578	17. Henricus.	2.	Erat Cardinalis, & Patruus Sebastiani.

1580	18. Philippus I.	18.	Simul Rex Hisp: di. II.
1598	19. Philippus II.	23.	Rex Hispaniæ III.
1621	20. Philippus III	19.	Rex Hispaniæ IV.
1640	21. Joannes IV.	16.	Pulsi Hispani.
1656	22 Alphonsus VI	11.	Deposito succedit.
1667	23. Petrus II.	39.	Frater.
1706	24. Joannes V.		

Reges Hispaniæ.

Cæptū Regnū	Reges Gothi Ariani.	Anni Regni	Eventus memorabiles.
414	1. Ataulphus	1	Ab A. 408. imperant in Gallicia Reges Suevi usquè ad An. 584. quo ejecti à Leovigildo.
415	2. Sigericus.	M. 6.	
416	3. Wallia.	13.	
429	4. Theodoric: I.	23	
451	5. Thorismund: II	2	
453	6. Theodoric: II.	13.	
466	7. Evaricus.	18.	Pelluntur ex Hispania Romanorum reliquiæ.
484	8. Alaricus.	23.	
507	9. Gesalicus.	4	
511	10. Theodor: III.	15.	
526	11. Amalaricus.	5	
531	12. Theuda.	17	
548	13. Thaudegisius.	1	
549	14. Agila.	5	
554	15. Athanagildus	13.	
567	16. Luiba I.	1	
568	17. Leovigildus.	18.	Filium S. Hermenegildum ob fidem occidi jubet.
	Gothi Reges Catholici.		
586	18. Recaredus. I.		
601	19. Luiba II.		

603.

603	20. Vittericus.	7	
610	21. Gondemarus	2	
612	22. Sesibutus.	9	
621	23. Recaredus II.	3. M.	
621	24. Suintilla I.	10.	
631	25. Sisenandus.	5	
636	26. Suintilla II.	4	
640	27. Tulca.	2	
642	28. Chindesuinta	7	
649	29. Recisvindus.	23	Rex religiosissimus.
672	30. Wamba.	8	
680	31. Ervigius.	7	
687	32. Egica.	15	
701	33. Witiza.	9	
710	34. Rodericus	3	Mauri occupant Hispaniam 713.
	Reges Austriæ & Legionis.		
717	1. Pelagius.	18	
736	2. Favila.	2	
738	3. Alphonsus I.	19	
757	4. Froila.	11	
768	5. Aurelius.	6	
774	6. Silo.	9	
783	7. Mauregattus.	6	Tyrannus is fuit.
789	8. Veremundus I	2	Pariter Tyrannus.
791	9. Alphonsus II.	33	
824	10. Ramirus I.	26	
850	11. Ordonius I.	12	
862	12. Alphonsus III	48	Incipiunt Reges Navarræ. 872.
910	13. Gartias.	3	
913	14 Ordonius II.	9	
923	15 Froila II.	1	
924	16 Alphons: IV.	6	
931	17 Ramirus II.	19	Incipiunt Comites Castiliæ 930.
950	18 Ordonius III.	5	
955	19 Ordonius IV.	1	

956.

956	20 Sanctius I.	12.	
967	21 Ramirus III.	15.	
982	22 Veremund: II.	17	
999	23 Alphonsus V.	28.	
1027	24 Veremüd. III.	10.	Occiditur à Ferdinando Comite Castiliæ, qui succedit.
	Reges Castiliæ.		
1036	1. Ferdinandus I.	30.	Incipit Regnum Arragoniæ 1035.
1065	2. Sanctius II	7	
1072	3. Alphonsus VI.	37.	Mauris Toletanam urbem eripit.
1109	4 Alphonsus VII.	13.	Adfuit præliis omnino 50.
1122	5 Alphons: VIII.	35.	
1157	6 Sanctius III.	1.	Ferdinandus II. Rex. Legionis Solius, Alphonsi VIII. filius regnat simul cum Sanctio.
1158	7 Alphonsus IX.	55.	
1214	8 Henricus I.	3.	
1217	9 Alphonsus X.	9.	
1226	10 S. Ferdin: III.	25.	Sanctorum Catalogo adscriptus, contra Mauros sæpiùs Victor
1252	11 Alphonsus XI.	32.	Dictus Astrologus, & sapiens, electus Imperator.
1284	12 Sanctius IV.	11.	
1295	13 Ferdinan: IV.	17.	
1312	14 Alphons: XII.	38.	
1350	15 Petrus.	17.	Dictus crudelis.
1369	16 Henricus II.	10.	
1379	17 Joannes I.	11.	
1390	18 Henricus III.	16.	Dictus Valetudinar.
1406	19 Joannes II.	48.	
1454	20 Henricus IV.	20.	
1474	21. Ferdinand: V.	31.	Dictus Catholicus ob Mauros plenè fugat. 1492 Ex Arragoniæ Rege Hispaniæ Monar: S. Inquisitio inducta. America inventa 1492.

	E Domo Auſtriaca Hiſpaniæ Reges.		
1504	22. Philippus I.	12	
1516	*23* Carolus I.	*42*	Inter Cæſares V.
1558	*24* Philippus II.	40	Batavi ab Hiſpanis divulſi; Luſitaniæ adjuncti.
1598	*25* Philippus III.	*23*	Judæi 900000. ex Hiſpaniis pulſi.
1621	*26* Philippus IV.	44	Luſitani iterum ſeparati 1640.
1665	*27* Carolus II.	*35*	
	Ex Domo Borbonica.		
1700	*28*. Phillipus V.		
1723	*29* Ludovicus *I*.		
1724	*30* denuo Phil: V		

FRANCIÆ REGES.

Cæptū Regnū	E prima ſtirpe Merovingorum.	Anni Regni	Synchroniſmus eventuum memorabilium.
420	*1* Pharamundus.	8	Burgundiæ Regnum An. *408*. cœptum, Franciæ Regno junctum An. *534*.
429	*2* Clodio.	*20*.	
448	*3* Meroveus.	*10*.	
458	4 Childericus I.	*24*.	
482	*5* Clodeveus I.	*29*.	Cæſis prodigioſè Germanîs A. *496*. amplectitur Chriſti fidem.
511	6 Childebertus I.	*49*.	
560	*7* Clotarius I.	*2*.	An: *511*. Initium Regni Auſtraſiæ.
562	*8* Cherebertus	9	
571	9 Chilpericus I.	*22*.	
584	10 Clotarius II.	*45*.	
629	11 Dagobertus I.	*15*.	
644	12 Clodoveus II.	*17*.	A Clodoveo *II*. Reges undecem otio & voluptatibus toti ſe dedunt.
660	*13* Clotarius III.	4	
664	*14* Theodoric: *I*	0	*In* Monaſt. detruſus.
664	*15* Childericus *II*	*3*	

667	Theodor: *iterum.*	23	
690	16. Clodoveus *III*	4	
694	17. Childebert: *II*	17	
711	18. Dagobert. *II.*	5	
716	19. Clotarius IV.	0	
716	20. Chilperic: *II.*	5	
720	21. Theodoric *II*	15	
735	*Anarchia.*	7	An. 742. natus *Ingelhemii* Carolus *M.*
742	22 Childeric: *III.*	10	Attonsus in Monachum: eligitur Pipinus Caroli *M.* Pater.
	Reges Carolingi.		
752	23. Pipinus.	17	An. 756. adstitit Papæ contra Aistulphum Longobardum Regem.
768	24. Carolus *M.*	47	*Imperator* coronatus An. 800.
814	25 Ludovic. Pius	26	
840	26. Carol. Calv.	38	
877	27. Ludov. Balb:	2	
879	28. Lud. & Carol.	5	
885	29. Carol. Crass:	3	
888	30. Odo.	10	Regni Burgundici secundi initium 888.
898	31. Carol. simpl.	25	*Initium* Regni Arelatensis,
923	32. Rudolphus.	13	
936	33. Lud. Trāsm:	18	Finis Regni Arelaten:
954	34. Lotharius.	32	
986	35. Lud. V. Iners.	1	Distractæ Galliarum Provinciæ.
	Reges Capetingi.		
987	36. Hugo Capetꝰ	9	
996	37. Robertus.	36	Secundi *Regni* Burgundiæ finis 1033.
1033	38. Henricus.	28	Normāni Saracenos pellunt è Sicil. A. 1083.
1060	39. Philippus.	48	
1108	40. Ludov. VI.	29	Crassus. 1137.

1137	41. Ludovicus VII	44	
1180	42 Philippus II.	43	Conjunctæ iterum Pro-
1223	43 Ludov. VIII.	3	vinciæ.
1226	44 Ludov. IX.	44	
1270	45 Philipp: III.	15	
1285	46 Philipp: IV.	30	Pulcher. Deletus Tem-
1315	47 Ludovic: X.	1	plar. Ordo, An: 1307.
1316	48 Philippus V.	5	Longus.
1322	49 Carolus IV.	6	Pulcher.
	Ex Domo Vallesia.		
1328	50 Philippus VI.	23	Initium lineæ lateralis
			Valesiorum.
1350	51 Joannes I.	13	Bella cum Anglis.
1364	52 Carolus V.	17	Sapiens.
1380	53 Carolus VI.	42	
1422	54 Carolus VII.	39	An. 1420. Galliæ libe-
1461	55 Ludovicus XI	21	ratrix Joanna de Arc,
1483	56 Carolus VIII.	14	puella Aurel.
1498	57 Ludovic: XII.	17	
1515	58 Franciscus I.	32	Bella gerit cum Caro-
1547	59 Henricus II.	12	lo V.
1559	60 Franciscus II.	1	
1560	61 Carolus IX.	13	Clades Hugonottor.
1547	62 Henricus III.	15	Cultrô occisus.
	Ex Domo Borbonica.		
1589	63 Henricus IV.	21	
1610	64 Ludovic. XIII	32	Suecorum adversus
			Germaniam adjutor.
1643	65 Ludov: XIV.	72	Pulsi è Gallia Hereti-
1715	66 Ludov: XV.		ci An. 1685.

REGES ITALIÆ.

Cæptū Regnū	Reges Ostrogothi.	Anni Regni	Eventus memorabiles.
476.	1. Odoacer.	16	Herulorum Rex.

493	2. Theodoricus.	33	Bòëtium & Symmachum necat.
526	3. Athalaricus.	8	
534	4. Theodatus.	2	
536	5. Vitiges.	4	
540	6. Theodobaldus	1	
541	7. Araricus.	M. 3.	
541	8. Totila.	10	
552	9. Tejas.	1	Narſes advocat Longobardos.
	Reges Longobardi.		
568	1. Alboinus.	3	Initium Exerchatus 568.
572	2. Clepho	1	
	Anárchia.	12	
585	3. Antharius.	5	
590	4. Agilulphus.	25	Suaſu Theodelindæ Bavaræ Conjugis Chriſtum ſequitur 604.
616	5. Adelvaldus.	10	
626	6. Ariovaldus,	12	
638	7. Rotharis.	16	Arianis favet.
654	8. Rodoaldus.	5	
659	9. Aripertus. I.	3	
662	10. Gundipert. & Bethardus Fratr:	1	Pulſi à Grimoaldo Beneventi Præfecto.
663	11. Grimoaldus.	9	
673	12 Garibaldus.	M. 3.	
673	13. Bertharitus.	17	Divinitus revocatur ad ſolium Princeps piiſſimus.
691	14. Cunipertus.	12.	
704	15. Luitpertus.	M. 8.	
704	16. Ragumpertus	M. 3.	
704	17. Aripertus. II.	8	
712	18. Aſprandus.	M. 3.	
712	19 Luitprandus.	31.	Magna pecuniæ vi redemit à Saracenis corpus D. Auguſtini, ac Ticinum tránsfert.
744	20 Hildebrandus.	M. 7.	
744	21 Rachis.	6	

750	22. Aistulphus.	5	Finis Exarchatus Anno 752. quem Pipinus donat Ecclesiæ.
756	23. Desiderius.	18	Victus à Carolo M. Anno 774.
	Successit Carolo M. & Imperatores cæteri Romano-Germanici Reges Siciliæ & Neapolis.		
1129	1. Rogericus *III.*	23	Comites ac Duces è Normannorum Gente ab A. 1083. præerant.
1152	2. Guilielmus *I.*	14	
1166	3. Guilielmus *II.*	32	
1189	4. Tancredus.	3	Imper: per Constantiã.
1192	5. Henricus *VI.*	5	Imp: Rogerii *III.* filiã
1197	6. Fridericus *II.*	53	Imp: Rex Siciliæ.
1250	7. Conradus V.	4	
1254	8. Manfredus.	11	Ultimus Sueviæ Dux capite plexus Neapol- 1268. à Carol. Andegav:
1265	9. Conradinus.		
	Reges ex Domo Andegavensi.		
1266	1. Carolus.	19	
	Reges solius Regni Neapolitani.		
1285	2. Carolus *II.*	23	
1309	3. Robertus.	33	
1343	4. Joanna *I.*	39	
	Ex alia linea Andegavensi.		
1382	5. Ludovicus *I.*	0	
1382	6. Carolus *III.* Dyrrachinus.	4	
	7. Ladislaus.	28	

Reges Siciliæ & Arragoniæ.

1282.	Petrus *III.* Arragonum Rex ob Constantiã Manfredi filiã Siciliâ potitur post vesperas Siculas regnat. Ann.	4.
1286.	Jacobus I.	41.
1327.	Fridericus *II.*	1.
1328.	Petrus.	15
1342	Ludovicus.	12.
1355	Fridericus *III.*	13.
1368.	Maria.	24
1402.	Martinus I.	7.

1414.

1414	8 Joanna *II.*	0	1409 Martinus II. 1.
1414	9 Ludovicus *II.*	3	1410 Blanca. - - 2.
1417	10 Ludov: *III.*	16	1412 Ferdinandus 4.
1434	11 Renatus.	43	1416 Alphonsus V. 42.
1480	12 Carolus *IV.*	2	1458 Joannes 21.
1482	13 Ludovicus *XI* Rex Galliæ.	11	1479 Ferdin: V. Catholicus. 36.
1494	14 Carolus VIII. Rex Galliæ.	4	
	Reges Siciliæ & Neapolis ex Domo Hispanica.		
1503	15 Ferd: V. Cath: *Ex Domo Hispano Austriaca.*		
1515.	16 Car. V. Imper:		
1558	17. Philipp: *II.*	43	
1598	18. Philippus *III.*	40	
1621	19. Philippus IV.	21	
1665	20. Carolus, *II.*	44	
	Ex Domo Germano-Austriaca.	35	
1700.	21. Car: *VI.* Imp:		
1735.	22. Carolus *I.* *.		*. Ex Domo Hispano-Borbonica.

Duces ac Reges Bohemiæ.

Cæptũ Regnũ	Duces ac Reges Bohemiæ.	Anni Regni.	Eventus memorabiles.
550	1. Zecchus.		
	2. Crocus.		
619	3. Libussa.	13	Urbs Pragens: condit.
632	4. Primislaus.	44	
676	5. Nimislaus.	39	
715	6. Mnatas.	20	
735	7. Vogenus.	20	

763	8. Wenceslaus I.	22	
785	9. Cremovilius.	19	
804	10. Neclamus.	35	
839	11. Ostivizius.	17	
856	12. Borivorius I.	48	Christo primꝰ dat nomē
904	13. Spitigneus I.	2	
906	14. Ladislaus I.	10	
916	15. S. Wencesl: II	22	Occisꝰ à fratre Boleslao.
938	16. Boleslaus I.	29	
967	17. Boleslaus II.	32	
999	18. Boleslaus III.	13	
1012	19. Jaromirus.	25	
1037	20. Bretislaus I.	18	
1055	21. Spitigneus II.	6	
1061	22. Ladislaus II.	25	Rex dicitur ab Henrico IV. Imp.
1086	23. Ladislaus III.	6	
1092	24. Conradus I.	M. 8.	
1092	25. Bretislaus II.	8	
1100	26. Borivorius II.	7	
1107	27. Suatoplocus.	2	
1109	28. Ladislaus IV.	16	
1125	29. Sobieslaus I.	15	
1140	30. Ladislaus *V.*	34	Rex Bohemiæ secundus.
1174	31. Sobieslaus *II.*	4	
1178	32. Fridericus	12	
1190	33. Conradus *II.*	1	
1192	34. Wencesl: *III.*	1	
1193	35. Bretislaus *III*	3	Episcopus Pragensis Regni administrator.
1196	36. Ladislaus VI.	0	
	Reges continui,		
1196	37. Primislaus *II.*	32	Dictus etiam Othocarus, quia charissimus Othoni *IV.* Imperat: Pius.
1231	38. Wencesl: *IV.*	24	
1255	39. Othocarus *II.*	23	
1278	40. Wencesl: V.	27	
1305	41. Wencesl: VI.	1	Ultimus è stirpe Primislai agricolæ.

1306	42 Rudolph Auſt.	1	Regnum adminiſtrant.
1307	43 Henricus.	3	
	Reges partim, è ſtirpe Luxemburg: partim Auſtriaci.		
1310	1 Joannes.	36	
1346	2 Carolus *IV.*	32	Imperator.
1378	3 Wencesl: Iners.	40	Imperator,
1418	4 Sigiſmundus.	18	Imp: Bellum Huſſitic.
1436	5 Albertus *II.*	3	Imperator.
1440	6 Ladislaus *VII.*	18	Filius Alberti, dictus poſthumus.
1458	7 Geor: Podiebra.	13	
1471	8 Ladislaus *VIII.*	45	
1516	9 Ludovicus.	10	
1526	10 Ferdinand: *I.*	37	E Domo Auſtriaca de
1562	11 Maximilianus *I.*	12	hinc omnes Bohemiæ
1575	12 Rudolphus.	37	Reges, ſimulquè Im-
1608	13 Mathias.	9	peratores.
1617	14 Ferdinand: *II.*	10	Turbæ Bohemicæ.
1627	15 Ferdinan: *III.*	19	
1646	16 Ferdinan: *IV.*	11	
1658	17 Leopoldus.	47	
1705	18 Joſephus.	6	
1711	19 Carolus *VI.*	29	

REGES HUNGARIÆ.

Cæptü Regnü	Reges Hungariæ	Anni Regni	Eventus memorabiles.
1000	1. S. Stephanus.	38	Rex Apoſtolicus dictus quia Chriſti fidem toto regno promulgavit.
1038	2. Petrus.	4	Regnô pulſus.
1042	3. Ovo.	2	
1004	Petrus reſtit.	2	

1046.

1046	4 Andreas I.	15	
1061	5 Bela I.	3	
1063	6 Salomon.	11	
1074	7 Geisa II.	3	
1077	8 S. Ladislaus I.	18	
1095	9 Colomannus.	19	
1114	10 Stephanus II.	18	
1132	11 Bela II.	10	
1141	12 Geisa III.	20	
1161	13 Stephanus III.	12	
1172	14 Ladislaus II.	M. 6.	
1172	15 Stephanus IV	M. 5.	
1173	16 Bela III.	23	
1195	17. Emericus.	8	
1204	18 Ladislaus III.	M. 6.	
1205	19 Andreas II.	30	Privileg. Hungarici Auctor.
1235	20 Bela IV.	25	
1260	21 Stephanus V.	13	
1273	22 Ladislaus IV.	18	
1290	23 Andreas III.	11	
1301	24 Wenceslaus.	4	Cogitur abdicare sceptrum.
1305	25 Otho Bavar.	5	
1310	26 Carol: Rober:	32	
1342	27 Ludovicus M.	40	Zelô Ecclesiæ defendendæ insignis.
1382	28 Maria.	1	
1383	29 Carolus.	3	
1387	30 Sigismundus.	51	Imperator.
1438	31 Albert: I. Austr:	2	Imperator.
1440	32 Ladislaus V,	4	
1444	33 Joan: Corvin:	8	
1452	34 Ladislaus VI.	26	
1458	35 Mathias Corv:	32	
1490	36 Ladislaus VII.	26	
1516	37 Ludovic: II.	11	

Reges

	Reges è Domo Austr: cõtinui, & Imp:		
1526	38 Ferdinand: *I.*	38	
1563	39 Maximil: *II.*	9	
1572	40 Rudolphus *II*	36	
1608	41 Mathias.	10	
1618	42 Ferdinand: *II.*	18	
1637	43 Ferdinan: *III.*	9	
1646	44 Ferdinan: *IV.*	12	
1658	45 Leopoldus.	29	
1683	46 Josephus.	23	
1711	47 Carolus *VI.*	19	
1741	48 Maria Teressia		

DUCES & REGES POLONIÆ.

Cæptũ Regnũ	Duces & Reges Poloniæ.	Anni Regni	Eventus memorabiles.
550.	Lecchus, & stirpis ejusdem nonnulli Duces.		
700	1 Cracus.	0	
700	2 Lecchus *I.*	50	
750	Venda.		
	Regnum administrant aliquamdiu		
760	12. *Palatini*	44	
804	3 Primislaus.	6	
810	4 Lecchus *II.*	5	
815	5 Lecchus *III.*	8	
823	6 Popielus *I.*	0	
	7 Popielus *II.* *Anarchia.*		
842	8 Piastus.	19	Stemma Piastorum.
861	9 Zemoviskus.	31	
892	10 Lecchus *IV.*	12	
913	11 Zemonislaus.	51	
964	12 Micislaus.	35	Primꝰ Christo dat nomẽ

	REGES.		
999	1. Boleslaus.	25	
1025	2. Micislaus *II.*	9	
1034	3. Casimirus.	25	
1058	4. Boleslaus *II.*	23	Interfector S. Stanislai Episcopi, quare dignitate regia excidit.
	Iterum Duces.		
1081	1. Ladislaus.	20	
1102	2. Boleslaus *III.*	36	*In* præliis 50. semper Victor.
1139	3. Ladislaus *II.*	7	
1146	4. Boleslaus *IV.*	28	
1174	5. Micislaus.	4	
1177	6. Casimirus *II.*	17	
1194	7. Lecchus *V.*	33	
1227	8. Boleslaus *V.*	52	
1279	9. Lecchus *VI.*	10	
	Anarchia.		
1296	10. Ladislaus *III*	4	
1300	11. Wenceslaus.	6	Simul Bohemiæ Rex.
1309	Ladisl: iterum.	27	
1333	12. Casimirus *III*	37	Piastorum ultimus.
	Restituti Reges		
1370	1. Ludovicus.	12	Hungariæ idem Rex.
1386	2. Ladislaus *IV.*	48	Antè Jagello Lithvaniæ Dux, à quo initium stemmatis Jagellonic:
1434	3. Ladislaus *V.*	10	
1444	4. Casimirus *IV.*	48	Sancti Casimiri *Pater.*
1492	5. Joan: Albert:	9	
1501	6. Alexander.	5	
1506	7. Sigismundus.	42	
1548	8. Sigismund: *II.*	24	
1572	9. Henric: Vales.	M. 2.	*Idem* Henric: *III.* Galliæ Rex.
1576	10 Steph: Bathor.	11.	
1587	11 Sigismund: *III*	45	*Idem* Seciæ Rex.
1632	12 Ladislaus *VI.*	15	
1648	13 Joan: Casimir:	20	
1669	14 Mich: Koribut	5	

1674

1674	15. Joannes III.	22	Sobiesciorum è genere.
1698	16. Augustus II.	34	Hercules Saxon: dictus.
1734	17 Augustus III.		Elector Saxoniæ.

REGES ANGLIÆ.

Cæptũ Regnũ	Collectis in unum septem Angliæ Regnis	Anni Regni.	Eventus memorabiles.
800	1. Egbertus.	36	Anglia Sedi Apostolicæ tributaria redditur.
837	2 Ethelvoldus.	20	
857	3 Ethelbaldus.	3	
860	4 Ethelbertus.	6	
866	5 Ethelredus.	5	
871	6 Alfredus.	29	
900	7 Eduard us.	23	
923	8 Adelstanus.	17	Aliis Ethelranus.
941	9 Edmundus.	5	
946	10 Eldredus.	9	Aliis Elfridus.
955	11 Edwinus.	4	
959	12 Edgardus.	16	
975	13 S. Eduardus II.	4	
979	14 Ethelredus II.	37	
1016	15 Edmundus II.	1	Superatur à Danis.
1017	16 Canutus.	19	Simul Daniæ Rex.
1037	17 Heroldus.	4	
1040	18 Canutus II.	2	
1042	19 Alfredus II.	1	Danos iterum ejicit.
1043	20 S. Edvard: III.	23	
1066	21 Heroldus II.	M. 10.	Contra jus Regnum involat.
	Reges è Ducibus Normanniæ.		
1066	1. Guilielmus I.	21	Hæres Regni à S. Edvardo dictus pellit Heroldum.
1087	2. Guilielmus II.	13	
1099	3. Robertus.	0	
1100	4. Henricus I.	35	
1135	5. Stephanus.	19	Obiit absquè liberis.

	Reges è Prosapia Comitum Andegavensium.		
1154	1. Henricus II.	34	Regnum perMatrē ob-
1189	2. Richardus I.	10	tinet,filiam Henr:I.idē
1199	3. Joannes.	17	Henric: II. Hiberniæ
1216	4. Henricus III.	57	quoquè Rex 1162.
1272	5. Eduardus IV.	34	S.ThomasCantuarien-
1306	6. Eduardus V.	19	sis occiditur.
1326	7. Eduardus VI.	51	Franciæ Regem se pri-
1377	8. Richardus II.	22	mus dicit.
1399	9. Henricus IV.	14	
1413	10 Henricus V.	9	
1422	11 Henricus VI.	39	
1461	12 Eduardus VII.	22	
1483	13 Eduardus VIII	0	
1483	14 Richardus III.	2	
	Reges è Comitibus de Richemond:		
1485	1. Henricus VII.	23	Priùs Defensor Fidei,
1509	2. Henricus VIII.	38	dein auctor Schismatis
1547	3. Eduardus VI.	6	Anglicani. 1523.
1553	4. Joanna.	0	Restituere parabat rem
1553	5. Maria.	6.	Catholicam.
			Ecclesiā persequitur.
1558	6. Elisabetha.	44	Mariam Stuartam ca-
			pite plecti jubet 1587.
	Reges è stirpe Stuartorum.		
1603	1. Jacobus.	22	3. Regna Scot: Hyber:
			Angliæ conjunguntur.
1625	2. Carolus I.	23	A subditis capite ple-
			xus 1648.

1648		11	Anglia Respublica annis 11. Sub Cromwello, & uno an: sub Richardo ejus filio.
1659		1	
1660	3. Carolus II.	25	
1685	4. Jacobus II.	4	Ob Fidem Cathol: è Regno ejectus 1688.
1689	5. Guil: III. Nasso.	12	Rex ob Annam Conjugem Jac: 2. filiam.
1702	6. Anna.	11	
1714	7. Georgius I.	12	Elector Brunswicensis omisso Jacobo III. ad Regnum vocatus.
1727	8. Geórgius II.		

DUCES & REGES PRUSSIÆ.

Cæptü Regnü	Duces & Reges Prussiæ.	Anni Regni.	Eventus memorabiles.
1525	Albertus.	43	Ord: Teut: Magnus M. ad Luth: descíscit.
1568	Albert: Frideric	50	Extincta stirpe Alberti ad Elector: Brandenburg: transiit Prussia.
1618	Joan:Sigismund:	1	
1619	Geor: Guilielm.	21	
1640	Frideric: Guiliel:	47	
1688	Fridericus I.	13	A Leopoldo M. Rex. dicitur 1701.
1701	Idem Rex prim:	12	
1713	Frideric: Guiliel:	27	
1740	Fridericus II,		

REGES DANIÆ.

Cæptü Regnü	Reges Daniæ	Anni Regni.	Eventus memorabiles.
930	1. Heroldus I.	50	Præcessêre alii Reges, quorum tamen incerta successio.
980	2. Suenus I.	34	
1014	3. Canutus II.	21	Angliam quoquè & Norwegiam possedit.
1036	4. Canutus III.	9	
1045	5. Magnus.	4	
1049	6. Suenus II.	27	

1074	7. Harordus II.	2	
1076	8. S. Canutus IV.	9	A suis in odium Fidei occisus in Templo A. 1084.
1085	9. Olaus.	10	
1095	10. Ericus III.	7	
1102	11. Heroldus III.	33	
1135	12. Ericus IV.	4	
1139	13. Ericus V.	8	
1147	14. Canutus V.	8	
1155	15. Suenus III.	2	
1157	16. Valdemarus I.	28	
1185	17. Canutus VI.	18	
1202	18. Valdemar: II	40	
1241	19. Ericus VI.	8	
1250	20. Abel.	2	
1252	21. Christophorꝰ.	7	
1259	22. Ericus VII.	27	
1286	23. Ericus VIII.	35	
1321.	24. Christoph: II.	12	
1333.	25. Valdemar: III.	42	
1376	26. Aquinus.	37	
1412.	27. Ericus IX.	26	Simul Rex Sueciæ.
	Anarchia.		
1441	28. Christoph: III.	4	Sueciæ Rex.
1448	29. Christianus I.	34	Theodorici Comit. Oldenburg: Filius.
1482	30. Joannes.	52	Sueciæ Rex.
1513.	31. Christianus II:	10	Sueciæ Regno depulsus.
1523	32. Fridericus I.	11	
1534	33. Christian: III.	24	Sectam Lutheri in Daniam invehit.
1559	34. Fridericus II.	29	
1588	35. Christian: IV.	60	
1648	36. Fridericus III.	22	
1670	37. Christian: V.	19	
1699	38. Fridericus IV.	31	
1730	39 Christianꝰ VI.		

REGES SUECIÆ.

Cœptū Regnū	Reges Sueciæ	Anni Regni.	Eventus memorabiles.
1150.	1. S. Ericus X.	10	Reges Sueci annis
1160	2. Carolus VII.	8	ante Christum 2200.
1168.	3. Canutus.	24	meritò sunt suspecti:
1192.	4. Surcherus III.	18	Certum tamen, sæcu-
1210.	5. Ericus XI.	8	lo IX. sub Rege Bior-
1218.	6. Joannes I.	4	no tempore Caroli M.
1222.	7. Ericus XII.	28	prædicatum in Svecia
1250.	8. Valdemarus.	16	Evangelium.
1276	9. Magnus II.	6	
1282	10. Biergrus.	43	
1326	11. Magnus III.	10	
1336.	12. Albertus.	25	
1361.	13. Margaretha.	35	Valdemari III. Daniæ Regis Filia.
1396	14. Ericus XIII.	42	Simul Rex Daniæ.
1438	15. Christophor9.	10	Daniæ Rex.
1448	16. Carolus VIII.	10	
1458	17. Christianus I.	12	Daniæ Rex.
1470	18. Steno Prorex.	13	
1483	19. Joannes.	30	Daniæ Rex.
1513.	20. Christian: II.	10	Ob Tyrannidem Regno pulsus.
	Reges è stirpe Wasorum.		
1523	21. Gustavus I.	37	Lutherum sequitur
1560	22. Ericus XIV.	8	cum toto Regno.
1568	23. Joannes.	24	
1592	24. Sigismundus	7	Ejectus, quia Catholicus.
1599	25. Carolus IX.	12	
1611	26. Gust: Adolph:	22	Miserè vastat Germ:
1633	27. Christina.	21	Regnum ultro dimit-
1654	28. Carol: Gustav:	6	tit, ut Ecclesiæ Cath:
1660	29. Carolus XI.	37	det Nomen.
1697	30. Carolus XII.	21	1718.

1718	31. Ulrica Eleon.		Soror Caroli XII. & Friderici I. Hasso-Cass. Principis Conjunx.
1720	32. Fridericus I.		Regnum fit electivum.
1744	33. Adolphus Fridericus de Holstein Electus in Successorem.		

Duces & Monarchæ Russici.

Cæptū Regnū	Duces & Monarchæ Russici.	Anni Regni.	Eventus memorabiles.
988	1. Wolodomirus I.		Christo nomen dat Basilius exinde dictus.
	2. Jaroslaus I.		
	3. Wolodimir: II.		
	4. Wolsevolod: I.		
	5. Wolsevol: II.		
	6. Wolsevol: III.		
	7. Wolsevol: IV.		
	8. Wolsevol: V.		
	9. Wolsevol: VI.		
	10. Wolsev: VII.		
	11. Wolsev: VIII.		
	12. Wolsev: IX.		
	13. Georgius I.		
	14. Demetrius I.		
1237	15. Georgius II.		
	16. Jaroslaus II.		
	17. Alexander.		
	18. Daniel.		Moscoviæ sedem figit, & *Magni* Ducis nomen assumit.
	19. Joan: Caleta I.		
	20. Simon.		
	21. Joannes II.		
	22. Demetrius II.		
1400.	23. Basilius II.		
	24. Georgius III.		
	25. Basilius III.		

	26. Joã: Basilowiz		
	27 Basilius IV.		
1540	28 Jo: Basilow: II.		
1584	29 Fedor Ivanow:		
1587	30 Boris Gudeno.		
1605	31 FedorBorissow.		
1605	32 Demetrius.		
1606	33 Szuyski Basilo:		
1611	34 Ladislaus.		Sigismundi Poloniæ
1613	35 Mich: Federow.	33	Regis Filius.
1647	36 Alexi: Michal:	16	
1676	37 FedorAlexiew:	6	
1682	38 Joan: & Petrus Alexiewizii.	14	
1696	39 Petrus solus.	29	Imp: Russici titulum
1725	40 Catharina.	2	assumit A. 1721.
1727	41 Petrus II.	3	
1730	42 AnnaIwanow:	10	Filia Joã: Frat: Petri I.
1740	43 Ioannes.		Ex Princ: Brunsvic: re-
1741	44Elisab: Petrow:		jectus Anno 1741.
1742	45 PetrusFederowicz Successor. designatus.		

Orientis Imperatores Græci.

Imperatores Romano-Græcos usque ad tempora Caroli Magni Vide Opusc: 2.

Cæptü Regnü	Orientis Imperatores Græci.	Anni Regni.	Eventus memorabiles.
802.	1. Nicephorus.	9	
811.	2. Mich: Curopalat.	2	
813	3. Leo Armenus.	7	
820.	4. Michàél II. Balb.	9	
829.	5. Theophilus.	12	
842.	6. Michàél III.	25	Nero & Sardanapalus
867.	7. Basili. Macedo.	18	sui Sæculi.
886.	8. Leo Philosophus.	25	

911	9. Alexander.	1	
912	10 Constantin. VIII	47	Porphyrogenitus.
959	11 Romã: Porphyr:	4	
963	12 Niceph: Phocas	6	B. V. Cultor singularis.
969	13 Joan: Zimisces.	53	
975	14 Basil & Const.IX.	5	
1028.	15 Romanus.	8	
1034.	16 MichàélPaphlago	M.4	
1042	17 Mich: Calæphat.	12	
1042	18 Constantinus X.	1	Monomachus.
1054	19 Theodora.		
1055	20 Mich: Stratiorai	1	
1057	21 Isaacꝰ Comnenꝰ	2	
1059	22 Constãt.XI.Ducas	7	Multùm grassantur Turcæ.
1067	23 Romanꝰ Diogen:	3	Turcas sæpius vicit.
1071	24 Michàél Ducas.	7	
1078	25 Niceph: II.Boton:	3	Attonsus in Monachũ
1081	26 Alexiꝰ Comnenꝰ	37	1099. capta Jerosolyma; stetit ibi Regnum sub Regibus novem annos 88.
1118	27 Joan: Comnenꝰ.	24	
1143	28 Manuel Comnẽ:	38	
1180	29 Alex.II. Comnẽ:	3	
1183	30 Andronicus.	2	Crudelissimis suppliciis affectus obiit.
1185	31 IsaaciusAngelus.	10	
1195	32 Alexius Angelus	8	*Capta 1204. Constantinopoli Latini Impp:*
1203	Isaacus restitutus.	M 7.	
1204	33 Alexius Mirtillus	M.2.	1204. Balduin. Comes Flandriæ. 2
1204	34 Theod: Lascariꝰ.	18	1206. Henricus Fr. 10
1222	35 Joannes Ducas.	33	1216. Petrus. M. 6.
1255	36 Theodor:junior.	4	1216. Robertus. 11.
			1227. Balduinus II. 34.
1259	37. Joannes IV.	4	Imperatores Græci interea residebant Adrianopoli.
1262	38. Mich: Paleolog.	22	
1282	39. Andronicus II	42	
1325	40 Andron: III.Pal.	13	
1338	41 Joã: Cantacuzẽ.	15	1204. Cœptum ab Alexio Comneno Impe-
1354	42 Joã: VI. Paleol:	28	

1384	43. Andronicus IV.	3	rium Trapezuntinum;
1387	44. Manuel Paleo.	31	eversum 1462. à Ma-
1418	45. Joã. VII. Paleol.	27	homete. II.
1445	46. Constant: XII.	8	Capta Constantinopo-
			lis 1453.

Imperatores Turcici.

Cœptũ Regnũ	Imperatores Turcici.	Anni Regni.	Eventus memorabiles.
1300	1. Othomanus.	26	
1327.	2. Orchanus.	32	
1357.	3. Amurathes. *I.*	31	
1388	4. Bajazethes.	14	Sedes Adrianopoli.
1402	5. Josue.	2	
1404	6. Solimanus *I.*	7	
1411.	7. Moyses.	3	
1413	8. Mahomet.	8	(begus,
1421	9. Amurathes *II.*	30	Antagonista Scander-
1451	10. Mahomet *II.*	30	Sedes Constantinopo-
1481	11. Bajazeth *II.*	31	li .1453.
1512.	12. Selimus *I.*	8	
1510	13. Solimann: *II.*	46	Multas in Hungaria
1566	14. Selimus *II.*	8	uebes expugnat: Rho-
			dum capit.
1574	15. Amurath *III.*	20	1571. Insula Cyprus ca-
1595	16. Mahomet *III.*	9	pta. Eodem an. cele-
1604	17. Achmet.	13	bris victoria ad Nau-
1617	18. Osmannus.	4	pactum.
1621	19 Mustapha.	1	
1623	20 Amurath *IV.*	17	
1640	21 Ibrahim.	8	
1648.	22 Mahomet *IV.*	39	
1687.	23 Solimann: *III.*	3	1669 Cretam occupat.
1691	24 Achmet *II.*	5	1683. Obsidio Viennen-
1691	25 Mustapha *II.*	7	sis.
1703	26 Achmet *III.*	27	Detrusus.
1730	27. Mahomet V.		

SACRI

SACRI ROMANI IMPERII.
ELECTORES.

Archi-Præsules Moguntini.

1. Willigisus natus patre Carpentario, à quo primùm Rotæ insignia, quibus ipse adjunxit: Willis recolas, quis es? & unde venis? Fuit hic primus S. R. Imp: Elector, obiitque, An: Christi 1011.
2. Erckenboldus ex Abbate Fuldensi, obiit 1020.
3. Aribo ex Palat: Rheni, decessit 1031.
4. B. Bardo de Oppreshofen, ex Abbate Fuldensi alter Chrisostomus, obiit 1050.
5. Luitpoldus, obiit 1059.
6. Sigefridus I. Baro ab Eppenstein, ex Abbate Fuldensi, obbiit 1084.
7. Wezilo, obiit 1088.
8. Ruthardus ex Abbate Erfurdensi, obiit 1109.
9. Adalbertus I. Dux Lotharingiæ, obiit 1137.
10. Adalbertus II. Comes de Sarbrugg. obiit 1141.
11. Marcolphus, obiit 1142.
12. Henricus Felix, obiit 1152.
13. Arnold9 de Solenhofen, trucidatus à civibus obiit 1160.
14. Conrad9 Comes de Wittelsphach, à Cæsare Schismatico dejectus, obiit 1164.
15. Fridericus Friber. Imperat: Cancellarius ab ipso intrusus, obiit 1180.
16. Conrad9 revocatur, moritur 1205.
17. Sigefridus II. Baro ab Eppenstein, obiit 1225.
18. Sigefridus III. Baro ab Eppenstein, prioris nepos, obiit 1248.
19. Christianus, obiit 1251.
20. Gerardus Ord: Min: obiit 1260.
21. Wernerus Comes de Falckenstein, obiit 1282.
22. Gerardus de Eppenstein, moritur 1304.
23. Petrus de Achzpalt, obiit 1320.
24. Mathias Comes de Buochegg. ex Abbate Murbacensi, obiit 1328.
25. Henricus III. de Virnberg, obiit 1353.
26. Gerlacus Comes de Nassau, obiit 1371.
27. Joannes Comes de Luxenburg, obiit 1383.
28. Adolphus Comes Nasso-

vius, moritur 1388.

29 Conradus II. Comes Weinberg. obiit 1395.

30 Joannes Comes Nassovius, obiit 1419.

31 Conradus III. Comes Rheni, obiit 1434.

32 Theodoricus Baro ab Erphach, obiit 1454.

33 Detherus Comes ab Isenburg, dejectus, 1461.

34 Alphonsus Comes Nassovius, obiit 1475. revocatur Detherus, qui obiit 1482.

35 Albertus I. Dux Saxoniæ, moritur 1484.

36 Bertholdus Comes de Henenburg, obiit 1505.

37 Jacobus à Liebenstein, obiit 1508.

38 Uriel à Gemmingen, obiit 1518.

39 Albertus Marchio Brandeburgicus, obiit 1545.

40 Sebastianus ab Heuslenstein, obiit 1555.

41 Daniel Brendel ab Homperg, 1582.

42 Wolffgangus Cammerer de Dalburg, obiit 1601.

43 Joannes Adamus de Bicken, moritur 1604.

44 Joannes Suicardus de Cronberg, obiit 1626. 17. Septembris.

45 Georg: Frider: Greiffenclau, obiit 1629. 6. Jul:

46 Anselmus Casim: Wambolt ab Umstar, obiit 1647

47 Joannes Philip: à Schônborn, Episcopus Herbipolens, obiit 1673.

48 Lotharius Fridericus à Metternich, obiit 1675.

49 Damianus Harthardus à Petra, obiit 1678.

50 Carolus Henricus à Metternich, electus & mortuus 1679.

51 Franciscus Anselmus ab Ingelheim, obiit 1695.

52 Lotharius Franciscus à Schônborn, Episcopus Bambergensis, electus 1694. 3. Septembr: obiit 1729.

53 Franciscus Carolus Lud: Palatin: Rhen Episcopus Breslavien: successit 1729. obiit 1732.

54 Philippus Carolus de Eltz Electus 1732 obiit 1743.

55 Joannes Fridericus de Ostein Electus 1743.

S. R. I. Electores Trevirenses.

1. Elector fuit Ludolphus è Ducib: Saxon: obiit 998.

2. Adalbertus, Germanus, S. Kunigundis Imperat.

5. Mun-

3. Minguardus, sive Megingotus claruit 1008.
4. S. Poppo filius Leopoldi Austriæ March: obiit. 1037.
5. Eberhardus Comes Palatin: obiit 1065.
6. Chuno, sive Conradus cæsus ab impiis, 1066.
7. Udo, Comes Nellenburgius moritur 1077.
8. Ado, quem nonnulli eundem cum superiore volunt, obiit 1079.
9. Engelbertus obiit 1101.
10 Brunno obiit 1123.
11 Godefridus obiit 1130.
12 Meginherus.
13 Adalbertus electus 1132.
14 Hilinus seu Hilius 1154.
15 Arnoldus obiit 1188.
16 Joannes obiit 1213.
17 Theodoricus Comes de wied, obiit. 1242.
18 Arnoldus *II.* obiit 1259.
19 Henricus *II.* de Vinstingen obiit 1286.
20 Boemundus à Vosperg, obiit 1299.
21 Detherus Comes de Nassau Ord: Præd: obiit 1307.
22 Belduinus Comes Lucemburgius, Henr: VIII. frater, obiit 1354.
23 Boemundus Comes de Sarbrulch, obiit 1368.
24 Conradus Comes de Falckenstein, obiit 1388.
25 Wernherus Comes de Königstein, obiit 1418.
26 Ottho Comes de Ziegenhaim, obiit 1430.
27 Rhabanus ab Helmstatt.
28 Jacob Baro à Sirck, 1436.
29 Joan. Marchio Badens: obiit 1505. decrepius.
30 Jacobus *II.* Marchio Badens: obiit 1511.
31 Ricardus à Greiffenclau.
32 Joannes à Meznhausen, obiit 1540.
33 Joannes Ludov: ab Hagen, obiit 1547.
34 Joannes Comes ab Isenburg, obiit 1556.
35 Joā: de Stain, obiit 1567.
36 Jacob ab Eltz, 1599.
37 Lotharius à Metternich, obiit 1623.
38 Philipp: Christophorus à Sotorn, obiit 1652.
39 Carolus Gaspar: à Petra, obiit 1676.
40 Joan: Hugo ab Orsbeck, Episcop: Spirens: Electus 1676. obiit 1710.
41 Carolus Josephus, Episc: Olmucens: & Osnabrug: electus 6. Januar. 1711. obiit 4. Decemb: 1715.
42 Franciscus Lud: Palatin: Rheni, Episcopus Breslaviens: Coadjutor Moguntin, electus 8. Febr: 1716.
43 Franciscus Georgius de Schoenborn elect: 1729

S. R. I. Electores Colonienſes.

1. S. Heribertus obiit An: 1021.
2. Peregrinus, obiit 1037.
3. Hermanus, Otthon II. ex ſorore nepos.
4. S. Anno.
5. Hildulphus, obiit 1084.
6. Sigevinus.
7. Hermanus elect: 1089.
8. Fridericus elect: 1112.
9. Bruno, com: Altenæ, elect: 1132.
10. Arnoldus claruit An: 1152
11. Hugo claruit 1158.
12. Arnold: Comes Geldriæ.
13. Fridericus Comes Altenæ claruit 1162.
14. Reinoldus Comes à Daſſel, tranſtulit Mediolano 3. SS. Regum corpora.
15. Philippus ad Heinsberg, 1187.
16. Bruno Comes Alternæ fit mon: 1199.
17. Adolphus Comes Altenæ & frater Brunonis.
18. Bruno de Segelbach.
19. Theodoricus Comes de Monte, 1210.
20. Engelbertus Comes de Monte, 1225.
21. Henricus. 1232.
22. Conradus obiit 1261.
23. Engelbertus à Falckenburg.
24. Sigefridus de Weſtelburg: 1280.
25. Vicholdus Baro Weſtphalus. 1299.
26. Henric: de Varenburg.
27. Walranus Comes Juliaci, obiit 1349.
28. Wilh: Genap: 1350.
29. Joannes à Varenbourg.
30. Adolphus Comes de Marca, obiit 1368.
31. Engelbertus Comes de Marca, obiit 1367.
32. Chuno de Falckenſtein.
33. Fridericus Comes Somverdenſis, obiit 1414.
34. Theodoricus Comes de Moers, obiit 1642.
35. Rupertus Dux Bavariæ, obiit 1479.
36. Hermannus Landgavin: Haſſiæ, obiit 1508.
37. Philippus Comes de Dhuin.
38. Hermannus Comes de Wieda exauctoratus 1552.
39. Adolph: Comes Schaumburgius, obiit 1556.
40. Antonius Comes Schaumburgius, Adolphi frater, obiit 1559.
41. Joannes Gebhard:
42. Fridericus Comes de Wiedt claruit 1562.
43. Salentinus Comes ad Iſenburg reſignat. 1579.
44. Gerhardus Dapifer de Waldpurg, exauctoratur.
45. Erneſtus Dux Bavar: ele-

ctus An: 1583. obiit A. 1612.

46 Ferdinandus Dux Bavar: Maximiliani Electoris frater, obiit 1650.

47 Maximilianus Henricus, Dux Bavariæ, obiit 1688.

48 Joſephus Clemens, Dux Bavariæ, electus 1688. 19. Julii obiit.

49 Clemens Auguſtus, Maria Dux Bavariæ. electus 1723.

S. R. I. Electores Bohemiæ Reges: Vide ſuperius inter Duces ac Reges Bohemiæ inchoando à Ladislao IV. non interrupta Serie.

S. R. I. Electores Bavarici.

Ex Conſtitutione Pacis Noviomagenſis.

1. Maximilianus, obiit 1651.
2. Ferdinandus Maria, obiit 1679.
3. Maximilianus Emanuel ſucceſſit. 1680.
4. Carolus Albertus ſucceſſit 1726. Electus in Imperatorē, 1742. obiit 1745.
5. Maximilianus Joſephus ſucceſſit 1745.

S. R. I. Electores Palatini.

1. Sigifridus è Duce Lotharingiæ Moſellanicæ, obiit Anno 1101.
2. Henricus cogn: Hezelo, donatus etiam Bavariæ Ducatu.
3. Henricus Hezelonis filius.
4. Conradus Franconiæ Dux.
5. Conradus Friderici. Imp. frater, Dux Sueciæ.
6. Henricus Guelpho, obiit 1228.
7. Ottho Witteſpachius, obiit 1253.
8. Ludovicus Severus, obiit 1294.
9. Rudolphus Filius Ludovici, obiit 1319.

10 Adolphus Rudolphi frater.
11 Rudolphus Adolphi frater. obiit 1327.
12 Rupertus I. obiit 1385.
13 Rupertus II. Adolphi filius, obiit 1398.
14 Rupertus III. filius 2. postea Imperator.
15 Ludovicus II. Ruperti Imp: filius obiit 1409.
16 Ludovicus III. filius 2. obiit 1451.
17 Philippus Ingenuus, filius Ludovici III. obiit 1508.
18 Ludovicus Pacificus Philippi filius, obiit 1544.
19 Fridericus Pius; obiit 1556
20 Ottho Henricus, obiit 1559.
21 Fridericus Simerensis, obiit 1576.
22 Ludovicus Friderici filius, obiit 1583.
23 Fridericus *IV.* filius Ludovici, obiit 1611.
24 Fridericus Rex Bohemiæ, exauctoratus.
25 Carolus Ludovicus Friderici Filius, obiit 1685.
26 Philippus Wilhelmus I. ex Domo Neoborgica, obiit 1690.
27 Joannes Wilhelmus II. ex Domo Neoburgica, obiit 1716.
28 Carolus Philippus Gubernator Tyrolensis ex domo Neoburgica successit 8. Junii. 1716. obiit 1742.
29 Carolus Philippus de Sulczbach successit Anno 1742.

S. R. I. Electores Saxoniæ.

1. Bernardus Germanni Bilingi frater, Dux Angriæ, Elect: *I.* An: 998. creatus.
2. Bernardus Fr. obiit 1063.
3. Ottolphus Bernardi *II.* Filius, obiit 1073.
4. Magnus obiit. 1106.
5. Lotharius, Comes Querfurtensis postimperat. obiit 1137.
6. Henricus Superbus, Guelpho ducta unica Lotharii filia Elector: obiit 1163.
7. Henricus Leo, Superbi filius, incomparabilis heros, obiit 1195.
8. Bernardus Alberti Ursi. Elector Brandebi filius, obiit 1212.

9. Al-

9. Albertus I. Bernardi filius, obiit 1260.
10. Albertus II. Alberti filius, obiit 1311.
11. Rudolphus I. Alberti filius, obiit 1356.
12. Rudolph: II. obiit 1370.
13. Wenceslaus, Rudolphi frater, obiit 1388.
14. Rudolphus III. obiit 1402
15. Albertus III. obiit 1422.
16. Fridericus Bellicosus, primus ex Misnensi linea, electus 1423. obiit 1428.
17. Fridericus Placidus, obiit 1464.
18. Frider: Sapiēs, obiit 1480.
19. Joannes fr. obiit 1532.
20. Joan: Frid: à Carolo V. exauctoratur 1547.
21. Mauritius, obiit 1553.
22. Augustus obiit 1586.
23. Christianus I. obiit 1591.
24. Christianus II. obiit 1611.
25. Joannes Georgius fratri successit, obiit 1694.
26. Fridericus Augustus frater: successit, 1694. Rex Poloniæ electus, 1697.
27. Fridericus Augustus III. Patri successit 1733. Rex Poloniæ, Electus 1733.

S. R. I. Electores Brandeburgici.

1. Hugo Comes Wethinensis, obiit Anno 1001.
2. Theodoricus, ex fratre nepos, pulsus ab Obonitis, obiit 1009.
3. Sigifridus, Marchio Stadensis.
4. Ottho Sigifridi frater, obiit 1085.
5. Ottho Junior, prioris filius.
6. Rudolphus. Frater Otthonis.
7. Rudolphus II. Filius I.
8. Albetus; Ursus, Gomes Ascaniæ, obiit 1169.
9. Ottho Alberti filius, obiit 1198.
10. Ottho II. primi filius, obiit 1206.
11. Albertus, Otthonis frater, 1221.
12. Joannes I. obiit 1266.
13. Ottho III. frater Joannis obiit 1267.
14. Joannes II. primi frater, obiit 1283.
15. Ottho IV. Joannis II. frater, obiit. 1298.
16. Conradus I. Joannis filius, obiit 1304.
17. Joann: III. Conradi filius

18 Waldemarus I. Joannis frater.
19 Waldemarus II. primi nepos.
20 Joannes IV. obiit 1321.
21 Ludovicus Bojus Lud: IV. Imp: filius, obiit 1361
22 Ludovicus II. obiit 1369.
23 Ottho Lud: fr: obiit 1379.
24 Carolus IV. poſt Imp.
25 Sigiſmundus Caroli filius, poſtea Imperator.
26 Jodocus Moraviæ Marchio.
27 Fridericus Burggravius Norimberg. obiit 1440.
28 Fridericus II. Filius I. obiit 1470.
29 Albertus, dictus Achilles Germanus obiit 1486.
30 Ioannes II. Alberti filius, obiit 1499.
31 Ioachim, Ioannis filius, obiit 1535.
32 Ioachim II. obiit 1571.
33 Ioannes Georgius, obiit 1598.
34 Ioachim Fridericus, obiit 1608.
35 Ioan: Sigiſmundus, obiit 1619.
36 Georgius Wilhelmus, obiit 1640.
37 Fridericus Wilhelmus, obiit 1688.
38 Fridericus III. ſucceſſit, 1688. Anno 1701. fit Rex Boruſſiæ, obiit 1713.
39 Fridericus Wilhelmus obiit 1740.
40 Fridericus Carolus ſucceſſit. 1740.

******
****

S. R. I. Electores Hannoverani Brunſwigo-Luneburgenſes.

1. Erneſtus Auguſtus Electoratu nono ſolemniter dignatus Anno 1692. 9. Decembris, obiit Anno 1698. 3. Februarii.
2. Georgius Ludovicus ſucceſſit, Anno 1698. obiit 1726.
3. Georgius Auguſtus ſucceſſit. 1726.

he